

ဝိပဿနာဂ္ဂပွယ်၊ တောလေးဆယ် တရားမှတ်စု
နှင့်
မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် တရားမှတ်စု
တရားတော်စာအုပ် (၇)

ပြုစုတင်ပြသူ
ဦးညီညီစိန်

မေတ္တာလက်ဆောင်
ပုံ
နံ

ဝိပဿနာဂ္ဂပွယ်၊ တောလေးဆယ် တရားမှတ်စု
နှင့်
မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် တရားမှတ်စု
တရားတော်စာအုပ် (၇)

ပြုစုတင်ပြသူ
ဦးညီညီစိန်

နိုဝင်ဘာလ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်။

ဝိပဿနာရှုပ္ပယ်၊ တောလေးဆယ်
တရားမှတ်စု
နှင့်
မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် တရားမှတ်စု
တရားတော်စာအုပ် (၇)

ပြုစုတင်ပြသူ
ဦးညီညီစိန်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

၂၀၂၁-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ (ပထမအကြိမ်)

အုပ်စု ၁၀၀၀

ပုံနှိပ် အေးရှားမက်ဂါဗိုကုမ္ပဏီလီမိတက်
အခန်းအမှတ်(၂၉)၊ တိုက်အမှတ်(၄)၊
ပြည်သူ့အိမ်ရာတောင်ဘက်ခြမ်း၊
(၈)မိုင်လမ်းဆုံ၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။

စာအုပ်ချုပ် -----

စီစဉ်သူ ဦးမင်းကိုကို၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်။

တန်ဖိုး (မေတ္တာလက်ဆောင်)

ဖြန့်ချိရေး ဖုန်း-၀၉-၄၂၈၃၀၀၁၇၁

၅၆။	(၂) ၇ ၁ ခေတ္တပုပေတ	
၅၈။	(၂) ၇ ၃ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလန် -----	၁၁၅
၅၉။	(၂) ၇ ၄ ကာမသုတ် -----	၁၁၆
၆၀။	(၂) ၇ ၅ ခွေးငတ်ရိုးခဲ- ဝနိုင်းဘဲ	
၆၁။	(၂) ၇ ၆ သားတစ်ချိုသော- ငှက်သဘော	
၆၂။	(၂) ၇ ၇ မြက်မီးရှူးပုံ- ကာမဂုဏ်	
၆၃။	(၂) ၇ ၈ မီးကျိုးပုံသွင်- ကာမပင်	
၆၄။	(၂) ၇ ၉ အိမ်မက်ပမာ- ကာမသာ	
၆၅။	(၂) ၇ ၁၀ အငှားပစ္စည်း- ပုံတူမီး	
၆၆။	(၂) ၇ ၁၁ အသီးပြည့်ဝ- ဤကာမ	
၆၇။	(၂) ၈ ၀ အပါယ်ဘုံသို့- ကာမပို့-----	၁၁၇
၆၈။	(၂) ၈ ၁ ဝက်သတ်သမား- စုန္ဒ-----	၁၁၉
၆၉။	(၂) ၈ ၂ ဂေါဃာတက -----	၁၂၀
၇၀။	(၂) ၈ ၃ ဥစ္စာစု- ပြိတ္တာမများ -----	၁၂၁
၇၁။	(၂) ၈ ၄ လောက ခွေးမုဆိုး	
၇၂။	(၂) ၈ ၅ ကာမစိတ်မွန်သူ-----	၁၂၁
၇၃။	(၂) ၈ ၆ ရွဲထွင်းသမား- ကာမအား -----	၁၂၂
၇၄။	I (၃) ၁ ၀ ကာမထွက်မှ ချမ်းသာရ-----	၁၂၂
၇၅။	(၃) ၂ ၀ ဆန္ဒရာဂ ပါယ်နိုင်မှ ဗုဒ္ဓဝါဒသာ -	၁၂၄
၇၆။	(၃) ၂ ၁ သုန္ဒရ သမုဒ္ဒ -----	၁၂၅
၇၇။	(၃) ၂ ၂ သဗ္ဗကာမိထေရ်-----	၁၂၆
၇၈။	(၃) ၂ ၃ နာဂသမာလထေရ်၏ ထွက်ပုံတစ်နည်း	၁၂၇
၇၉။	(၃) ၂ ၄ ကုလ္လထေရ်၏ ထွက်နည်းတစ်ဖုံ--	၁၂၈

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အမှန်ရှုမြင် မဂ်စိတ်ဝင် -----	၁
၂။	တစ်နည်း ဖော်ပြသည်မှာ -----	၂
၃။	(၁) အနိစ္စတော -----	၅
၄။	(၂) ပလောကတော-----	၇
၅။	(၃) စလတော-----	၉
၆။	(၄) ပဘင်္ဂတော -----	၁၀
၇။	(၅) အဒ္ဓါဝတော -----	၁၂
၈။	(၆) ဝိပရိဏာမ ဓမ္မတော -----	၁၃
၉။	(၇) အသာရကတော-----	၁၆
၁၀။	(၈) ဝိဘဝတော -----	၁၈
၁၁။	(၉) သင်္ခိတတော -----	၁၉
၁၂။	(၁၀) မရဏ ဓမ္မတော -----	၂၁
အနတ္တတော		
၁၃။	(၁) ပရတော-----	၂၂
၁၄။	(၂) ရိတ္တတော -----	၂၆
၁၅။	(၃) တုစ္ဆတော -----	၂၉
၁၆။	(၄) သုညတော-----	၃၂
၁၇။	(၅) အနတ္တတော -----	၃၅

ဒုက္ခတော

၁၈။	(၁) ဒုက္ခတော -----	၃၇
၁၉။	(၂) ရောဂတော -----	၃၉
၂၀။	(၃) ဂဏ္ဍတော -----	၄၃
၂၁။	(၄) သလ္လတော -----	၄၅
၂၂။	(၅) အယတော -----	၄၇
၂၃။	(၆) အာဗာဓတော -----	၄၉
၂၄။	(၇) ဤတိတော -----	၅၂
၂၅။	(၈) ဥပဒ္ဒတော -----	၅၄
၂၆။	(၉) ဘယတော -----	၅၆
၂၇။	(၁၀) ဥပသဂ္ဂတော -----	၅၈
၂၈။	(၁၁) အတာဏတော -----	၆၁
၂၉။	(၁၂) အလေဏတော -----	၆၃
၃၀။	(၁၃) အသရဏတော -----	၆၅
၃၁။	(၁၄) အာဒိနဝတော -----	၆၇
၃၂။	(၁၅) အယမူလတော -----	၆၉
၃၃။	(၁၆) ဝဓကတော -----	၇၀
၃၄။	(၁၇) သာသဝတော -----	၇၃
၃၅။	(၁၈) မာရာမိသ -----	၇၆
၃၆။	(၁၉) ဇာတိ ဓမ္မတော -----	၇၈

၃၇။	(၂၀) ဇရာ ဓမ္မတော -----	၇၉
၃၈။	(၂၁) ဗျာဓိ ဓမ္မတော -----	၈၀
၃၉။	(၂၂) သောက ဓမ္မတော -----	၈၁
၄၀။	(၂၃) ပရိဒေဝ ဓမ္မတော -----	၈၃
၄၁။	(၂၄) ဥပါယာသ ဓမ္မတော -----	၈၄
၄၂။	(၂၅) သံကိလေသိက ဓမ္မတော -----	၈၅

**မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် အပွင့်
ဆရာကြီး ဦးကြည်**

၄၃။	တရားတော်၏ အဓိကမူ -----	၈၇
၄၄။	I (၁) ကာမဂုဏ်တို့၏ သာယာဖွယ် -----	၉၀
၄၅။	I (၂) ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ် -----	၉၃
၄၆။	(၂) ၁ ၀ ကိုးကွယ်မှု အမျိုးမျိုးနှင့်ကံ -----	၉၇
၄၇။	(၂) ၁ ၁ ပစ္စည်းမရ- မောင်ဒုက္ခ -----	၉၈
၄၈။	(၂) ၂ ၀ ထိန်းသိမ်းပြုစု- ဒုက္ခမှု -----	၁၀၁
၄၉။	(၂) ၂ ၁ အာနန္ဒာ သူဌေးကြီး၏ မစ္ဆရိယ -	၁၀၂
၅၀။	(၂) ၃ ၀ ရန်စုံ မာန်စုံ ကာမဂုဏ် -----	၁၀၄
၅၁။	(၂) ၃ ၁ မင်းနှင့်မင်းချင်း ရန်မကင်း -----	၁၀၅
၅၂။	(၂) ၄ ၀ ကာမအာရုံ -ဆွေဆွေခန့် -----	၁၀၈
၅၃။	(၂) ၅ ၀ မြင်ရုံခဏ ဤကာမ -----	၁၁၀
၅၄။	(၂) ၆ ၀ တဏှာလေ့- လိုမပြည့် -----	၁၁၃
၅၅။	(၂) ၇ ၀ လောကဇရဲ- ကာမပဲ -----	၁၁၄

- ၈၀။ (၃) ၃ ၀ ပရမတ်သိမှ ထွက်မြောက်ကြ -- ၁၃၁
- ၈၁။ (၃) ၃ ၁ ရုပ်နာမ်ဆိုတာ ဘာလဲ ----- ၁၃၃
- ၈၂။ (၃) ၄ ၀ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ထုတ်ဖော်ကာ-- ၁၃၄
- ၈၃။II (၁) ၁ ၀ ရုပ်ဆင်းတင့်တယ် သာယာဖွယ် ---- ၁၃၆
- ၈၄။ (၁) ၁ ၀ ရူပသဒ္ဓါ ရှင်းစရာ ----- ၁၃၇
- ၈၅။II (၂) ၁ ၀ အဆင်းရုပ်တွင် အပြစ်မြင် ----- ၁၃၉
- ၈၆။ (၂) ၁ ၁ ဇရာ ဓမ္မသုတ်
- ၈၇။ (၂) ၂ ၀ နာမူ-သေမူ ဆင်းရဲစု ----- ၁၄၁
- ၈၈။ (၂) ၃ ၀ သေမူ ကြုံရ ဤရူပ ----- ၁၄၄
- ၈၉။ (၂) ၃ ၁ နရဒ မထေရ်နှင့်ပုဏ္ဏားမင်း
- ၉၀။ (၂) ၃ ၂ ဥရုဇာတ်
- ၉၁။ II(၂) ၃ ၃ သီရိမာနှင့် ရဟန်းတစ်ပါး၊
- ၉၂။ (၂) ၃ ၄ ဝိဇယသုတ်
- ၉၃။ (၃) ၁ ၀ အဆင်းရုပ်သွင်- ထွက်မြောက်ချင်၊ ၁၅၀
- ၉၄။ (၃) ၂ ၀ ဟုတ်မှန်သဘော ထုတ်ပြန်ဟော၊--၁၅၀
- ၉၅။III(၁) ၁ ၀ ခံစားမှုဝယ်- သာယာဖွယ်၊ ----- ၁၅၂
- ၉၆။ (၁) ၁ ၁ ပုတ္တုသာတိ- ချမ်းသာ၏။
- ၉၇။ (၁) ၁ ၂ မဟာသုဒဿန စကြာမင်း၏
ဈာန်ချမ်းသာ၊
- ၉၈။ (၂) ၁ ၀ ခံစားမှုတွင် အပြစ်မြင်၊----- ၁၅၇
- ၉၉။ (၂) ၁ ၁ အကန်းမနှင့်ညားသော သာမဏေ၊ ၁၅၉
- ၁၀၀။ (၂) ၁ ၂ ဈာန်အသိဉာဏ် ရဖူးသူ၊ ----- ၁၅၉

၁၀၁။	(၃) ၁ ၀ ခံစားမှုမှ ထွက်မြောက်ကြ၊ -----	၁၆၀
၁၀၂။	(၃) ၁ ၁ အပြင်ဒုက္ခရှုနေ၍ တရားမရ၊ -----	၁၆၆
၁၀၃။	(၃) ၁ ၂ မြွေကိုက်ခံ၍ တရားနာခြင်း -----	၁၆၈
၁၀၄။	(၃)၂ ၀ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ဉာဏ်နှင့်ရှာ၊ -----	၁၇၀
၁၀၅။	(၃)၂ ၁ ဥပနန္ဒ ဆိုဆုံးမ -----	၁၇၂
၁၀၆။	IV နိဂုံး။ -----	၁၇၃
၁၀၇။	ဣရိယာပုတ်ပြောင်းသင့်ပုံ -----	၁၇၄
၁၀၈။	ရည်ညွှန်းကိုးကားစာအုပ်များ -----	၁၇၈

သော၊ ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဧကေကံ ခန္ဓံ၊ တပါးတပါး သော ခန္ဓာကို၊ တဏှာ ဒိဋ္ဌိ ဒုစ္စရိတသံ ကိလေသာနံ၊ တဏှာ အညစ်အကြေး၊ ဒိဋ္ဌိ အညစ်အကြေးတို့၏၊ ဝိသယဓမ္မတာယ၊ အာရုံသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သံကိလေသိကဓမ္မတော၊ ညစ်ကြေးသော အာရုံသဘောဟု၊ သမ္ပသတိ၊ သုံးသပ်၏။

၂။ သမ္ပသနဉာဏ် အစ အနုလောမဉာဏ် အဆုံးရှိသော ဆယ်ပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ဖြင့် သုံးသပ်ရှုမြင်မိက အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ယခုယခု အသစ်ဖြစ်ဖြင်းငှာမထိုက်၊ သိခိုက် ခဏ သိခိုက်ခဏ ငါးပါးသောခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ဘဲချုပ်သော သဘော အနုပ္ပါဒ နိရောဓ၊ ညစ်ကြေးခြင်းကင်းသော ယခုယခု တဒင်္ဂ၏ နောင်အသစ် အသစ်တဖန် ဖြစ်ပြန်ခြင်းငှာမထိုက်။

၃။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိခိုက်ခဏ သမုစ္ဆေဒ အကြွင်းအကျန်မရှိ ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့၏ ချုပ်ခြင်းသည် ညစ်ကြေးခြင်းကင်းသော နိဗ္ဗာန်ပင်တည်းဟု ရှုမြင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် မဂ်ဉာဏ်ကို ရ၏။

၄။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ သံကိလေသာ ဓမ္မတော ပဿန္တော အနု လောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ။ ပဉ္စန္ဒံ ခန္ဓာနံ နိရောဓော အသံကိလိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနန္တိ ပဿန္တော သမ္ပတ္တ နိယာမံ ဩက္ကမတိ။ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်၊ ၄၁၂)

ပဉ္စက္ခန္ဓေ ၊ ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့ကို၊ သံကိလေသိက၊ ဓမ္မတော ညစ်ကြေးသော အာရုံသဘောဟု၊ ပဿန္တော၊ ရှုသည် ရှိသော၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ၊ အနုလောမ ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ ရ၏။ ပဉ္စန္ဒံ

**ဝိပဿနာရှုဖွယ် တောလေးဆယ်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)**

အမှန်ရှုမြင် မဂ်စိတ်ဝင်

အဲဒီ ပင်ကိုယ်သဘာဝလေးတွေ မြင်လာပြီးတဲ့နောက်မှာ (စက္ခုဝိညာဏ်) မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့ သဘော၊ ကိုယ်မပိုင်တဲ့ သဘော ဆိုတာတွေကို ရှုမြင်သုံးသပ်လာနိုင်တယ်။

အဲဒီအခါကျတော့မှ တောလေးဆယ်ဆိုတဲ့ ရှုကွက်ပေါ် ရောက်လာမှာနော်၊ မြတ်စွာဘုရားက တောလေးဆယ်ဆိုတဲ့ အခြင်း အရာလေးဆယ်နဲ့ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို ရှုမြင်သုံးသပ်မယ် ဆိုရင် **အနုလောမခန္တိဉာဏ်**ကို ရတယ်တဲ့။

အနုလောမခန္တိဉာဏ်ဆိုတာ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့အတွက် လျော်ကန်လို့ အနုလောမ လို့ခေါ်တာ။

နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့အတွက် လျော်ကန်တဲ့ အသိတစ်မျိုးဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာကိုပဲ အနုလောမ လို့ခေါ်တာ။

နိဗ္ဗာန်ထိ ပေါက်ရောက်အောင် သွားနိုင်တဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိရှိလို့ ခန္တိလို့ ခေါ်တာ။

(သည်းခံလို့ ခန္တိပြောတာ မဟုတ်ဘူး) အဲဒီတော့ အနုလောမခန္တိဆိုတာ မဂ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်ဖို့အတွက် စွမ်းရည်သတ္တိရှိတဲ့ ဉာဏ်မျိုးကို အနုလောမခန္တိဉာဏ်လို့ ခေါ်တာ။

အနုလောမခန္တိဉာဏ်ကို ရတတင်ပဲလားဆိုရင် အနိစ္စဆို တဲ့ ဟောဒီ တောလေးဆယ်ထဲက တစ်ခုခုနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမြင် သုံးသပ်နိုင်ပြီဆိုရင် သမ္မတ္တနိယာမသို့ ရောက်ရှိသွားနိုင်တယ်တဲ့။ သမ္မတ္တနိယာမဆိုတာ ဘယ်တော့မှားတဲ့ ထာဝရ အမှန်တရား ဖြစ်တယ်။

အဲဒီ အမှန်တရားဆိုတာ ဒီနေရာမှာ မဂ်စိတ်ကိုပြောတာ။ မဂ်စိတ်သည် နိဗ္ဗာန် အာရုံကလွဲပြီး ဘယ်အာရုံကိုမှ အာရုံမပြုဘူး။

ထာဝရ မှန်ကန်တယ်။ အဲဒီမှန်ကန်တဲ့ တရားသည် နိယာမ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ရှိပြီး လုံးဝသေချာတဲ့ အရာဖြစ်သောကြောင့် သမ္မတ္တနိယာမလို့ ဒီလိုပြောတာ။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်မှာ “စတ္တာလီသာယ အာကာရေ ဟိ အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ” ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေကို ခြင်းရာလေးဆယ်နဲ့ ရှုမြင်သုံးသပ်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အနုလောမခန္တိဉာဏ်ကို ရှေးဦးစွာ ရနိုင်တယ်တဲ့။

အနုလောမခန္တိဉာဏ် ရပြီးရင်လည်း သမ္မတ္တနိယာမ လို့ခေါ်တဲ့ မဂ်စိတ်ထဲကို ဝင်ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ မဂ်စိတ် ပေါ်လာနိုင်တယ်။

(တစ်နည်း ဖော်ပြသည်မှာ)

မသုံးသပ်မိက အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ယခု ယခု အသစ်ဖြစ်ခြင်းငှာထိုက်သော ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ် တပါးတပါးသော ခန္ဓာကို ခန္ဓာဘုံက အတိတ်ကာလ ကျသဖြင့် လည်း ဒိဋ္ဌိကိလေသာ အညစ်အကြေးက အာရုံပြုသော သဘောရှိ သည်၏

အဖြစ်ကြောင့် ညစ်ကြေးသော အာရုံသဘော ဟု သုံးသပ် သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သမ္မသနဉာဏ်ကို ရ၏။

ခန္ဓာဘုံက ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ကျသဖြင့်လည်း တဏှာကိလေ သာ အညစ်အကြေးက အာရုံပြုသောသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ညစ်ကြေးသော အာရုံသဘောဟု သုံးသပ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သမ္မသနဉာဏ်ကို ရ၏။

ခန္ဓာဘုံက ကာယဒွါရ ကျသဖြင့်လည်း ကာယဒုစရိုက် ကိလေသာ အညစ်အကြေးက အာရုံပြုသောသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ညစ်ကြေးသော အာရုံသဘောဟု သုံးသပ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သမ္မသနဉာဏ်ကို ရ၏။

ခန္ဓာဘုံက ဝစီဒွါရ ကျသဖြင့်လည်း ဝစီဒုစရိုက် ကိလေသာ အညစ်အကြေးက အာရုံပြုသောသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ညစ်ကြေးသော အာရုံသဘောဟု သုံးသပ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သမ္မသနဉာဏ်ကို ရ၏။

ခန္ဓာဘုံက မနောဒွါရ ကျသဖြင့်လည်း မနောဒုစရိုက် ကိလေသာ အညစ်အကြေးက အာရုံပြုသောသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ညစ်ကြေးသော အာရုံသဘောဟု သုံးသပ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သမ္မသနဉာဏ်ကို ရ၏။

သမာသနဉာဏ်မှအထက် အဆင့်ဆင့်တက်၍ အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ညစ်ကြေးသော အာရုံသဘောဟု ရှုမြင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် အနုလောမဉာဏ်ကို ရ၏။

ပျက်စီးနေတယ်နော်။ ထင်ရှားတဲ့ ပျက်စီးမှုကတော့ ဘယ်ကျမှ ထင်ရှားတုန်းဆိုရင် နေမကောင်းလို့ ရောဂါဖြစ်လာပြီ။ ဗျာဓိနှိပ်စက် လာပြီဆိုရင် ပျက်စီးတာထင်ရှားတယ်။

ဒါပေမယ့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုက ဗျာဓိနဲ့တွေ့ရင်လည်း ပျက်စီး သွားတာပဲ။ ဇရာနဲ့တွေ့ရင်လည်း ပျက်စီးသွားတာပဲ။

ဘယ်လိုပျက်စီးတာတုန်းလို့ မေးမယ်ဆိုရင် “ဗျာဓိ ဇရာ မရ ဣဟိ ပလုဇနတာယ”တဲ့။ ဗျာဓိ ဇရာ မရဣဟိ- ဗျာဓိတရား၊ ဇရာတရား၊ မရဣဟိတရား၊ နာခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ သဘာဝ တရားတို့ကြောင့် ၊ ပလုဇနတာယ- ပျက်စီးခြင်းကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ကြီးသည် ပျက်စီးနေတဲ့ အရာကြီးလို့ မြင်ရမယ်တဲ့။

တစ်စက္ကန့်ပြီး တစ်စက္ကန့် အိုနေသောကြောင့် ဇရာတရားသည် နှုပျိုမှုအားလုံးကို လုယက်သွားတယ်လို့ပြောတာ။

မရဣဟိတရားက ဘာကို လုယက်သွားတုန်းဆိုရင် အသက် ကိုလုယူသွားတယ်။

၂။ အဲဒါကိုရည်ရွယ်ပြီး ခန္ဓာငါးပါးသည် ပလောကတော ပျက်ဆီးနေတဲ့ အရာကြီးပဲလို့ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင် စဉ်းစား ပြီး ရှုနိုင်အောင် ကြိုးစားပါတဲ့။

၃။ အဲဒီလို ရှုလိုက်တဲ့အခါမှာ ကိုယ့်သန္တာန်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါး သည် အိုရင်လည်း ပျက်မှာပဲ၊ နာရင်လည်း ပျက်မှာပဲ၊ သေရင်လည်း ပျက်မှာပဲဆိုတော့ ဒီခန္ဓာကြီးအပေါ်မှာ ငြီးငွေ့လာတယ်။ ငြီးငွေ့လာပြီး

ခန္ဓာနံ၊ ငါးပါးသောခန္ဓာတို့၏၊ နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်းသည်၊ အသံကိလိဋ္ဌံ၊ ညစ်ကြေးခြင်းကင်းသော၊ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ပဿ န္ဓော၊ မြင်သည်ရှိသော်၊ သမ္ပတ္တနိယာမံ၊ မဂ်သို့၊ ဩက္ကမတိ၊ သက်ဝင်၏။

(၁) အနိစ္စတော

(၁) ရှုပုံက ဘယ်လိုရှုတုန်းဆိုရင် “ခန္ဓာငါးပါးဟာ မမြဲဘူး” တဲ့။ ဘာဖြစ်လို့ မမြဲတာလဲဆိုရင် “အနစ္စန္တိကတာယ” အဆုံးကို မလွန် နိုင်လို့ မမြဲဘူးတဲ့။

နောက်တစ်ခုက ဘာတုန်းဆိုရင် ဖြစ်မှုပျက်မှုတွေ ရှိနေ သောကြောင့် အနိစ္စတဲ့။ ဖြစ်ပြီးရင် ပျက်ဦးမှာပဲ။ အဲဒီဖြစ်မှုပျက်မှု တွေ ရှိနေသေးသမျှ ကာလပတ်လုံးဟာ ဘယ်တော့မှမြဲမှာ မဟုတ် ဘူးတဲ့။

အာဒိအန္တဝန္တတာယ အစရှိတယ်၊ အဆုံးရှိတယ်။ စတင်မှု ရှိတဲ့ အရာမှန်သမျှ အစရှိတယ်။ အဆုံးရှိတယ်ဆိုရင် မမြဲတဲ့ သဘောကို ဖော်ဆောင်တာပဲ။ လူတွေဟာ ဘဝတစ်ခုကိုစတယ်။ စပြီးရင် အဆုံး သတ်မယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ တတွေရဲ့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တရား တွေ ဟာ ပြီးဆုံးမှုဆိုတာကို ဘယ်တော့မှ မကျော်နိုင်သေးဘူး။ ပြီးဆုံး မှုနဲ့ ကြုံရဦးမှာ ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စပဲ။

နောက်တစ်ခု စတင်မှု ရှိခြင်း၊ အဆုံးသတ်မှုရှိခြင်းကြောင့် အနိစ္စပဲ။

အဲဒီမမြဲတဲ့တရားကို ရှုတဲ့အခါမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။

(၂) ပဉ္စက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိံ ပဋိလဘတိ ခန္ဓာငါးပါးကို မမြဲဘူးလို့ရှုရင် အနုလောမိက ခန္တိ ဉာဏ် ကိုရတယ်။

(၃) အနုလောမိကခန္တိဉာဏ် ရပြီးတဲ့အခါမှာ ပဉ္စန္ဒံ ခန္ဓာနံ နိရောဓော နိစ္စံ နိဗ္ဗာနံ ခန္ဓာငါးပါး အပြီးသတ် ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။

ဘာကြောင့် အပြီးသတ်ချုပ်ငြိမ်းသလဲဆိုရင် (နိစ္စံ) အ ကြောင်း ပြတ်သွားလို့ အပြီးသတ်ချုပ်ငြိမ်းတာနော်။

(၄) ခန္ဓာငါးပါးမှာ အကြောင်းတရားတွေ အပြီးသတ် ချုပ် ငြိမ်းသွားတယ်။

အဲဒီအပြီးသတ် ချုပ်ငြိမ်းသွားတာကို နိစ္စံ နိဗ္ဗာနံ ထာဝရ မြဲတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့ ရှုမြင်လိုက်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ သမ္မတ္တနိယာမသို့ ဝင်ရောက်သွားတယ်တဲ့။ မဂ်ထဲ ရောက်သွားတာလို့ ဆိုလိုတယ်။ လောကုတ္တရာမဂ်တစ်ခုကို ရသွား တယ်ပေါ့။

အဲဒီတော့ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကို အာရုံပြုပြီးတော့ သတိထား ပြီးတော့ တစ်ခုချင်း ကြည့်မယ်ဆိုရင် ကိုယ်ရထားတဲ့ (စက္ခုဝိ ဉာဏ်- မြင်သိစိတ်) မျက်လုံးလေးဟာ စတင်ဖြစ်လာတဲ့ အချိန်ရှိတယ်။ နောက် အဆုံးသတ်တဲ့ အချိန်ရှိတယ်။ အဆုံးဆိုတာ သူ့ကျော်ပြီးတော့ မသွား နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် (မြင်သိစိတ်) ဒီမျက်လုံးလေးဟာ မမြဲဘူး ဆိုတာကို ရှုမြင်နိုင်ရမယ်။

အဲဒီလို အဖန်ဖန် ရှုမြင်သုံးသပ်လိုက်တဲ့အခါ မဂ်စိတ်သို့ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်တဲ့ အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို ရတယ်။

အဲဒီစွမ်းအားနဲ့ “ဪ အကြောင်းတရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားလို့ အခု (စက္ခုဝိဉာဏ်) မျက်လုံးဆိုတဲ့ အကျိုးတရားဟာ နောင် ဘယ် တော့မှ မဖြစ်တော့တဲ့အနေနဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသွားရင် ဒါဟာ နိစ္စ ထာဝရ နိဗ္ဗာန်ပဲ” လို့ သိလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပြီး သမ္မတ္တ နိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်ဟာ ပေါ်ပေါက်လာ ပါတယ်။

သင်္ခါရတရားကို အာရုံပြုတာက ဝိပဿနာဉာဏ်။

သင်္ခါရတွေရဲ့ မဖြစ်မှု နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုတာက မဂ်။

(၂) ပလောကတော

၁။ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ပလောကတော - ပျက်စီးနေတဲ့အရာ ကြီးပဲလို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ-မဂ်ဉာဏ် အားလျော်စွာဖြစ်တဲ့၊ စွမ်းရည် ထက်မြက်တဲ့ အသိဉာဏ် ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏။

ကိုယ့်သန္တာန်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို နောက်တစ်နည်း ဘယ် လိုမြင်ရမတုန်းဆို လုံးဝပျက်စီးနေတဲ့ အရာကြီးပဲ၊ အကောင်း မဟုတ် ဘူးလို့ မြင်ရမယ်တဲ့။

ဘုန်းကြီးတို့တတွေက ခန္ဓာငါးပါးကို အကောင်း၊ တည်မြဲ နေ တဲ့ အရာကြီးပဲလို့ ထင်နေတာ။ မဟုတ်ဘူးနော်။ အချိန်မရွေး ဗရမ်း ဗတာ ပျက်စီးနေတဲ့ အရာကြီးပဲ။ ပျက်စီးနေတာမှ အချိန် မဆိုင်းဘဲ

၄။ “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ အပြီးသတ် ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်၊ အပဘင်္ဂ နိဗ္ဗာနန္တိ- ဘယ်တော့မှ ပဲ့၊ ရဲ့၊ ပျက်စီး၊ ပေါက်ကွဲခြင်းမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမလို့ခေါ်တဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏” တဲ့။

(၅) အဒ္ဓုဝတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ အဒ္ဓုဝတော မခိုင်မာသော အနေအားဖြင့် ခိုင်မာမှုမရှိသော အနေအားဖြင့်၊ ပဿန္တော ရှုမြင် သုံးသပ်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ အနု လောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ ရ၏ တဲ့။

ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် အဲဒီလိုပဲ အခိုက် အတန့်တွေမှာ ပြိုလဲသွားနိုင်ပါတယ်တဲ့။

ထိရဘာဝဿ စ အဘာဝတာယ ခိုင်မြဲတယ်ဆိုတာ ဒီခန္ဓာ ကိုယ်မှာ တစ်ခုမှ မရှိဘူး၊ ရုပ်အနေနဲ့လည်း မခိုင်မြဲဘူး။ နာမ်အနေ လည်း မခိုင်မြဲဘူး။

နာမ်အနေနဲ့ ပြောမယ်ဆိုရင်လည်း အခုဝမ်းသာလိုက်၊ တော်ကြာဝမ်းနည်းလိုက်၊ အခုချမ်းသာလိုက်၊ တော်ကြာ ဆင်းရဲ လိုက် ဘယ်အရာမှ ခိုင်မြဲတာမရှိဘူး။

၂။ အဲဒီလို ခိုင်မြဲမှု မရှိသောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို အဒ္ဓုဝ ခိုင်မာမှုမရှိတဲ့ အရာလို့ ရှုမြင်သုံးသပ်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ရပါလိမ့်မယ်တဲ့။

ခန္ဓာကို မလိုချင်တော့ဘူး ဆိုတဲ့အခါမှာ အကြောင်း တရားတွေ ချုပ် သွားသည့် အတွက်ကြောင့် ဒီခန္ဓာမဖြစ်လာတော့ဘူး။

၄။ “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ - ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်သွား မှုသည်၊ အပလောကဓမ္မော ပျက်စီးခြင်းသဘောတွေ ကင်းသွားတဲ့၊ မပျက်စီးတော့တဲ့။

(အိုစရာမရှိဘူး၊ နာစရာမရှိဘူး၊ သေစရာမရှိဘူး၊ ခန္ဓာ ငါးပါး ရှိမှ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတာ ဖြစ်တယ်။ ခန္ဓာငါး ပါးမရှိတော့ ဘူးဆိုရင် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ သဘာဝတွေ ကင်းစင် သွားတာ ဖြစ်သောကြောင့်) နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်ပဲလို့ ရှုမြင်တဲ့ အမျိုးကောင်း သား အမျိုးကောင်းသမီးသည် သမ္မတ္တ နိယာမ သမ္မတ္တ နိယာမံ ဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏။

(၃) စလတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ စလတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ” တဲ့။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- မိမိတို့ သန္တာန်မှာရှိနေတဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါး တို့ကို၊ စလတော- လှုပ်ရှား ပြောင်းလွဲနေတတ်တဲ့ အရာလို့၊ ပဿ န္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ လို့ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရရှိနိုင်၏တဲ့။

ဗျာဓိဆိုတဲ့ နာခြင်းတရား၊ ဇရာဆိုတဲ့ အိုခြင်းတရား၊ မရဏ ဆိုတဲ့ သေခြင်းတရားတို့ကြောင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် လှုပ်ရှားနေ တယ်၊ မငြိမ်ဘူး။

“ဪ ငါတို့ဘဝကြီးသည် ငြိမ်နေတာ မဟုတ်ပါလား။ စိတ်က လည်း လှုပ်ရှားတယ်၊ ရုပ်ကလည်း လှုပ်ရှားတယ်၊ တကယ့်ကို လှုပ်ရှား နေတဲ့ အရာကြီးပါလား”လို့ ရှုမြင်ခြင်းသည် ဝိပဿနာဉာဏ်ပဲ။

၂။ “တို့ရထားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် တည်ငြိမ်မှုမရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကြီးပါလား” ဆိုပြီး ခန္ဓာတွေပေါ်မှာ အပြစ်မြင်လာတဲ့ အခါမှာ ခန္ဓာကို ရချင်တဲ့စိတ် ကုန်ခမ်းသွားမယ်တဲ့။ (အနုလောမဉာဏ်)

၃။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေကို ဖယ်ရှားလိုက် နိုင်လို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသွားပြီ ဆိုတဲ့ အခါမှာ ဘာကို မြင်လာမလဲ ဆိုတော့ လှုပ်ရှားမှုကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာကို မြင်လာတယ်။

၄။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော လုံးဝ နောက်ဆုံးပိတ် ချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်းသည်၊ အစလံ လှုပ်ရှားမှုကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲရယ်လို့၊ ပဿန္တော ရှုမြင်နိုင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မ တွ နိယာမံ ဒီခန္ဓာငါးပါးရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းမှုကို နိဗ္ဗာန်လို့ မြင်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် မဂ်စိတ်ထဲသို့၊ ဩက္ကမတိ ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏”တဲ့။

(၄) ပဘဂုံတော

ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ပဘဂုံတော- ကျိုးပဲ့ပျက်စီး တတ်တဲ့ အရာဟူ၍၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလော မိကံခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရရှိနိုင်၏”တဲ့။

ပဘဂုံ ဆိုတာ ကျိုးတယ်၊ ပဲ့တယ်လို့ဆိုတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည်လည်း ပဲ့တယ်၊ ကွဲတယ် ဆိုတာမျိုးတွေ ရှိတယ်။

ဘာဖြစ်လို့ ပဘဂုံ အကျိုးအပဲ့တွေ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရတာလဲဆိုရင် “ဥပက္ကမေန စေဝ သရသဝသေန စ ပဘဂုံ ပဂမန သီလတာယ”တဲ့။ ခန္ဓာကိုယ်ကိုကြည့်ရင် ကိုယ့်ရဲ့ လုံ့လကြောင့် ပဲဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးရဲ့ လုံ့လကြောင့် ဖြစ်စေ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် တစ်ခု ခု ဖြစ်သွားတတ်တယ်။

ဥပက္ကမေန မိမိရဲ့ လုံ့လကြောင့်ပဲဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးရဲ့ လုံ့လကြောင့်ပဲဖြစ်စေ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ပြိုကွဲပျက်စီးသွားနိုင်တယ်တဲ့။ ခိုင်မာတာမရှိဘူးတဲ့။

ကြက်ဥ၊ ငှက်ဥထက်တောင်မှ လူ့ခန္ဓာကိုယ်သည် အထိမခံဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြတာ။ ဒါကို ပဘဂုံ လို့ခေါ်တယ်။

သရသဝသေန သူ့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်သဘောအရလည်းပဲ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ပြိုကွဲပျက်စီးတတ်တဲ့ သဘောရှိတယ်။

၂။ အဲဒီလိုဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ရှုမြင်သုံးသပ်လိုက်ပြီဆိုတဲ့ အခါမှာ ခန္ဓာအပေါ်မှာ ငြီးငွေ့ပြီး ခန္ဓာကို မလိုချင်တော့ဘူး။

၃။ မလိုချင်တော့ တွယ်တာမှု တဏှာတွေကို ဖယ်ရှားပြီး သားဖြစ်သွားတယ်။

အဲဒီအခါကျရင် ခန္ဓာကြီး၏ ဖြစ်မှု ရပ်တဲ့ချုပ်ငြိမ်းသွားနိုင်တယ်။

၄။ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်သွားပြီဆိုရင် အဆိုးဘက်ကို ပြောင်း တာ မရှိတော့ဘူး။

အဆိုးဘက်ကို မပြောင်းတော့တဲ့ အရာသည် ဘာလဲဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ပဲဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို ပဿန္နော- ရှုမြင်လိုက်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တ နိယာမံ- ထာဝရ မှန်ကန်ပြီး ခိုင်မာတဲ့ မဂ်ဉာဏ်သို့၊ ဩက္က မတိ- ရောက်ရှိ၏။ မဂ်ကျသွားတယ်လို့ ဆိုလိုတာပေါ့။

(၇) အသာရကတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အသာရကတော အနှစ် သာရ ခိုင်မာမှုမရှိတဲ့ အရာလို့၊ ပဿန္နော ရှုမြင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနု လောမိကံ ခန္တိ - အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ဆိုတဲ့ အစွမ်းထက်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ကိုဖြစ်ပေါ်စေနိုင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ ပဋိလ ဘတိ ရရှိနိုင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးသည် သူ့ပင် ကိုယ့်သဘာဝကိုက ဒုဗ္ဗလတာယ အားမရှိဘူးတဲ့။ အားမရှိဘူးဆိုတာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ပြိုကွဲဖို့ရာ အတွက်ပဲ ဖြစ်တယ်။ သံနဲ့လုပ်ထားတာ မဟုတ်ဘူး။ သံနဲ့လုပ် ထား တာ မဟုတ်သည့်အတွက်ကြောင့် အင်အားမရှိဘူး။ ခိုင်ခန့်မှု မရှိဘူးလို့ ပြောတာ။

၃။ ဟုတ်ပြီ ခုနကလို ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့ မခိုင်မာမှုကို သိလာ တဲ့အခါမှာ ခန္ဓာပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေ နည်းလာတယ်။ နောက် ဆုံးမှာ တွယ်တာတဲ့တဏှာ မရှိတော့ဘူးဆိုရင် **ပဉ္စန္ဒံ ခန္ဓာနံ နိရောဓော-** ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်။

၄။ **ဓုဝံ နိဗ္ဗာနန္တိ-** တကယ့်ကို ခိုင်မာတဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားပဲလို့၊ ပဿန္နော- ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမ လို့ဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ ဝင်ရောက်နိုင်၏။ နိဗ္ဗာန်လမ်း ကြောင်းပေါ် ရောက်သွားပြီး နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်တယ်လို့ ဆိုလို တာပေါ့။

(၆) ဝိပရိဏာမဓမ္မတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဝိပရိဏာမဓမ္မတော ပဿန္နော အနု လောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ”တဲ့။ ဒီပါဠိတွေက အင်မတန်မှ ရိုးရှင်းတယ်။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- မိမိသန္တာန်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ဝိပရိ ဏာမဓမ္မတော- ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ပြောင်းလွဲနေတဲ့ သဘာဝ တရားကြီးပဲလို့၊

ပဿန္နော- ရှုဆင်ခြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ - အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏တဲ့။

ဒါကြောင့်“ဝိပရိဏာမ” အဆိုးဘက်ကို ပြောင်းသွားတဲ့ တရားလို့ ရှုမြင် သုံးသပ်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီလို ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် ခန္ဓာကြီးအပေါ်မှာ ငြီးငွေ့လာပြီး တွယ်တာမှုတွေ ကင်းပြတ်လာတယ်။ လွတ်ချင်လာတယ်။

သံသရာတစ်လျှောက်လုံးက ခန္ဓာငါးပါးကို မှားယွင်းတဲ့ အမြင် တွေဖြစ်တဲ့ အဟံကာရ ငါလုပ်လာခဲ့တာများပြီ။ ဒိဋ္ဌိရဲ့ အတွေးတွေနဲ့ တွေးလာခဲ့တယ်ပေါ့။

မမံကာရ ငါ့ဟာလို့ဆိုပြီးတော့ တဏှာရဲ့ အတွေးတွေနဲ့လည်း တွေးလာခဲ့တယ်။

ဒါ့ပြင် ငါလုပ်နိုင်တယ်။ ငါစွမ်းနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ **မာနကလည်း** ပါလာသေးသည်။

ဒါက **အဟံကာရ မမံကာရ မာနာနုသယာ** ဆိုတဲ့ ပါဠိအရ ပြောတာ။

ခန္ဓာငါးပါးကို “ငါ”လို့ ထင်တာက ဒိဋ္ဌိရဲ့ အတွေးပဲ။ “ငါ ဟာ”လို့ မြင်တာက တဏှာရဲ့ အတွေးပဲ။

ဇရာရဲ့သဘောကြောင့်၊ ဇရာရဲ့အစွမ်းကြောင့် လူ့ရဲ့ ခန္ဓာ ကိုယ်ကြီးသည် အဆိုးဘက်ကို ပြောင်းလာတယ်လို့ဆိုတာ။

အချိန်တွေ ကုန်သွားတယ်ဆိုတာ အချိန်က သူ့ဘာသာသူ ကုန်ရုံကုန်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာတွေ ယူဆောင်သွားတုန်းဆိုရင် ခန္ဓာကိုယ်မှာရှိတဲ့ နုပျိုမှုတွေကို ယူဆောင်သွားတယ်။

ရုပ်ခန္ဓာကြီးသည် အိုခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ သဘာဝတရား တွေကြောင့် ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက်ဘက်ကို ပြောင်းလွဲနေတဲ့ အရာပဲ။

နာမ်တရားတွေကတော့ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် မဖြစ်ဘူးလား ဆိုတော့ ဖြစ်တာပဲ။ သူတို့က ပိုမြန်သေးတယ်။ အခုဖြစ်ပြီး အခု ပျက်သွားတာ။ ရုပ်ပုံ မရှိတော့ မမြင်ရလို့ သူ့ရဲ့အိုမင်းမှုကို မသိလိုက် ကြရတာ။

၂။ ပဉ္စက္ခန္ဓ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မတော- အဆိုး ဘက်သို့ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ပြောင်းလွဲနေတဲ့ သဘောရှိတဲ့ တရားပဲလို့၊ ပဿန္တော- ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရရှိနိုင်၏။

အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ဆိုတာ ဝိပဿနာဉာဏ်မှာ အ ဆင့်အမြင့်ဆုံး ဝိပဿနာဉာဏ် **သင်္ခါရုပေက္ခာ**ရဲ့ နောက်မှာ လာ တဲ့ မဂ်ဉာဏ်နဲ့ လျော်ညီစွာဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ခေါ်တယ်။

မဂ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်တဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိရှိလို့ **အနု လောမိကခန္တိ** လို့ပြောတာ။ **ခန္တိ** ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်က ခမု သဟနေ ဆိုတဲ့ သဒ္ဓါဓာတ်ကျမ်းအရ စွမ်းရည်သတ္တိကို ဆိုလိုတယ်။ မဂ်စိတ် ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေအောင် အစွမ်းသတ္တိထက်လို့ အနုလောမိက ခန္တိ ဉာဏ်လို့ ခေါ်တာ။

အဲဒီ **အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်** ရပြီဆိုတော့မှ ဝိပဿနာ ဉာဏ်က မဂ်ဉာဏ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေတယ်လို့ ဆိုလိုတာနော်။

၃။ အဲဒီတော့ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာရင် ခန္ဓာငါးပါး အပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။ တွယ်တာမှု ချုပ်ငြိမ်း သွားသည့် အတွက် ဖြစ်လာမယ့် ခန္ဓာငါးပါးလည်း ချုပ်ငြိမ်း ရတယ်။

“ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော အဝိပရိဏာမဓမ္မံ နိဗ္ဗာနန္တိ ပဿန္တော သမ္ပတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ” ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်းသည် “ဝိပရိ ဏာမ” အဆိုးဘက်ကို ပြောင်းသွားတာမျိုး ဘယ်တော့မှ မလာ တော့ဘူး။ မရှိတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။

နိုင်တဲ့ ယောဂီသည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရရှိနိုင်၏။

အကြောင်းတရား ပြိုကွဲသွားရင် ခန္ဓာငါးပါးလည်း ပြိုကွဲ သွားမှာပဲ။

ဟေတုပစ္စယေဟိ- ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အကြောင်းတရားနဲ့ ထောက်ပံ့တတ်တဲ့ အကြောင်းတရားတို့ကြောင့်။ အကြောင်းတရား နှစ်မျိုးရှိတယ်။ **ဇနက** နဲ့ **ဥပတ္တမ္ဘက** လို့ခေါ်တယ်။

ခန္ဓာငါးပါးဟာလည်း မျိုးစေ့နဲ့တူတဲ့ ကံတရားက ထုတ်လုပ်ပြီး မြေ၊ ရေနဲ့တူတဲ့ ကိလေသာတရားတွေက ထောက်ပံ့ကူညီထားလို့ ဖြစ်ပေါ်လာတာပေါ့။

ခန္ဓာငါးပါးသည် အဲဒီလို အကြောင်းတရားတွေက ပေါင်း စပ်ပြီး ထုတ်လုပ်ထားတဲ့ အရာလို့ သိလိုက်ရသဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ ခိုင်မာမှု မရှိခြင်းသည် ထင်ရှားတယ်ပေါ့။

၂။ ခန္ဓာငါးပါးရှိနေသမျှ ခန္ဓာသည် အကြောင်းတရား တွေပေါ်မှာ မှီတည်နေရတယ်။ (သင်္ခတတရား) ခန္ဓာငါးပါး မရှိ ခြင်း သည် ကောင်းမြတ်တဲ့ အရာပဲလို့မြင်တဲ့ အနုလောမိက ခန္တိ ဉာဏ် ရလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ခန္ဓာငါးပါးတို့ ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်၊ အမြင် တစ်ခု ပြောင်းသွားတယ်။

၃။ နောက်ဆုံးမှာ ခန္ဓာငါးပါး မရှိမှသာလျှင် အေးချမ်းတယ်လို့ မြင်လာတယ်။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်း သွားသည်။

မလဲလိုက်နဲ့၊ လဲလိုက်ရင် ကွဲသွားပြီ။ ခလုတ်မတိုက်လိုက်နဲ့ တိုက်လိုက်ရင် ကျိုးသွားပြီ။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ခိုင်မာမှု လုံးဝ မရှိဘူး။ အနှစ်သာရ လုံးဝမရှိဘူးလို့ ဆိုတာနော်။

ဖေဂ္ဂ၊ ဝိယ အကာလိုပဲတဲ့။ သစ်တုံးတွေမှာ အကာ၊ အ ခေါက် တွေရှိတယ်။ အဲဒီ “ဖေဂ္ဂ” အကာသည်၊ “သုခဘဉ္စနိယ တာယ” အလွယ်တကူ ချိုးဖဲ့ဖောက်ထွင်းပစ်နိုင်တယ်တဲ့။

ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည်လည်း အဲဒီလို အလွယ်တကူ ချိုးဖဲ့ ပစ်ဖို့ လွယ်တယ်။ ဖောက်ပစ်ဖို့လည်း လွယ်တယ်။ ဘယ်နေရာမှ ခန္ဓာ ကိုယ်ကြီးသည် ခိုင်မာနေတာမရှိဘူး။

အဲဒီလို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့ အပြစ်တွေကို မြင်လာတယ်။ မြင်လာတဲ့အခါ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ ငြီးငွေ့လာတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး မလိုချင်တော့ဘူး၊ လွတ်ချင်တယ်။ “မုစ္စိတုက မျတာ”ပေါ့။ လက်ထဲမှ ဆုပ်ကိုင် မထား ချင်တော့ဘူး။ “ငါ့ဟာ”လို့ ဆုပ်ကိုင်မထားချင်တော့ဘူး။ လွတ်ပစ်ချင် လာတယ်။ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်းတွေ ကြည့်လာတယ်။ ခန္ဓာကိုယ် ကြီးပေါ်မှာ လျစ်လျူရှုလာနိုင်တယ်။ အဲဒီလို အသိဉာဏ်တွေက ဆင့်ကဲ ဆင့်ကဲ တိုးတက်လာတယ်။

၂။ တိုးတက်လာတဲ့ အခါကျတော့ အဓိက လက်သည် ဖြစ်တဲ့ တဏှာကို ဖယ်ရှားလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် (ခန္ဓာငါးပါး) ခန္ဓာကိုယ် ကြီး နောက်ထပ် မဖြစ်လာတော့ဘူး။

၃။ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ချုပ်လာတဲ့အခါကျတော့ ခန္ဓာဆိုတဲ့ ဒုက္ခ အစုကြီး ချုပ်သွားတယ်လို့ ပြောတာ။

အဲဒီလို ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်ပဲနော်။

၄။ ဒါကြောင့် ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ - ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓ- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်၊ သာရံ နိဗ္ဗာန်- တကယ့် အနှစ်သာရပြည့်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊ ပဿန္နော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တ နိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ္ဂနိယာမသို့၊ ဩက္ကမတိ- ရောက်ရှိသွား၏။ ဝိပဿနာဉာဏ် က မဂ်တရားကို ဖြစ်ပေါ်လာစေတယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

(၈) ဝိဘဝတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ဝိဘဝတော- ကြီးပွားမှု ကင်းတဲ့အရာ၊ ပွားစီးမှုမရှိတဲ့အရာ၊ ပျက်စီးမှုတွေ ရှိနေတဲ့ အရာ လို့၊ ပဿန္နော- ရှုမြင်သောသူသည် အနုလောမိက ခန္တိ ဉာဏ်ကို ရ၏။

ဝိဘဝကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တဲ့အခါမှာ ဝိဂတ ဘဝတာယ ကြီး ပွားတိုးတက်မှုတွေ ကင်းသောကြောင့်လို့ ဖွင့်တယ်။

နောက်တစ်ခုက ဘာတုန်းဆို ဝိဘဝသမ္ဘူတတာယ ဝိဘဝ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိဘဝတဏှာ တို့က ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးသည် တကယ့် “ဝိဘဝ” ပျက်စီးနေတဲ့ အရာကြီးတစ်ခုပဲတဲ့။

ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ ဆိုတာ ဘဝကြီးမရှိမှု၊ ထာဝရပြတ်ဆဲသွားမှုလို့ မြင်တဲ့ မှားယွင်းတဲ့ အမြင်ကို မြင်ခြင်းဖြစ်တယ်။

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ လို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီ ထာဝရပြတ်ဆဲသွားမှုကို လိုလားတဲ့ တဏှာသည် ဝိဘဝ တဏှာဖြစ်တယ်။

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နဲ့ တွဲဖက်ပြီးလာတဲ့ တဏှာကိုခေါ်တာ၊ မရှိ တာကို ကြိုက်တာဖြစ်တယ်။

“ဝိဘဝ”ဆိုတဲ့ နေရာမှာ သတ္တဝါရှိတယ်လို့ ယူဆထား သည့်အတွက်ကြောင့် ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ရတာ။

သတ္တဝါရှိတယ်ဆိုတဲ့ အပေါ်မှာ တွယ်တာမှုကြောင့် ဝိဘဝ တဏှာ ဖြစ်ရတာ။

၂။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်သုံးသပ်တဲ့အခါ ခန္ဓာကြီးအပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေ ကင်းသွားမယ်။

၃။ တွယ်တာမှုတွေကင်းသွားရင် ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာ ငါးပါး တို့ရဲ့ နိရောဓ- ချုပ်ငြိမ်းမှုသွားရသည်။

၄။ အဝိဘဝံ- ဘယ်တော့မှ မပျက်စီးရတဲ့၊ နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန် ပဲရယ်လို့၊ ပဿန္နော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တ နိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်တရားသို့၊ ဩက္ကမတိ- ရောက်ရှိသွားနိုင်၏ ဒီလိုဆိုတာနော်။ မဂ်စိတ် ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ ပြောတာ။

(၉) သင်္ခိတတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ သင်္ခိတတော- အကြောင်း တရားတွေက စုပေါင်းပြီး ဖန်တီးထားတဲ့အရာလို့၊ ပဿန္နော- ရှုမြင်

နောက်တစ်ခုက ဘာတုန်းဆိုရင် အဝိဓေယျတာယ ခန္ဓာ ငါးပါးအပေါ်မှာ ကိုယ်က စီမံခန့်ခွဲလို့ ရလားဆိုတော့ မရဘူးတဲ့။

မြတ်စွာဘုရားက အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ ဟောထားတာ ရှိတယ်။ “**ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသိ**” တဲ့။ ငါ့ရုပ်ကလေး ဒီလိုရုပ်မျိုး ဖြစ်ပါစေ။ ဒီလိုရုပ် မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ စီမံခန့်ခွဲလို့ ရရဲ့လားတဲ့။ မရဘူးနော်။ သူဖြစ်ချင်တဲ့အတိုင်း ဖြစ် မှာပဲ။

ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း အဲဒီလို အမွေပြတ်ကြော်ငြာရမယ့် အနေ အထားမျိုးရှိတယ်နော်။

အဲဒီလိုတွေးပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် ရှုမြင်လာရင် ဝိပဿနာ ဉာဏ် အဆင့်ဆင့်တက်ပြီး သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ မဂ်စိတ်နဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကြားမှာ ပေါင်းကူးပေးတတ်တဲ့ အနုလောမိ ကခန္တိဉာဏ်ကို ရလာနိုင်တယ်။

“**ခန္တိဆိုတာ ဒီနေရာမှာ သည်းခံတာကို ပြောတာမဟုတ် ဘူး။ စွမ်းဆောင်နိုင်တယ်**” လို့ ပြောတာ။ စွမ်းဆောင်နိုင်တဲ့ အသိ ဉာဏ်တစ်ခုကို ရရှိသွားနိုင်တယ်တဲ့။ အင်မတန်မှ တန်ဖိုးကြီး တယ် ပေါ့။

“ပရတော” ငါနဲ့ ဘာမှမပက်သတ်တဲ့ သူစိမ်းတရံပဲလို့ မြင် အောင်ကြည့်ပါတဲ့။ မြင်ဖို့ရာ အချက်အလက်တွေကတော့ ငါ့အလို အတိုင်း မလိုက်တာက တစ်ခု၊

ငါ စီမံခန့်ခွဲတဲ့နောက် မလိုက်နာနိုင်တာက တစ်ခု၊

၄။ အသင်္ခတံ- အကြောင်းတရားတွေက ပြုပြင်စရာ မလို တဲ့၊ နိဗ္ဗာန်နိ- နိဗ္ဗာန်ရယ်လို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တ နိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမလို့ဆိုတဲ့ မဂ်တရားသို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင် ရောက်သွား၏။

ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓာငါးပါးကို သင်္ခတ လို့ ရှုရာကနေပြီး ခန္ဓာငါးပါးမရှိတာကို အသင်္ခတ လို့ မြင်လာတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည် တကယ့် အသင်္ခတ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့ နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့ဖြစ်သွားတယ်။

(၁၀) မရဏ ဓမ္မတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ-ခန္ဓာငါးပါးတို့ကိုမရဏဓမ္မတော- သေတတ်တဲ့ သဘာဝရှိတဲ့ တရားလို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်သောသူသည် အနု လောမိ ကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ဆိုတဲ့ အဆင့်မြင့်တဲ့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကို ရရှိနိုင်၏။

ဘိက္ခဝေ ရူပဿ ဥပ္ပါဒေ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေ၊ ရူပ တရား ဖြစ်ပေါ်လာတာသည် ဒုက္ခဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပဲ၊ ဇရာ မရဏ သ ဝါတုဘာဝေါ အိုခြင်းတို့ သေခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာမှုပဲတဲ့။

ရူပတရားဖြစ်လာရင် အိုခြင်း သေခြင်းဆိုတာ ပါလာ မှာပဲလို့ သံယုတ်ပါဠိတော်မှာ ဟောထားသည်။

၂။ အခု ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကို မရဏဓမ္မ သေခြင်းသဘော ရှိတဲ့ တရားလို့ ရှုမြင်တဲ့အခါမှာ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ် စိတ်ပျက် ပြီးငွေ့လာတယ်။

၃။ နောက်ဆုံး ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားတာသည် တကယ့် ကို ထူးခြားတဲ့၊ အေးချမ်းတဲ့အရာပဲလို့ အမြင်တစ်မျိုးဝင်တယ်။

၄။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ - ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်း သွားမှုသည်၊ အမတံ နိဗ္ဗာန်- သေခြင်းကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားပဲလို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမဆိုတဲ့ မဂ်စိတ် သို့၊ ဩက္ကမတိ- ရောက်သွားနိုင်၏။

အနတ္တတော

(၁) ပရတော

၁။ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် ကိုယ့်သန္တာန်မှာ ဖြစ်လေ့ဖြစ် ထရှိတဲ့ ဟောဒီ ခန္ဓာငါးပါးကို ခြုံငုံသုံးသပ်ပြီး “ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို၊ ပရတော- သူစိမ်းတရံ အနေနဲ့၊ ပဿန္တော- ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင် နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံခန္တိ- မဂ်ဉာဏ်နဲ့ လျော်စွာဖြစ်တဲ့၊ မဂ်ဉာဏ်သို့ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်တဲ့ အနု လောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏” လို့ ဆိုတယ်။

အဆင့်အမြင့်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကြီးကို ရစေ နိုင်တယ် လို့ ပြောတာ။ ကိုယ့်သန္တာန်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို သူစိမ်းတရံလို့ သဘောထား ရှုမြင်ရမယ်တဲ့။

“ပရ”ဆိုတာ ငါ မဟုတ်ဘူး။ လောကလူတွေက ခန္ဓာငါးပါး ကို ဘယ်လိုထင်နေတုန်းဆိုတော့ “အတ္တ” ငါလို့ ထင်နေကြတယ်။

လောကမှာ ငါလို့ထင်နေရင် ငါပိုင်တယ်လို့လည်း ထင်လာတယ် ပေါ့။ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ကြည့်လိုက်ရင် ငါမဟုတ်ဘူး။ သူစိမ်းတရံပဲ။ သူစိမ်း တရံဆိုတာ ငါနဲ့ လုံးဝမသိတဲ့ အရာပဲ။ ငါနဲ့သိတဲ့ ငါ့မိတ်ဆွေ မဟုတ် ဘူး။ ငါ့ဆွေမျိုးလည်း မဟုတ်ဘူး။ သူစိမ်းတရံပဲ ဖြစ်တယ်။

“ပရ”ဆိုတာ ကိုယ်မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်မှတစ်ပါး တခြား အရာ သာဖြစ်တယ်။ ငါနဲ့ ဘာမှ မပတ်သက်ဘူးလို့ ရှုနိုင်ရမယ်။

တကယ်တော့ ငါနဲ့ ဘာမှ မပတ်သက်တဲ့ သူစိမ်းတရံကြီး ပဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုရှုခိုင်းတာနော်။

“အဝသတာယ- ခန္ဓာ ၅-ပါးဟာ ကိုယ့်ဆန္ဒအတိုင်း မဖြစ် ဘူး” တဲ့။ စဉ်းစားကြည့်ပေါ့။ ကိုယ်က ချောချောလှလှလေး ဖြစ်ချင် တယ်။ သူက အရုပ်ဆိုးတယ်၊ အကျည်းတန်လာတယ်။ ကိုယ်က အသားဖြူချင်တယ်။ သူက မဲလာတယ်။ ကိုယ်က မဲချင်ရင် သူက ဖြူနေတယ်။

ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးသည် ကိုယ့်အလိုကျ ဖြစ်သလား။ မဖြစ် ဘူးနော်။

ခန္ဓာကြီးသည် အဲဒီလို သူ့သဘာဝအတိုင်း ထာဝရ ပြောင်း လွဲနေတဲ့ အရာသာ ဖြစ်တယ်။

ကိုယ့်ဆန္ဒနှင့်အညီ ဖြစ်လာတယ်ဆိုတာ မရှိဘူးတဲ့။

ဒီလို ကိုယ့်ဆန္ဒအတိုင်း မဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် အဝသ တာယ ငါ့အလို မလိုက်ဘူး၊ တကယ့် စိမ်းကားသူပဲလို့ ရှုရမယ်တဲ့။

နောက်တစ်ခုက ဘာတုန်းဆိုရင် “ သုခ ” တဲ့။ ချမ်းသာဆိုတာ ရှိလားဆိုရင် ဘယ်ရှိမှာတုန်း။ ချမ်းသာမှုကလည်း ကင်းတာပဲ။ ချမ်းသာတာနဲ့ ဆင်းရဲတာ ဘယ်အရာက များနေတုန်းဆို ဆင်းရဲ တာ များနေတယ်။ ချမ်းသာမှုက အလွန်နည်းတယ်။

နောက်တစ်ခု အတ္တဘာဝ ခိုင်မာတဲ့ အနှစ်သာရပိုင်းကနေ “ ငါ ” လို့ ပြောစရာမရှိဘူး။

နောက်တစ်ခု ဓူဝ တဲ့။ မြဲခိုင်တဲ့အရာ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ရှိလား ဆိုတော့ အရိုးကလည်း မခိုင်ဘူး၊ အသားတွေကလည်း မခိုင်ဘူး။ ဘယ်အရာမှ မခိုင်ဘူးတဲ့။

လူ့ခန္ဓာကိုယ်က ကံနဲ့လုပ်ထားလို့သာ တော်တော့တယ်။ သံနဲ့လုပ်ထားတာမဟုတ်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ဘယ်နေရာ ကြည့် လိုက် ကြည့်လိုက် အသားတွေ အသွေးတွေဆိုတာ ခိုင်စရာ တစ်ခုမှ မရှိဘူး။

အဲဒီခိုင်မာတဲ့သဘော၊ တင့်တယ်တဲ့သဘော၊ ချမ်းသာတဲ့ သဘော၊ ကိုယ်ပိုင်တဲ့သဘော၊ ဆိုတာတွေ တစ်ခုမှမရှိဘူး။ ကိုယ် ထင်တဲ့အတိုင်း တစ်ခုမှမရှိလို့ ရိတ္တ ဆိတ်သုန်းနေတဲ့ အရာကြီးပဲ ဖြစ်တယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အနှစ်ရှာကြည့်ရင် ရှာမတွေ့ဘူးတဲ့။

ခိုင်မာတဲ့သဘောတွေ၊ တင့်တယ်တဲ့သဘောတွေ၊ ချမ်းသာ တဲ့သဘောတွေ၊ ကိုယ်ပိုင်တဲ့သဘောတွေ ဆိတ်သုန်းနေသည့် အတွက် ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ရိတ္တ လို့ ရှုပါတဲ့။

ဒီနှစ်ခု ကြည့်လို့ရတယ်တဲ့။

၂။ ဒါကြောင့်မို့ ခန္ဓာငါးပါးသည် ပရတော သူတပါးပဲတဲ့။ ဒီလို ခန္ဓာငါးပါးသည် ငါ့စကား နားမထောင်ဘဲ သူလုပ်ချင်ရာတွေ လုပ်တယ်၊ ငါစီမံလို့ မရဘူးဆိုတဲ့ အနေအထားအားဖြင့် ရှုမြင်သုံး သပ်မယ်ဆိုရင် ခန္ဓာကို လိုချင်တဲ့ တဏှာဆိုတာ ဖြစ်ပါဦးမလား။

ခန္ဓာကို လိုချင်တဲ့ တဏှာ၊ ခန္ဓာပေါ်မှာ “ ငါ ” လို့ထင်နေတဲ့ မှားယွင်းတဲ့အတွေးတွေ၊

“ ငါ့ဟာ ” လို့တွေးနေတဲ့ တဏှာအတွေးတွေ ပျောက်သွားပြီး နောက်ဆုံးမှာ တဏှာ အစေးခြောက်သွားပြီဆိုရင် နောက်ထပ် ခန္ဓာကို ရချင်တဲ့စိတ်မရှိလို့ အကြောင်းတရားတွေကို ဖယ်ရှားလိုက်တဲ့ အခါ၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် နောက်ထပ် ပြန်မဖြစ်တော့တဲ့ အနေအထား မျိုးကို ရောက်သွားနိုင်တယ်တဲ့။

ခန္ဓာငါးပါးကို မလိုချင်တော့ဘူးဆိုရင် မရတော့ဘူး။ ရနေ တာ လိုချင်တဲ့ တဏှာကြောင့် ရနေတာ။

မလိုချင်တော့ဘူးဆိုတဲ့ အချိန်မှာ ခန္ဓာငါးပါးသည် နောက် ဆုံးအဆင့်အနေနဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။

ဘာကြောင့်ချုပ်ငြိမ်းသွားတာတုန်းဆိုရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဟောတဲ့အတိုင်း “ အဝိဇ္ဇာယ တွေဝအသေသ ဝိရာဂနိရောဓော သင်္ခါရနိရောဓော ” မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာ ချုပ်ငြိမ်းရင် သင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်း တယ်။

သင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်းရင် ဝိညာဏ ချုပ်ငြိမ်းတယ်။

ဝိညာဏ ချုပ်ငြိမ်းရင် နာမရူပ ချုပ်ငြိမ်းတယ်ဆိုပြီး ဒီလို ချုပ်ငြိမ်းမှုတွေနဲ့ သွားတာဖြစ်တယ်။

၃။ အဲဒီလို ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော- နိရောဓော ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်၊ အပရပ္ပစ္စယံ အားကိုးစရာကောင်းတဲ့ သူတစ်ပါးဆိုတဲ့ အတွေးအထင်တွေ ကင်းရာဖြစ်တဲ့၊ နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်ပဲလို့

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်သောသူသည်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တ နိယာမလို့ဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏” တဲ့။

(၂) ရိတ္တတော

၁။ ရိတ္တဆိုတာ ဆိတ်သုန်းတယ်၊ အနှစ်သာရမရှိဘူး၊ အနှစ် သာရတွေ ကင်းနေတယ်၊ ကင်းပြတ်ဆိတ်သုန်းနေတယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ် ဖြစ်တယ်။ “ရိတ္တ၊ တုစ္ဆ၊ သုည”ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေက အဓိပ္ပါယ်တူ စကားလုံးတွေပဲပေါ့။ အဲဒီတော့ ‘ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါး တို့ကို၊ ရိတ္တ တော- အနှစ်သာရကင်းမဲ့တဲ့ အရာဟူ၍၊ ပဿန္တော- ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့်ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံခန္တိ- အနုလောမ ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏” လို့ ဆိုတာနော်။ ဒါလည်း ဝိပဿနာရှုကွက် တစ်ခုပဲ။

ဘယ်လိုအနှစ်သာရတွေ မရှိတာလဲဆိုတော့ “ယထာပရိ ကပ္ပိ တေဟိ ဓုဝ သုဘ သုခတ္တဘာဝေဟိ ရိတ္တတောယ” တဲ့။ သာမန် အား ဖြင့် ကြည့်မယ်ဆိုရင် လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ကိုယ့်ရုပ်ကလေးကို

သဘောကျနေတာချည်းပဲ။ သဘောမကျဘူး မအောက်မေ့လေနဲ့။ စိတ်ညစ်နေမယ်လို့လည်း မထင်နဲ့။ ကိုယ့်ရုပ် ကလေးကို လှတယ်လို့ပဲ အောက်မေ့တယ်။

အဲဒီတော့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးထဲမှာ သုဘတင့်တယ်တဲ့အရာ ရှိသ လားလို့ အလေးအနက်ထားပြီး စဉ်းစားကြည့် မယ်ဆိုရင် တင့်တယ်တာ တစ်ခုမှမပါဘူး။ တင့်တယ်နေတာက အဝတ်ကလေး လှလှဝတ် ထားတာတို့၊ မိတ်ကပ်တွေလိမ်းချယ် ထားတာတို့၊ တစ်ခါတလေ ကျတော့ ပေါင်းတင်ထားတာတို့၊ နှုတ်ခမ်းနီ ဆေးဆိုး တာတို့၊ မျက်လုံး မျက်ခုံးတွေ ဆွဲတာတို့ အကုန်လုံးပေါ့။ လှအောင် လုပ်ထားလို့ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ထင်ပြီး သဘောကျနေတာ။

ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ သုဘမှ ဆိတ်သုန်းနေတယ်။

အပေါ်က အရေကလေး ဖုံးထားလို့ သုဘလို့ ထင်နေတာ။ အရေကို ခွာချကြည့်လိုက်ပါလား။ အတွင်းထဲက ကလီစာတွေ ထုတ် ကြည့်ပါလားနော်။ ထုတ်ကြည့်ပြီး “ရော့ ယူသွားမလား” ဆိုရင် အကုန်ထွက်ပြေးကြမှာပဲ။ ဘယ်သူမှ ယူမှာမဟုတ်ဘူး။ “သုဘ” ဆိုတာ ရှိရဲ့လားလို့ သေသေချာချာ အလေးအနက်ထားပြီး အမှန် အကန် စဉ်းစားတတ်ရင် မတွေ့နိုင်တာ အမှန်ပဲ။

“အသုဘ”ကို “သုဘ” လို့ထင်တယ်။ မတင့်တယ်တာကို တင့်တယ်တယ်လို့ ထင်တယ်ဆိုတာ အတွေးမှားတာ၊ အသိမှားတာ၊ အမှတ်မှားတာ။ မှားယွင်းခြင်း သုံးမျိုးနဲ့ မှားနေတာ။ ဒါကို “ဝိပလ္လာသ” လို့ ခေါ်တယ်။

(၄) သုညတော

၁။ သုညဆိုတာ စိတ်ထင်တာတွေ တစ်ခုမှ မရှိတာကို ပြောတာပဲ။ ခုနက **ရိတ္တ၊ တုစ္ဆ** တို့နဲ့ အဓိပ္ပါယ်နီးစပ်တယ်။ သို့သော် သုညဆိုတာ ဒီနေရာမှာ ဘာကို ရည်ညွှန်းတာလဲဆိုရင် အတ္တဆိုတဲ့အရာ မရှိတာကို ရည်ညွှန်းတာ။ ဥပမာ အိမ်ထဲဝင်ကြည့်လို့ လူတစ်ယောက်မှ မရှိရင် **သုညာဂါရ** ပဲ။

အဲဒီလို ခန္ဓာငါးပါးထဲ အတ္တဆိုတဲ့ အားကိုးလောက်တဲ့ အရာ မရှိလို့ သုညလို့ပြောတာ။ သုညရဲ့ အဓိပ္ပါယ်က **emptiness** ဘာမှ မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။ ခန္ဓာမှာ ခန္ဓာပဲ ရှိတယ်။ ခန္ဓာမှာ ကိုယ်တင်ထားတာ တစ်ခုမှ မရှိဘူးလို့ ပြောလိုတာပေါ့။ ခန္ဓာငါးပါးကို သုညလို့ ရှုမြင် ရမယ်တဲ့။

ဘာဖြစ်လို့ သုည လို့ ရှုမြင်ရတုန်းဆိုရင် “သာမိနိဝါသီ ဝေဒက ကာရကဓိဋ္ဌာယက ဝိရဟိတာယ” ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ ပိုင်ရှင်မရှိဘူး။ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အကြောင်းတွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေ တာသာ ဖြစ်တယ်။ ဖြစ်ပြီးရင်လည်း ပျက်သွားတာ။ မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ သာမိ အုပ်ချုပ်နေတဲ့ ပိုင်ရှင် ရှိတယ်။ နိဝါသီ အမြဲနေထိုင်တဲ့ သတ္တဝါရှိတယ်လို့ ယူဆကြတယ်။ ဗမာလို့ ပြောရင် လိပ်ပြာကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်ပေါ့။

ဒီကနေ့ခေတ်တောင်မှပဲ လူတွေ လိပ်ပြာခွဲနေကြတုန်း လား မသိဘူး။ လိပ်ပြာ ဝိညာဉ်ကောင်ဆိုတာ အယူအဆတစ်ခုပဲ။ နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်တွေမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ **Spirit** လို့ခေါ်တဲ့ အယူအစွဲက အင်မတန်မှ ကြီးမားတယ်။

၂။ အဲဒီလိုရှုရင် ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်မြင့်သွားပြီး နောက်ဆုံး ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေ ကင်းပြတ်သွားနိုင်တယ်။ တွယ်တာမှု ကင်းပြတ်သွားပြီဆိုရင် ခန္ဓာကို တည်ဆောက်တဲ့ အကြောင်းတရားတွေ မရှိတော့ဘူး။

၃။ မရှိတော့လို့ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော- နောက်ဆုံးပိတ် ချုပ်ပြတ်သွားခြင်းဆိုတာ၊ အရိတ္တံ- ဆိတ်သုန်းမှုမရှိ ထာဝရတည်မြဲတဲ့၊ နိဗ္ဗာနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲတဲ့။

၄။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက “ရိတ္တ” အနှစ်သာရတွေ ကင်းဆိတ် နေတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကျတော့ “အရိတ္တ” အနှစ်သာရတွေ ကင်းဆိတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ အနှစ်သာရ အပြည့်ရှိတယ်လို့ ပဿန္နော နိဗ္ဗာန်ကို မြင်လိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ သမ္မတ္တနိယာမံ သြက္ကမတိ သမ္မတ္တနိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်ထဲကို ရောက်သွား၏။ မဂ်စိတ်ပေါ်လာတယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

(၃) တုစ္ဆတော

၁။ ခန္ဓာငါးပါးကို “တုစ္ဆ”လို့ ရှုတယ်။ ရိတ္တနဲ့ အဓိပ္ပါယ် အတူတူပဲ။ “ရိတ္တ”ဆိုတာ အနှစ်သာရတွေ ကင်းမဲ့နေတယ်။ တုစ္ဆ ဆိုတာ အလကားပဲလို့ ဆိုလိုတယ်။ အနှစ်သာရကင်းမဲ့လို့ အလကား အရာကြီးပဲလို့ ပြောချင်တာနော်။ အနှစ်သာရ မရှိဘူးဆိုတာ အလကားပါ။ အခွံကြီးပါ။ အခေါက်ကြီးပါ။ အနှစ်မရှိပါဘူးလို့ ပြောကြသလိုပဲပေါ့။ တုစ္ဆဆိုတာ ဘာမှ အသုံးမကျတဲ့ အရာကြီး ပဲလို့ မြင်တာ။

ဒါကြောင့် တုစ္ဆဆိုတာသည် “ရိတ္တတာယေဝ” အနှစ်သာရ ကင်းမဲ့ နေသောကြောင့်ပင်လျှင်၊ “တုစ္ဆတော” အသုံးမဝင်တဲ့ အရာ ကြီးရယ်လို့ ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုပါတဲ့။

ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ တုစ္ဆတော- အသုံးမဝင်တဲ့ အလကားအရာလို့၊ ပဿန္တော- ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်တဲ့အခါ မှာ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏တဲ့။ အနှစ်သာရကင်းမဲ့လို့ “တုစ္ဆ” အလကား ဖြစ်တယ်။

နောက်တစ်နည်း ပြောမယ်ဆိုရင် “အပ္ပကတ္တာ ဝါ”တဲ့၊ အပ္ပ ဆိုတာ တစ်ခါတစ်ခါ အနည်းငယ်လို့ ပြောတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ လက်ကျန်မရှိ၊ ဘာမှမရှိဘူးဆိုတဲ့ “အဘာဝ” အနက်ကိုလည်း ဟော တယ်။ ဥပမာ အပ္ပိစ္ဆော ဆိုတာ အလိုနည်းတယ်လို့ တစ်ခါတစ်ရံ အနက်ပြန်ကြသော်လည်းပဲ အပ္ပိစ္ဆ(အပ္ပ+က္ကစ္ဆာ) လိုချင်မှု တဏှာ ကင်းတယ်လို့လည်း ဘာသာပြန်လို့ရတယ်။ အပ္ပ သဒ္ဒေါ အဘာဝ ဧတ္တာ မရှိဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြတယ်။ ဒီနေရာမှာလည်း မရှိဘူးဆိုတာ ဘာမှမရှိတဲ့ အလကားအရာလို့ ဆိုလိုတာပေါ့။

အလကား အရာကြီးပါ။ ဘာမှ အသုံးမဝင်ပါဘူးလို့ ရှုမြင် သုံးသပ် ၏ခြင်းအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးပေါ်မှာ တွယ်တာတဲ့ တဏှာ ဖယ်ရှားလို့ ရသွားတယ်။

တဏှာအစေးခြောက်သွားတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ခန္ဓာ ငါးပါး ပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေ၊ ရလိုမှုတွေ ကင်းပြတ်သွားတယ်။

ကိလေသာ အဖော်ကင်းမဲ့သွားတဲ့ ကံတရားတွေသည် ခန္ဓာ ငါးပါးကို ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း မရှိတော့ဘူး။

မျိုးစေ့လေး တစ်စေ့သည် ဘယ်လိုပဲ စွမ်းရည်တွေရှိရှိ မြေနဲ့ ရေနဲ့ အကူအညီ မရဘူးဆိုရင် အပင်ပေါက်မှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ အဲဒီလို ကံတရားသည်လည်း ကိလေသာရဲ့ အကူမရဘူးဆိုရင် “ကိလေသ နိရောဓ ကမ္မ နိရောဓော” ကိလေသာငြိမ်းရင် ကံလည်း ငြိမ်းတာပဲ။

၂။ ကိလေသာချုပ်ရင် ကံတွေ အလုပ်မဖြစ်တော့ဘူး။ ကံ တွေ အလုပ်မဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ ခန္ဓာလည်း ချုပ်သွားရတယ်ပေါ့။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော ခန္ဓာငါးပါးချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည် နိဗ္ဗာန်ပဲလို့ ဆိုတယ်။

နိဗ္ဗာန်လို့ ဘာလို့ပြောလဲဆိုတော့ အတုစ္ဆတဲ့။ အလကား အသုံး မဝင်တဲ့ အရာမဟုတ်ဘူး။ သန္တိသုခ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ချမ်းသာ သုခကြီးပဲ။ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ မရှိတော့တာသည် ငြိမ်းချမ်းမှု ကြီးပဲ။

၄။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ - ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းမှု သည်၊ အတုစ္ဆ- အလကား အသုံးမကျတဲ့အရာ မဟုတ်တဲ့ အလွန်ကို အသုံးဝင်တဲ့၊ နိဗ္ဗာန်နန္တိ- နိဗ္ဗာန်ရယ်လို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ- ရောက်သွားနိုင်၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် မှာကျတော့ “အနတ္တ”လို့ ဘယ်ရှု
ထောင့်က ဟောတာတုန်းဆိုရင် ဒုက္ခရှုထောင့်ကနေ ဟောတာနော်။

အဝသဝတ္တန ရှုထောင့်ကနေဟောတယ်။ ရှုပ် ဘိက္ခဝေ
အနတ္တာ ရှုပ်သည် အနတ္တ၊

ရှုပ်ပစ္စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ ရှုပ်သည် အတ္တ
ဖြစ်မယ်ဆိုရင်၊ နယိဒံ ရှုပ် အာဗာဓာယ သံဝေတ္ထေယျ အတ္တဆိုရင်
သူ့ကိုယ်သူနာအောင် ဘယ်လုပ်မလဲ၊ သူ့ကိုယ်သူ ဘယ်လို ထိခိုက်
အောင် လုပ်မလဲတဲ့။

အဲဒီတော့ “အတ္တ” ဖြစ်မယ်ဆိုရင် ဘယ်နာမလဲတဲ့။ လဗ္ဗေထ
ရှုပေ ဧဝံ မေ ရှုပ် ဟောတု၊ ဧဝံ ရှုပ် မာ အဟောသီ”တိ အကယ်၍
ကိုယ့်အလိုအတိုင်းဖြစ်တဲ့ အတ္တမျိုးဆိုရင် ကိုယ့်ရှုပ်ကို ပြင်လို့ ရမှာ
ပေါ့တဲ့။ ကိုယ့်စိတ်တိုင်းကျလေး ဖန်ဆင်းလို့ ရမှာပေါ့တဲ့။ ဒါက အနတ္တ
လက္ခဏသုတ်မှာ ဒုက္ခရှုထောင့်ကနေပြီး မြတ်စွာဘုရားက ဟောတာ။

၂။ အဲဒီလိုရှုလိုက်သဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ ငြီးငွေ့ပြီး
နောက်ဆုံး တွယ်တာမူတွေ ပြတ်သွားတယ်၊ ရပ်သွားတယ်။ အဲဒီ
အခါကျတော့ ခန္ဓာငါးပါးလည်း ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနန္တိ ပဿန္တော
သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ” ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ - ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရော
ဓော- ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်၊ ပရမတ္ထံ- အလွန်မြင့်မြတ်တဲ့ အနှစ်ချုပ် ဖြစ်တဲ့၊
နိဗ္ဗာနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ရယ်ပဲဟူ၍။

သချိုင်းတွေမှာသွားပြီး ပူဇော်ပသ ဆုတောင်းနေကြတာ။

လောကလူတွေမှာ အယူအစွဲ ဘယ်လောက် ပြင်းထန်သလဲ
ဆိုရင် ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ သာမီ ပိုင်ရှင်ရှိတယ်။ နိဝါသီ ထာဝရ
နေထိုင်တဲ့ Sprit ဆိုတဲ့ ဝိညာဉ်ကောင်ရှိတယ်။ ဝေဒက
ကံတရားတွေကို ခံစား တဲ့၊ ကံရဲ့ အကျိုးကို ခံစားတဲ့
ဝိညာဉ်ကောင်ရှိတယ်။ ကာရက အကောင်းအဆိုး ကံတရားတွေကို
ပြုလုပ်သူရှိတယ်။ အဓိဋ္ဌာယက ဘာလုပ်မယ် ညာလုပ်မယ်၊
ဘယ်သွားမယ်၊ ဘာပြောလိုက်၊ ဘယ်လို ပြောလိုက် ဆိုတဲ့
စီမံခန့်ခွဲပေးနေတဲ့ ဝိညာဉ် ကောင်ရှိတယ်လို့ ဒီလို ယူဆတာ။

တကယ်တော့ အဲဒီလိုပိုင်ရှင်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်ကောင် ဆိုတာ
မရှိဘူး။

ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အမြဲနေထိုင်တယ်ဆိုတဲ့ ဝိညာဉ်ကောင်လည်း
မရှိဘူး။

ခန္ဓာကိုယ်ကြီးထဲမှာ အကောင်းဆုံး အလုပ်တွေကို လုပ်နေ
တယ်ဆိုတဲ့ ဝိညာဉ်ကောင်လည်း မရှိဘူး။

ခံစားတယ်ဆိုတဲ့ ဝိညာဉ်ကောင်လည်း မရှိဘူး။

စီမံခန့်ခွဲပေးနေတဲ့ ဝိညာဉ်ကောင်လည်း မရှိဘူး။

အဲဒီ လူတွေထင်တဲ့ Sprit ဆိုတဲ့ ဝိညာဉ်ကောင်တွေ
ခန္ဓာထဲမှာ မရှိတာကြောင့် သုညလို့ ပြောတာနော်။

မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ အသက်ဆိုတာ နှစ်ခုရှိတယ်။
အတူတကွဖြစ်တဲ့ ရှုပ်တွေကို စောင့်ရှောက်နေတဲ့ ရှုပ်ဒီဝတိန္ဒြေ
ဆိုတာက ရှုပ်ရဲ့ အသက်ဖြစ်တယ်။

ဒီရုပ်ရဲ့ အသက်က သူ့နေရာမှာပဲ သူ့ချုပ်သွားတာ။

ရုပ်ကြီးကို မပုပ်မသိုး ဆက်လက်ပြီး ရှင်သန်နေအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေးတာ။ သူ့ပျက်သွားရင်တော့ (၃)ရက်က ကျော်ရင် ပုပ်ပွလာမှာပဲ။

နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ဆိုတဲ့ အသက်ကလည်းပဲ နာမ်တရားတွေ အာရုံနဲ့ တွေ့တိုင်း တွေ့တိုင်း ဆက်ဆက် ပေါ်နေအောင် သူက စောင့်ရှောက်ပေးတာ။ အနုပါလန- လက္ခဏာ စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်။ သူတို့ မစောင့်ရှောက်တော့ဘူးဆိုရင် ဒီနာမ်လည်း ဆက်လက်ဖြစ်ခွင့် မရှိတော့ဘူးလို့ မဖြစ်နိုင်တော့ ဘူးလို့ ဒီလိုဆိုတာ။

ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ဒီသဘာဝတွေ၊ ဝိညာဉ်ကောင်တွေ၊ အုပ်စိုးနေတဲ့ အရာတွေ တစ်ခုမှ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ သုညလို့ ဒီလို မြင်ရတာပေါ့။

အဲဒီလို မြင်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါ်မှာ အားကိုးတဲ့၊ တွယ်တာတဲ့စိတ်တွေ မရှိတော့ဘူး။ မရှိသည့် အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးအပေါ်မှာ ငြီးငွေ့လာတယ်။ ကြောက်ရွံ့လာတယ်။

၂။ နောက်ဆုံးမှာ ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင့်ဆုံး ရောက်လာပြီး မဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလာနိုင်တဲ့ အနေအထား ရောက်လာပြီဆိုရင် ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့၏၊ နိရောဓော- အပြီးသတ် ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်။

၃။ ပရမသုည- သင်္ခါရတွေရဲ့ အရိပ် နိမိတ် လုံးဝမရှိလို့ အမြတ်ဆုံး အကောင်းဆုံးဖြစ်တဲ့ သုညဖြစ်တဲ့။ နိဗ္ဗာ နန္တိ- နိဗ္ဗာန် ပါပဲ ဟူ၍၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တ နိယာမံ- သမ္မတ္တ နိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်တရားသို့၊ သြက္ကမတိ- သက်ရောက်သွား နိုင်၏” လို့ ဒီလိုဆိုတာနော်။

(၅) အနတ္တတော

ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ အနတ္တတော- အတ္တမဟုတ် သော အားဖြင့်၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘာတိ- ရနိုင် ၏တဲ့။

ဘာဖြစ်လို့ အနတ္တလို့ ရှုရမလဲဆိုရင် ခန္ဓာငါးပါးမှာသာ ဝိညာဉ်ကောင် မရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ပိုင်ရှင် မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးမှာ အတ္တမရှိဘူးလို့ပြောရင် ခန္ဓာငါးပါးကို “အတ္တ”လို့ ပြောရာ ရောက်နေပြန်တယ်။ ခန္ဓာထဲမှာ မရှိပေမယ့် ခန္ဓာကိုယ်တိုင်က “အတ္တ”ပါလို့ ယူစွဲလာနိုင်တယ်။

“သယဉ္စ အသာမိကဘာဝါဒိတာယ” သူ့ကိုယ်တိုင်က သာမိ အုပ်ချုပ်နေတဲ့ပိုင်ရှင် မဟုတ်ဘူး။

နိဝါသီ နေထိုင်တဲ့ အရာမဟုတ်ဘူး၊
ကာရက လုပ်တတ်သူ မဟုတ်ဘူး၊
ဝေဒက ခံစားတတ်သူ မဟုတ်ဘူး၊
အဓိဋ္ဌာယက စီမံတတ်သူ မဟုတ်ဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့်မို့ ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနတ္တလို့ ပြောတာ။

ဒါဖြင့် စိတ်မှာရော ရောဂါမရှိဘူးလားဆိုတော့ ရှိတာပေါ့။
အလိုမကျရင် ဒေါသဖြစ်တယ်။ အလိုကျရင် လောဘဖြစ်တယ်။
အမှန်မသိတဲ့ မောဟတွေဖြစ်တယ်။

တစ်ဦးတစ်ယောက် ကိုယ့်ထက်သာသွားရင် မနာလိုဖြစ်တယ်။
ငါလုပ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ မာနတွေဖြစ်တယ်။

မိမိကြီးပွားသလို သူတစ်ပါး မကြီးပွားစေချင်ဘူးဆိုတဲ့ မစ္ဆရိ
ယတွေ ဖြစ်တယ်။

ဒါတွေဟာ စိတ်ရဲ့ ရောဂါတွေပဲလို့ ဆိုလိုတယ်။

အဲဒီလိုရှုမြင်မှ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ တွယ်တာမူတွေ လျော့ချ
နိုင်မှာ။

ဒါကြောင့် “ပစ္စယ ယာပနိယ တာယ” အထောက်အကူ တွေနဲ့
မျှတအောင် အသက်ရှည်အောင် ထိန်းကျောင်းပေးနေရတာ
ဖြစ်တယ် တဲ့။ ရောဂါရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆေးသောက်နေ သလိုပဲ
ခန္ဓာရရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အမြဲတမ်းမှီဝဲနေကြရတယ်။ ဘာတွေ
မှီဝဲရတာတုန်းဆိုရင် စားစရာတို့၊ ဝတ်စရာတို့၊ နေစ ရာတို့ ပေါ့။
ဒါကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ရောဂါနဲ့တူတယ်လို့ ဒီလို ရှုမြင် နိုင်အောင်
ကြိုးစားပါတဲ့။

“ပဉ္စက္ခန္ဓေ- မိမိသန္တာန်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ရောဂတော-
အနာရောဂါဟူ၍၊ ပဿန္တော- ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံခန္တိ- မဂ်ဉာဏ်ကို ပေါင်းကူးပေးနိုင်တဲ့

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တ နိ ယာမံ-
သမ္မတ္တနိယာမဆိုတဲ့ မဂ်တရားသို့၊ ဩက္ကမတိ- သက်ရောက် သွားနိုင်
၏တဲ့။

အခုက “အနတ္တ”ကို ဘာနဲ့တွဲတုန်းဆိုရင် “ပရမတ္ထ”နဲ့ တွဲ
တယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို ပြောရမယ်ဆိုရင် နိဗ္ဗာန်သည် “နိစ္စ၊ သုခ၊ ပရ
မတ္ထ”လို့ ပြောရမယ်။ “အတ္တ”လို့ပြောရင် မှားတယ်။ “အတ္တ”ဆိုတာက
မိစ္ဆာ အယူဝါဒမှာ သုံးတဲ့စကားလုံးသာ ဖြစ်တယ်။ တကယ်ရှိတဲ့ အရာ
မဟုတ်ဘူး။

xxxxx

ဒုက္ခတော

(၁) ဒုက္ခတော

၁။ နောက်ထပ်ရှုနိုင်တဲ့ အခြင်းအရာတစ်ခုက ဘာတုန်းဆို
တော့ ခန္ဓာငါးပါးကို ဒုက္ခလို့ ရှုခြင်းပဲ။ ကိုယ်ရထားတဲ့ မျက်စိ၊ နား၊
လျှာ၊ ကာယဆိုတဲ့ ရုပ်တရားတွေ၊ ခံစားမှု၊ မှတ်သားမှု၊ စေ့ဆော် မှု၊
သိမှုဆိုတဲ့ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဆိုတဲ့ နာမ်တရားတွေ အဲဒီ
ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို ဒုက္ခပဲလို့ ရှုမြင်တဲ့။

ဘာကြောင့် ဒုက္ခလို့ ရှုမြင်ရတာတုန်းဆိုရင် ဖြစ်မှုနဲ့ ပျက်မှု
က အစဉ်ထာဝရ နှိပ်စက်နေတာ ဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခတဲ့။

အဲဒါလိုပဲ ဖြစ်လာလိုက် ပျက်သွားလိုက် ဆိုတာကြီး တစ်ခုက
အစဉ်ထာဝရ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်နေတယ်။ အနှောင့်အယှက်ပေး

နေတယ်။ မမြဲတဲ့သဘောကြီးက အမြဲတမ်း အနှောင့်အယှက်ပေးနေ တာကိုက ဒုက္ခလို့ ဒီလိုဆိုလိုတာပေါ့။

ပိုက်ဆံမရှိလို့ ဒုက္ခ၊ နေစရာမရှိလို့ ဒုက္ခ အဲဒီလို ဒုက္ခမျိုးကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။

ဖြစ်မှု ပျက်မှုတွေက အစဉ်ထာဝရ နှိပ်စက်နေတာ ဖြစ် သော ကြောင့် ဒုက္ခလို့ ဒီလိုရှုတာကိုပြောတာ။

၂။ ဖြစ်မှုပျက်မှုတွေက အစဉ်ထာဝရ နှိပ်စက်နေတဲ့ ဒုက္ခမျိုး ရှိနေသည့်အတွက် ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခလို့ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်၊ ထင် ထင်ရှားရှား သိမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့် တက်ပြီးတော့ နောက်ဆုံးမှာ အနုလောမိကခန္တိဉာဏ် ဝိပဿနာထဲမှာ အဆင့်အမြင့်ဆုံးဉာဏ်ကို ရတယ်။ မဂ်ဉာဏ်ကို ပေါင်းကူးပေးနိုင်တဲ့ ဉာဏ်ကို ရရှိသွားနိုင်တယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတာနော်။ အဲဒီအဆင့် ထိအောင် ရောက်သွားနိုင်တယ်။

၃။ အစဉ်ထာဝရ ခန္ဓာငါးပါးဟာ ဘယ်တော့မှ မပေါ် တော့ဘဲ နဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုဟာ သုခ ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲ။

၄။ သုခံ နိဗ္ဗာန် အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါး လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းသွားပြီ ဆိုရင် ချမ်းသာတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဖြစ်တာပဲလို့ ရှုမြင်လာတဲ့အခါ ကျတော့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုတဲ့ သမ္မတ္တနိယာမ မဂ်စိတ် ပေါ်လာတယ်လို့ ဒီလို ဆိုတာနော်။

အဲဒီလို ဝိပဿနာရှုဖွယ် တောလေးဆယ်ကနေပြီး ဆန့် ကျင် ဘက်ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပြီဆိုတဲ့ အခါကျတော့မှ သမ္မတ္တ နိယာမကို ရောက်တယ်။

နောက်တစ်ခု ဖြစ်မှုပျက်မှုတွေက အမြဲတမ်း နှိပ်စက်နေတာ ဖြစ်လို့ ခန္ဓာငါးပါးဟာ ဘယ်တော့မှ ချမ်းသာမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဆင်းရဲ ဒုက္ခအစစ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားမှသာလျှင် ချမ်းလာ လို့ဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ရရှိမှာဖြစ်တယ်လို့ အခုလို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြား တော်မူခဲ့တဲ့ အဆင့်မြင့် ဝိပဿနာကျင့်စဉ် တစ်ခုကို သိရှိသဘော ပေါက်ပြီး နေ့စဉ်နဲ့အမျှ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြမယ်ဆိုရင် သမ္မတ္တနိယာမ ဆိုတဲ့ ထာဝရ မှန်ကန်ပြီး မြဲမြံတဲ့ မဂ်စိတ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်တဲ့ အနေအထားမျိုး တို့တတွေ ရောက်ကြမှာ ဖြစ်တယ်လို့ ကိုယ်စီ ကိုယ်စီ သဘောကျပြီး ကျင့် ကြံ ကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

(၂) ရောဂတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ ရောဂတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ”တဲ့။

လောကမှာ ရောဂါမရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ရှိမှမရှိတာ။ ရောဂါ ဆိုတာ ဘာကို ခေါ်တာတုန်းဆိုတော့ နာတာ၊ ကျင်တာ၊ ကိုက်တာ၊ ခဲတာတွေက ရောဂါပဲ။

ရှေးတုန်းက အပြော(၉၆)ပါး ရောဂါဝေဒနာ ဒီကနေ့ ခေတ် မှာ အလွန်များပြားလှတဲ့ ရောဂါဝေဒနာ ဆိုတာတွေလည်း ဘယ် မှာဖြစ်တာလဲလို့ စဉ်းစားကြည့်ရင် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာပဲ ဖြစ်တာ။

ရုပ်မှာ ရောဂါတွေဖြစ်သလို၊ စိတ်မှာ ဖြစ်တာတွေကလည်း အများကြီးပဲ။

နောက်တစ်ဖက်က ခန္ဓာကိုယ်ထဲ ကြည့်လိုက်မယ် ဆိုရင် ဘာတွေ ထွက်လာတုန်းဆိုရင် ကောင်းတာလေးတွေရင် လောဘ ဆိုတဲ့ အညစ်အကြေးက ထွက်လာတယ်။ နှလုံးသွင်းမှု မမှန်ကန်တဲ့ အခါမှာ ကိုယ်မကြိုက်တဲ့အရာတွေရင် ဒေါသဆိုတဲ့ အညစ်အကြေးက ထွက်လာတယ်။ မာနဆိုတဲ့ အညစ်အကြေးကလည်း ထွက်လာတယ်။ ဣဿာဆိုတဲ့ အညစ်အကြေးတွေလည်း ထွက်လာတယ်ပေါ့။

နောက်တစ်ခုက “ဥပ္ပါဒ ဇရာ ဘင်္ဂေဟိ ဥဒ္ဓမ္မာတ ပရိပတ္တ ပဘိန္ဒတာယ”တဲ့။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ကြည့်လိုက်ရင် ဘာတွေ ဖြစ်လာတတ်သေးတုန်းဆိုတော့ “ဇရာ”တဲ့။ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ အိုမင်းလာတယ်။

နာမ်မှာလည်း ဇရာရှိပေမယ့် မထင်ရှားဘူး။

ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့ ဇရာတရားကတော့ ထင်ရှားတယ်။ “ဗျာဓိ” ဖျားနာခြင်းဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။

“မရဏ” သေဆုံးခြင်းဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။

အဲဒီလို ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို အိုင်းအမာကြီးနဲ့ တူတယ်လို့ ရှုနိုင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေထဲမှာ အဆင့်မြင့်တဲ့ အနုလောမိကခန္တိဉာဏ် ဆိုတာကို ရတယ်တဲ့။

၂။ ခန္ဓာငါးပါး မရှိတော့ဘူးဆိုရင် အိုင်းအမာကြီး ပျောက်ကင်းသွားတာနဲ့ အတူတူပဲပေါ့။ ဒါကြောင့်မို့ “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော အကြောင်းတရားတွေ ပျက်သွားလို့ ခန္ဓာပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေ ရပ်သွားလို့ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အနေအထား တစ်ခုဟာ “အဂဏ္ဏ” အိုင်းအမာကြီး ပျောက်သွားတာနဲ့ တူတယ်တဲ့။

မဂ်စိတ်နဲ့ လျော်ကန်သည့်အပြင် စွမ်းရည်ထက်မြက်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် “အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်” ကို ပဋိလဘတိ၊ ရရှိနိုင်၏။ အဲဒီလို ရှုပုံနဲ့ပဲ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ထိပ်ထိရောက်အောင် ရောက်နိုင်တယ်လို့ ပြောတာနော်။

နောက်တစ်ခု ရောဂါလို့ဆိုတဲ့နေရာမှာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ဘာလို့ ရောဂါလို့ ပြောရတာတုန်းဆိုတော့ “ရောဂ မူလတာယ စ” ရောဂါ ဟူသမျှရဲ့ အခြေခံကြီးဖြစ်လို့ပဲတဲ့။

ရောဂါမှန်သမျှ ဘယ်မှာဖြစ်တာတုန်းဆိုရင် ခန္ဓာမှာ ဖြစ်တာ။

ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရောဂါမှန်သမျှ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ ဖြစ်တယ်။

စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရောဂါတွေမှန်သမျှ စိတ်မှာဖြစ်တယ်။

၂။ အဲဒီဉာဏ် ရပြီးတဲ့အခါမှာ ခန္ဓာငါးပါးရှိနေသမျှ ရောဂါရှိနေတာပဲလို့ မြင်လာပြီဆိုရင်တော့ ခန္ဓာငါးပါးမရှိတာကို သဘောကျလာလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးမရှိအောင် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ကျင့်စဉ်ကို ကျင့်ရမယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို ကျင့်ရမယ်။

ခန္ဓာငါးပါးကို ရောဂါလို့ ရှုမြင်သုံးသပ်နေခြင်းသည် ခန္ဓာပေါ်မှာ တွယ်တာတယ်ဆိုတဲ့ “တဏှာ”၊

ငါဆိုတဲ့ အမြင်“ဒိဋ္ဌိ”၊

စွမ်းနိုင်တယ် တတ်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ “မာန”

ဒါတွေကို ဖယ်ရှားဖို့အတွက် ဖြစ်တယ်ပေါ့။

တဏှာကိုလည်း ဖယ်လိုက်နိုင်ပြီ၊ မာနကိုလည်း ဖယ်လိုက်
နိုင်ပြီဆိုရင် ဟောဒီ ခန္ဓာငါးပါးကြီးဟာ ကိလေသာတွေ ကုန်သွား
လို့ နောက်ထပ်တဖန် မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။

မဖြစ်နိုင်ရင် ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ တွယ်တာမှု ကင်းပြတ်လို့
ခန္ဓာငါးပါးကြီးဟာ ချုပ်ငြိမ်းသွားမှာပဲ။

၃။ ခန္ဓာငါးပါးရှိနေတာက ရောဂါ၊ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွား
တာက ကျန်းမာခြင်း၊ ခန္ဓာငါးပါး မရှိတော့မှ တကယ့် ကျန်းမာမှုဆိုတာ
ဖြစ်တယ်။

“ပဉ္စန္ဓံ ခန္ဓာနံ နိရောဓော ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်
အာရောဂျံ ကျန်းမာခြင်းပဲ။

အဲဒီကျန်းမာခြင်းသည်၊ နိဗ္ဗာန်- တကယ့် နိဗ္ဗာန်အစစ်ပါပဲလို့

၄။ ပဿန္နော- ရှုမြင်မယ်ဆိုရင်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ=
ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ အပြစ်တွေကို မြင်လိုက်တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးချုပ်ရာ
နိဗ္ဗာန်ဟာ တကယ့်ကျန်းမာမှုပဲလို့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်လိုက်တာနဲ့
တပြိုင်နက် သမ္မတ္တ နိယာမလို့ဆိုတဲ့ လုံးဝမှန်ကန်ပြီး ခိုင်မာတဲ့ မဂ်
ဉာဏ်တစ်ခုကို ရရှိသွားနိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် ကိုယ့်သန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့ အသိဉာဏ်လေးတစ်ခုကို
တန်ဖိုးထားတတ်ဖို့ လိုအပ်တယ်ပေါ့။ တန်ဖိုးမထားရင် ဒီအသိက
အလကားအသိပဲလို့ ထင်ကောင်း ထင်လိမ့်မယ်။ မဟုတ်ဘူးနော်။
ဒီအသိက သံသရာမှာ အကျိုးအရှိဆုံး အသိဖြစ်တယ်လို့ မှတ်ဖို့
လိုအပ် တယ်။

(၃) ဂဏှတော

ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဂဏှတော ပဿန္နော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလ
ဘတိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- မိမိတို့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို၊ ဂဏှတော-
ခန္ဓာကိုယ်မှာ ပေါက်နေတဲ့ အိုင်းအမာကြီးဟူ၍၊ ပဿန္နော- ဝိပဿ
နာဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနု
လောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏တဲ့။

အိုင်းအမာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဟာ တူတယ်လို့ ရှုမြင်သုံးသပ်ဖို့
ဖြစ်တယ်။

ထို အိုင်းအမာကို “ဂဏှ” လို့ခေါ်တယ်။ အိုင်းအမာရဲ့ အနေ
အထားကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် “ဒုက္ခတာ သူလ ယောဂီ တာယ”တဲ့။
ဒီ အိုင်းအမာကြီးရှိနေသည့် အတွက်ကြောင့် ဆင်းရဲ နေတာ။
အနာနား ပတ်ဝန်းကျင်အထိ မခံဘူး၊ ထိလိုက်တာနဲ့ သွေးတွေ
ထွက်လာတယ်။

“ကိလေသာသုစိ ပဋ္ဌရဏတာယ”တဲ့။ အိုင်းအမာကြီးကို
ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် သွေးပုတ်တွေ၊ ပြည်ပုတ်တွေ ထွက်တယ်။
အဲဒီအနာကြီးက သွေးပုပ် ပြည်ပုပ်တွေ ထွက်သလိုပဲ ခန္ဓာကိုယ် ကြီး
ကလည်း မထွက်ဘူးလား။ ကိုးပေါက်ဒွါရ အမာဝက အပုပ် အစပ်
တွေ အမြဲထွက်တာပဲနော်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို သေချာ ဆင်ခြင် ကြည့်
လိုက်ရင် အညစ်အကြေးတွေက အမြဲတမ်း ထွက်နေတယ်။ မျက်စိက
မျက်ချေးထွက်တယ်၊ နားက နားချေးထွက်တယ်၊ ပါးစပ်က တံတွေး
ထွက်တယ်။ ခန္ဓာကိုယ်က အခုလို ထွက်လာသမျှတွေက အညစ်
အကြေးတွေချည်းပဲတဲ့။

ဒီနေရာမှာ “အယတော” ဆိုတာ ဆင်းရဲဒုက္ခလို့ ရှုတယ် ဆိုရင် “ဒုက္ခတော” နဲ့ တူမနေဘူးလားလို့ မေးစရာရှိတယ်။ မတူပါဘူး၊ ဒုက္ခတော ဆင်းရဲဒုက္ခအားဖြင့် ရှုတယ်ဆိုတာ မမြဲတဲ့ ရှုဒေါင့် မှမြင်တဲ့ အမြင်ဖြစ်တယ်။ အယတော- ဆိုတာက ဆုတ်ယုတ်မှုကို ဖြစ်စေ တတ်တဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခမျိုးကို ဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မတူဘူး။

အေး- ဒီခန္ဓာငါးပါးဟာ “ဝိဂရဟဏီယတာယ” ရှုတ်ချ ထိုက်သောအရာမျိုးဖြစ်တယ်။ “အဝုဗ္ဗိအာဝဟနတာယ” ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြားမှု ဖြစ်စေတတ်တယ်။

အယဝတ္ထုတာယ ခန္ဓာငါးပါးကို အကြောင်းပြုပြီး အကု သိုလ် မှုတွေ ပြုကြတယ်။ အကုသိုလ်က အကျိုးဆုတ်ယုတ်စေတယ်လို့ ဆိုလို တယ်။

ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို မကောင်းမှု ပြုလုပ်စေတတ်တဲ့ ဆင်းရဲ ဒုက္ခအနေအားဖြင့် ရှုခြင်းဖြစ်တယ်။

၂။ ခန္ဓာ ၅-ပါး “အယ” လို့ ရှုမြင်ခြင်းဖြင့်လည်း ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်တက်ပြီး အနုလောမခန္တိဉာဏ်ကို ရနိုင်တာ ဖြစ်တယ်။

“ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော အနယော နိဗ္ဗာနန္တိ ပဿန္တာ သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ” ဆိုတာ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့် တက်ပြီး အနုလောမခန္တိဉာဏ်မှ တဆင့် မဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ပြတဲ့စကားဖြစ်တယ်။

၃။ ခန္ဓာ ၅-ပါးကို “အယ” လို့ ရှုမြင်ရင် ခန္ဓာချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို “အနယ- (အယကင်းရာ) နိဗ္ဗာန်ပဲ ရှုမြင်ရင်း၊

၄။ သမ္မတ္တနိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်ဉာဏ်ကို ရရှိလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။

၃။ ခန္ဓာကြီး ရှိနေတုန်းက ဒုက္ခတွေရောက်တယ်။ ခန္ဓာ ပျောက် သွားတဲ့ အခါကျတော့ ဒုက္ခဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုဟာ၊ အဂဏ္ဍံ- အိုင်းအမာကြီး မရှိတော့တဲ့၊ နိဗ္ဗာနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တာ- ရှုမြင်လာတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ၊ သမ္မတ္တ နိယာမံ- အရိယာမဂ်လို့ဆိုတဲ့ သမ္မတ္တနိယာမတရားသို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက် သွားနိုင်၏” မဂ်စိတ် ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

(၄) သလ္လတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ သလ္လတော- မြားငြောင့် အနေ အားဖြင့်၊ ပဿန္တာ- ရှုမြင်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိ ကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏” တဲ့။ ခန္ဓာငါးပါး ကြီးကို မိမိသန္တာန်မှာ စူးဝင်နေတဲ့ မြားငြောင့်ကြီးလို့ ရှုရမယ်တဲ့။

ခန္ဓာငါးပါးကြီးဟာလည်း လူတွေရဲ့ သန္တာန်မှာ စူးဝင်နေတဲ့ မြားတံကြီးလိုပဲ အင်မတန်မှ ခံရခက်တဲ့ အရာတစ်ခုဖြစ်တယ်လို့ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ရှုမြင်ရမယ်တဲ့။

ခန္ဓာငါးပါးက မြားစူးနေတာနဲ့ ဘယ်လိုတူလဲဆိုရင် ခန္ဓာရှိရင် အမြဲနာအောင် နှိပ်စက်နေတယ်လို့ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့်မို့ ဝိဠာ ဇနက တာယ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှု၊ နာ ကျင်မှုကို ဖြစ်စေတယ်။

ခန္ဓာငါးပါးက အမြဲတမ်း နာကျင်မှုကို ပေးနေတာဖြစ်သောကြောင့် မြားကြီးနဲ့ အလားတူတယ်။ မြားသည် စူးဝင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အမြဲတမ်း ဒုက္ခပေးနေသလို ခန္ဓာငါးပါးကလည်း ခန္ဓာ ရရှိထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အမြဲတမ်း ဒုက္ခပေးနေတယ်တဲ့။

နောက်တစ်ခုက “**အန္တော တုဒန တာယ**” တဲ့။ မြားဆိုတာ အတွင်းထဲ စူးဝင်နေတာ။

လူတွေရဲ့ သန္တာန်မှာ ဒီခန္ဓာငါးပါးကြီး ရှိနေတာဆိုတော့ အတွင်းထဲမှာ ထိုးဝင်နေသလို ဖြစ်တယ်တဲ့။

နောက်တစ်ခုက “**ဒုန္နိဟရဏိယတာယ**” တဲ့။ မြားစူးဝင် သွားရင် ဆွဲနှုတ်ဖို့ဆိုတာ လုံးဝ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

လောကသတ္တဝါတွေ ရရှိနေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဟာ မလိုချင်လည်း ခန္ဓာကိုယ်ကို ရနေမှာပဲ။

ခန္ဓာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘယ်လောက်ချမ်းသာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ဖြစ် တော်ကြာရောဂါဖြစ်လို့၊ ဆေးကုသရလို့နဲ့ဆိုပြီး ရှာလို့ မလောက်နိုင်အောင် ပိုက်ဆံရော၊ ပစ္စည်းရော ဆေးကုတာနဲ့ ကုန် ရတာပဲပေါ့။

ထို့ကြောင့်ခန္ဓာငါးပါးသည် စူးဝင်နေတဲ့ မြားတံကြီးနဲ့ တူတယ်တဲ့။ “မြားတံကြီးက အမြဲတမ်း နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းနေတယ်။ အတွင်းထဲဝင်နေတယ်။ ဆွဲထုတ်ဖို့ ခက်ခဲတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးသည် လည်းပဲ အမြဲတမ်း ဒုက္ခတွေပေးနေတယ်။ သတ္တဝါတွေရဲ့ သန္တာန်ဆိုတဲ့ အတွင်းထဲမှာ ရောက်နေတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးကြီးကို မလိုချင်လို့ ဆွဲထုတ်ဖယ်ရှားဖို့ အင်မတန်မှ ခဲယဉ်းတယ်”။

၂။ တို့ ရထားတဲ့ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးသည် တကယ့် မြားတံကြီးပဲလို့ ဒီလို ဝိပဿနာ ဉာဏ်နဲ့ ရှုလိုက်ရင် အဆင့်မြင့်တဲ့ အနုလောမိကခန္ဓာဆိုတဲ့ မဂ်ဖိုလ်ထိအောင် ပို့ဆောင်ပေးနိုင်တဲ့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်မျိုးကို ရရှိသွားနိုင်တယ်။

၃။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို စူးဝင်နေတဲ့ မြားတံကြီးလို့ ရှုမြင်လာနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ဖက်ကနေ ကြည့်မယ်ဆိုရင် “**ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော**” အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါး လုံးဝချုပ်ငြိမ်းသွားရင် သူ့စိတ်ထဲမှာ ဘာဖြစ်လာတုန်းဆိုတော့ “**ဝိသလ္လံ နိဗ္ဗနန္တိ ပဿန္တော**” မြားတံ မရှိတော့တာ နိဗ္ဗာန်ကြီးပဲတဲ့။

၄။ ခန္ဓာငါးပါး ကင်းသွားခြင်းသည် မြားတံကြီး ကင်းသွားတာနဲ့ အတူတူပဲ။ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်းသည် မြားတံကြီး မရှိတာနဲ့ တူခြင်းကြောင့် ခန္ဓာမရှိတာဟာ နိဗ္ဗာန်ပဲ”လို့ ရှုမြင် နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ **သမ္ပတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ နိဗ္ဗာန်ကို** မြင်ရပြီး နောက်ဆုံးမှာ လုံးဝ ပြောင်းလဲမှုမရှိတဲ့ **သမ္ပတ္တနိယာမ** မှန်ကန်ပြီးတော့ ခိုင်မာတဲ့ မဂ်ဉာဏ် တစ်ခုကို ရရှိသွားတယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

(၅) အဃတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ အဃတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္ဓိပဋိလဘတိ ခန္ဓာငါးပါးကို၊ ဆင်းရဲဒုက္ခအနေအားဖြင့် ရှုရင် အနုလောမခန္ဓိဉာဏ်ကို ရနိုင်တယ်တဲ့။

အိုင်းအမာကြီးသဖွယ်၊
စူးဝင်နေတဲ့ မြားပြောင့်ကြီးသဖွယ်၊
ရောဂါဝေဒနာကြီးသဖွယ်၊

ရှုမြင်နိုင်အောင် သတိတရားဖြင့် ပွားများအားထုတ်မှ သာလျှင်
တို့တတွေ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရမှာလို့ ကိုယ်စီကိုယ်စီ သဘောကျပြီး
ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ပွားများ အားထုတ်နိုင်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။

(၇) ဤတိတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို၊ ဤတိတော ဘေးရန်
အန္တရာယ်အနေအားဖြင့်၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရနိုင်
တယ်” တဲ့။

ကိုယ်ရထားတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကြီးသည် ဤတိ ဘေးရန်ကြီးပဲ။
လောကကလူတွေ ဘေးရန်ဆိုတာ အပြင်ကလာတယ်လို့ပဲ ထင်နေ
တာ။ မဟုတ်ဘူးနော်။ ဘေးရန်ဆိုတာ ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်။
ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်တယ်။ အဲဒီ ဘေးရန် အန္တရာယ်
ဆိုတာ ဘယ်အရာကို ပြောတာတုန်းဆိုရင် ဒီခန္ဓာ ငါးပါးကြီးကိုပဲ
ပြောတာတဲ့။ ခန္ဓာငါးပါးကြီးကို အကြောင်းပြုပြီး ပျက်စီးမှုတွေ
အားလုံး သည် ရောက်ရှိလာနိုင်တယ်ပေါ့။ ဒါကြောင့် မို့
ခန္ဓာငါးပါးကြီးကို ဤတိ ဘေးရန်ကြီးပဲလို့ ရှုနိုင်အောင် ကြိုးစားရမယ်။

(၆) အာဗာဓတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဂဏှတော အာဗာဓတော ပဿန္တော အနု လော
မိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ” တဲ့။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- မိမိတို့ ခန္ဓာငါးပါး တို့ကို၊
အာဗာဓတော- နာကျင်တတ် နှိပ်စက်တတ်သော တရားဟူ၍၊ ပဿ
န္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလော မိကံ ခန္တိ-
အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏တဲ့။

“အာဗာဓ”ဆိုတာ လူတွေရဲ့သန္တာန်မှာ စွဲကပ်ပြီးတော့ အမြဲ
တမ်း နာကျင်နေတဲ့ ရောဂါမျိုးကိုခေါ်တာ။ ဒူးနာတယ်၊ ခါးနာ တယ်၊
မထနိုင်ဘဲ အိပ်ယာထ လဲနေတယ်ဆိုတဲ့ ရောဂါမျိုးတွေ
“အာဗာဓ”တဲ့။ အဲဒီ အနာရောဂါမျိုးတွေ လူတွေရဲ့ သန္တာန်မှာ
ဖြစ်တတ်တယ်တဲ့။

အခု အာဗာဓ ဆိုတာက ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်း
နာကျင်ပြီး မလှုပ်နိုင်မရှားနိုင်အောင် ဖြစ်စေတဲ့ ရောဂါမျိုးဖြစ်တယ်။
နောက်တစ်ခုက “အာတင်္ဂတ”လို့ခေါ်တယ်။ “အာတင်္ဂ
တ”ဆိုတာ အမြဲတမ်း ဆေးစားပြီး မျှတအောင်နေရတဲ့ ရောဂါမျိုး
ဖြစ်တယ်။

တရှောင်ရှောင်နေရတဲ့ ရောဂါမျိုးလို့ ဆိုလိုတယ်။
ဥပမာ နှလုံးရောဂါတို့ ဆီးချိုရောဂါတို့ဆိုတာ တည့်တာ
လေးစားပြီး အလုပ်လည်း မလုပ်နိုင်ဘူး၊ လှုပ်လိုက်ရင် လူကမော
လာတယ်ဆိုတဲ့ ရောဂါမျိုးတွေပေါ့။ အဲဒီလို ရောဂါမျိုးတွေကို
“အာတင်္ဂ”လို့ ခေါ်တယ်။

“အာဗာဓ”ဆိုတာကျတော့ အိပ်ယာထဲ လဲနေလောက်အောင် နာတဲ့ရောဂါမျိုးတွေပေါ့။ ဖျားတယ်၊ နာတယ်၊ မလှုပ်နိုင်ဘူး၊ ဒူးနာ တယ် ဆိုတာမျိုးတွေပေါ့။

“အသေရီဘာဝ”ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ဘာမှ မလုပ်နိုင်တာ မရှိ တော့ ဘူး။ သူများကို အားကိုးနေရတယ်။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် မသွားနိုင် မလာ နိုင် မစားနိုင်ဖြစ်သလိုပဲ ဟောဒီ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည်လည်း ဒီအခြေ အနေမျိုးပဲတဲ့။

နောက်တစ်ခုက “အာဗာဓ ပဒဋ္ဌာန တာယ” နာကျင်မှုတွေ အတွက် အခြေခံ အကြောင်းဖြစ်မှုတဲ့။

နာတယ်၊ ကျင်တယ်၊ ကိုက်တယ် ခဲတယ်ဆိုတာ ဟောဒီ ခန္ဓာ ကိုယ်ကြီးမှာဖြစ်တာ။ ခန္ဓာငါးပါးသည် ရောဂါဝေဒနာ နာကျင်မှုတွေရဲ့ အဓိက အကြောင်းဖြစ်နေလို့ သူ့ကို “အာဗာဓ”လို့ ရှုရမယ်တဲ့။

“ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ၊ ရူပဉ္စဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿာ၊ နယိဒံ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ” တဲ့။ ရူပံ တရားသည် အတ္တမဟုတ်ဘူး၊ အနတ္တဖြစ်တယ်။ အကယ်၍ ရူပံ တရားက အတ္တဖြစ်မယ်ဆိုရင် ဒီရူပံတရားကြီးက ဘယ်လိုလုပ် ပြီးတော့ အိပ်ယာထဲလဲတဲ့ နာကျင်နေတဲ့ အရာကြီး ဖြစ်ပါ့မလဲတဲ့။ အတ္တဆိုရင် သူ့ရဲ့ စွမ်းဆောင်မှုတွေနဲ့ နေမှာပေါ့တဲ့။

၂။ ဒါကြောင့် ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော တဲ့။ ခန္ဓာငါးပါး ရှိနေခြင်းသည် အာဗာဓ၊

၃။ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည် အနာဗာဓ ရောဂါကင်း သွားပြီ၊ အနာဗာဓံ နိဗ္ဗာနံ အာဗာဓကင်းတဲ့၊ နာကျင်မှုကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တော ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် သမ္မတ္တနိယာမံ မှန်ကန်တဲ့ မဂ္ဂနိယာမ တရားသို့၊ ဩက္ကမတိ သက်ရောက်သွားနိုင်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပြီး မဂ်စိတ်ပေါ်လာနိုင်တယ်။

၄။ ထိုမဂ်စိတ် ပေါ်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကိလေသာတွေကို ရှင်းပေးလိုက်လို့ ကံတရားတွေသည်လည်းပဲ တ ဖြည်းဖြည်း တစ်စတစ်စ ကုန်ခန်းပြီးတော့ သွားတယ်။

သောတာပန် ဖြစ်သွားရင် ဒီခန္ဓာနဲ့ ပြန်တွေ့ဖို့ (၇)ဘဝပဲ ရှိ တော့တယ်။

သကဒါဂါမ် ဖြစ်သွားရင် ဒီထက်နည်းသွားပြီ။ အနာဂါမ်ဖြစ်သွားရင်(၃၁)ဘုံထဲက ကာမဘုံတွေ လွတ်ကင်း သွားပြီ။

ရဟန္တာဖြစ်သွားပြီဆိုရင် ဟောဒီခန္ဓာကြီးကို ဘယ်တော့မှ ပြန်မရတော့တဲ့ အနေအထားမျိုးကို ရောက်သွားပြီ။

မိမိတို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို လှတယ်၊ ပတယ်၊ တင့်တယ်တယ်၊ အသုံးကျတယ်ဆိုတဲ့ အမြင်မျိုးတွေနဲ့ မမြင်ဘဲ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ ပေးနေတဲ့

ရောဂါကြီးသဖွယ်၊

ပယ်ဖို့ ကြိုးစားလာတယ်။ အကြောင်းချုပ်သွားပြီး အကျိုးချုပ် သွားတယ်။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော - ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ ချုပ်ငြိမ်း သွားမှုသည်၊ အနုပဒ္ဒဝံ နိဗ္ဗာနံ နှိပ်စက်တတ်တဲ့၊ ဘေးရန် အန္တရာယ် ကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တော ရှုမြင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သည် ၊ သမ္မတ္တ နိယာမံ သမ္မတ္တ နိယာမဆိုတဲ့ မဂ်တရားသို့ ဩက္ကမတိ သက်ရောက်သွားနိုင်၏။

(၉) ဘယတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို၊ ဘယတော ကြောက်စရာ ဘေးဟူ၍၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိ ကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလ ဘတိ- ရနိုင်တယ်”တဲ့။

“ဘယ”ကို မြန်မာတွေကဘေးလို့ ပြောကြတယ်။ ကြောက် စရာ လန့်စရာကောင်းတဲ့ ဘေးရန် အန္တရာယ်လို့ ဒီလိုတွဲပြီးလည်း ပြော ကြတယ်။ အဲဒီမှာ ဘေးဆိုတာ စိတ်နှလုံးကိုတုန်လှုပ်ကြောက်ရွံ့စေ တတ်တဲ့ အရာဖြစ်တယ်။

ဥပမာ ငလျင်လှုပ်တယ်၊ အဆောက်အဦးတွေ ပြိုတယ်၊ ရေတွေ ကြီးတယ်၊ ဒါတွေကို “သဘာဝဘေးရန်” လို့ ပြောလေ့ရှိကြ တယ်ပေါ့။

“သဗ္ဗဘယာနံ အာကရတာယ” လောကမှာ ဖြစ်ပေါ် လာတဲ့

ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို ရှုရတာတုန်းဆိုတော့ အနေကဗျသနာ ဝဟ နတာယ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု အများဆုံးကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်လို့ ဖြစ်တယ်။

ခန္ဓာကိုယ်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ သီလတွေ ချိုးဖောက် တယ်။ ဒုစရိုက်တွေ လုပ်ကြတယ်။ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေ လုပ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ပျက်စီးမှုတွေ အားလုံးသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို အကြောင်းပြုပြီး ဖြစ်လာကြတာဖြစ်တယ်။ ဘေးရန် အန္တရာယ် တွေ ရောက်လာတာလည်း ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ပက်သတ်နေတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အနေက ဗျသနာ ဝဟနတာယ များလှစွာသော ဗျသန ဆိုတဲ့ ပျက်စီးမှုတွေကို ယူဆောင်လာတတ်သောကြောင့် ဤတိ တော ဘေးရန်နဲ့ တူတယ်တဲ့။

လူကို ထိခိုက်တဲ့ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေ အများကြီးရှိတယ်။ မီးဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်တယ်ဆိုရင် ပစ္စည်းတွေ ပါမသွားကုန်ဘူးလား။ ရေမျောတယ်ဆိုရင်လည်း အကုန်ပါသွားတာပဲ။ ဒီလိုဘေး အန္တရာယ် တွေသည် လူတွေကို ဒုက္ခရောက်စေသလို ခန္ဓာငါးပါး သည်လည်း ရထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဒုက္ခရောက်အောင် လုပ်နေတယ်လို့ ဆိုလို တာနော်။ ဒါကြောင့်မို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ဘေးရန်ကြီးလို့ စဉ်းစား ဆင်ခြင် တွေးတောရမယ်တဲ့။

၂။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့် ဆင့် တက်ပြီး အစွမ်းထက်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် တစ်ခုကိုရမယ်။ အဲဒီ တော့ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ စိတ်ပျက်ခြင်း၊ ငြီးငွေ့ခြင်း၊ ဘေး ရန်ကြီး ဆိုပြီး ကြောက်ရွံ့ခြင်းဆိုတဲ့ အနေအထားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ

ခန္ဓာငါးပါးကို မလိုချင်တော့ဘူး။ ဒါသည် တဏှာ လျော့နည်းလာ တာကို ပြောတာ။ နောက်ဆုံးမှာ လိုချင်တဲ့ တဏှာကို လုံးဝ ဖယ်ရှား ပစ်နိုင်ပြီဆိုရင် ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ ပေါ်မလာတော့ဘူး။

၃။ “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ထာဝရ ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်၊ အနိတိကံ နိဗ္ဗာန်၊ အန္တရာယ်ကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန် ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တော ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ မဂ်စိတ်ထဲသို့၊ မဂ်တရားထဲသို့၊ ဩက္ကမတိ ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏။

(၈) ဥပဒ္ဒဝတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဥပဒ္ဒဝတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္ဓိ ပဋိလဘတိ”တဲ့။ ခုနတုန်းက ဤတိဆိုတာက ဘေးရန်ပြဿနာတွေ ကို ဖိတ်ခေါ်တာ ဖြစ်တယ်။ ဥပဒ္ဒဝ ဆိုတာ ကပ်ပြီးတော့ နှောင့်ယှက် တဲ့ အန္တရာယ်ပေးတဲ့၊ အကျိုးမဲ့တွေကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ ဘေးရန်မျိုးကို ဆိုလိုတယ်။

“ဥပဒ္ဒဝတော နှိပ်စက်နေတဲ့ အန္တရာယ်ကြီးဟူ၍၊ ပဿန္တော ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိက ခန္ဓိ အနုလောမိက ခန္ဓိဉာဏ်ကို ပဋိလဘတိ ရလဒ်ရနိုင်၏”တဲ့။

“အဝိဒိတာနံ ယေဝ ဝိပုလ္လာနံ အနတ္တာနံ အာဝဟန တော”တဲ့။ ကိုယ့်သဏ္ဍာန်မှာ မဖြစ်သေးတဲ့၊ မထင်ရှားတဲ့၊ အကျိုးမဲ့ များစွာကို

ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တဲ့ ဘေးရန်ဆိုတာ ကိုယ့်ကို ဒုက္ခ ရောက်စေတယ်။ နောက်ပြီး ကပ်ပြီးတော့ နှိပ်စက်နေတယ်။ ဥပမာ ခုခေတ်မှာ ရောဂါ ဝေဒနာတွေ ဖြစ်ပြီဆိုရင် ဒီရောဂါဝေဒနာကို အကြောင်းပြုပြီး ခန္ဓာ ကိုယ်သည် ပင်ပန်းလာတယ်။ ရောဂါ ဝေဒနာကြီးက ခန္ဓာကိုယ်ကို နှိပ်စက်နေသလို ခန္ဓာငါးပါးရှိခြင်းသည် လည်း အကျိုးမဲ့ မှန်သမျှကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး နှိပ်စက်နေတယ်တဲ့။

ဒါတင် မကဘူး “သဗ္ဗုပဒ္ဒဝ ဝတ္ထုတယ” လောကမှာ “ဥပဒ္ဒဝ”ဆိုတဲ့ ကပ်ရောက် နှိပ်စက်တတ်တဲ့ အရာတွေ မှန်သမျှ သည် ခန္ဓာငါးပါးရှိလို့ ဖြစ်ရတာတဲ့။ ခန္ဓာငါးပါးရှိရင် ရောဂါဝေဒ နာ ပေါင်းစုံ ဖြစ်နိုင်တယ်ပေါ့။ မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွေ၊ ကားတွေ စီးပြီး acci- dent ဖြစ်တာတွေကလည်း ကပ်ရောက် နှိပ်စက်တတ်တာတွေပေါ့။

ခန္ဓာမရှိရင် ဒါတွေ ဖြစ်ပါ့မလား။ ခန္ဓာရှိနေသည့် အတွက် ကြောင့် ဒီလိုအနေအထားမျိုးတွေ အကုန်ဖြစ်ကြရတယ်။ လောက မှာ ပြဿနာဟူသမျှသည် ခန္ဓာရှိနေလို့ ဖြစ်တာပဲ။ အကျိုးမဲ့ မှန်သ မျှကို ယူဆောင်လာတတ်လို့ ခန္ဓာငါးပါးသည် တကယ့်ကို “ဥပဒ္ဒဝ” နှိပ်စက်နေတဲ့ ဘေးရန်ကြီးပဲလို့ ရှုမြင်သုံးသပ်ရမယ်တဲ့။

၂။ ဒီလို ရှုမြင်တဲ့အခါ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါ်မှာ ကြောက်ရွံ့ ပြီးငွေ့လာပြီး ခန္ဓာကိုယ် မရှိတာကို သဘောကျလာတယ်။ ခန္ဓာ မရှိ တာကို သဘောကျလာသောကြောင့် ခန္ဓာဖြစ်ကြောင်း တဏှာကို

ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ရထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း အဲဒီလိုပဲ ရောဂါ မျိုးစုံ စွဲကပ်လာတာ ဖြစ်သောကြောင့် ခံနိုင်ရည်တွေ မရှိကြတော့ဘူးတဲ့။

ဒီလို ခံနိုင်ရည်မရှိလောက်အောင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက နှိပ်စက် တတ်တာ ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ဥပသဂ္ဂလို့ ဆိုတာတဲ့။

ဝိပဿနာရှုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကို အာရုံ စိုက်ပြီး “ငါ့မှာ ဟောဒီ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကြီးက စွဲကပ်ပြီး ဒုက္ခပေးနေတာ။ ဒီခန္ဓာ ငါးပါး ကြီးကို အကြောင်းပြုပြီး ဒုက္ခတွေ အမျိုးစုံ ကြုံတွေ့ရတယ်။ ဒီကြုံတွေ့ ရမှုတွေသည် ဟောဒီ ခန္ဓာငါးပါးကြီးရှိလို့ ဖြစ်တယ်”လို့ မှန်ကန်တဲ့ အမြင်နဲ့ ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်းဟာလည်း ဝိပဿနာဉာဏ် တစ်မျိုးပဲပေါ့။

၂။ အဲဒီလို ခန္ဓာငါးပါးကို ကိုယ်အာရုံစိုက်ပြီး “ခန္ဓာကြီးသည် စွဲကပ်နေတဲ့ ဘေးဥပဒ်အန္တရာယ်ကြီးပဲ။ ခန္ဓာကြီးရှိနေရင် တို့သန္တာန်မှာ ဒုက္ခပေါင်းစုံ၊ အကျိုးမဲ့ပေါင်းစုံသည် ရောက်ရှိလာနိုင်တယ်”လို့ ခန္ဓာ အပေါ် ရှုမြင်သုံးသပ်လိုက်ရင် ခန္ဓာအပေါ်မှာ ကြောက်ရွံ့လာပြီး ခန္ဓာကို မလိုချင်တဲ့ အနေအထားမျိုး ဖြစ်လာတယ်။

ခန္ဓာအပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေ၊ အားကိုးမှုတွေ၊ ယုံကြည်မှု တွေ မရှိတော့လို့ ငြီးငွေ့ ကြောက်ရွံ့လာပြီ ဆိုတဲ့အခါ ခန္ဓာကို ရလိုတဲ့ တွယ်တာတဲ့ တဏှာဆိုတာလည်းပဲ လျော့ပါးသွားတယ်။

တဏှာကပဲ ခန္ဓာငါးပါးကို ဖြစ်စေတာ ဖြစ်သောကြောင့် တဏှာ ကို ဖြတ်လိုက်နိုင်ပြီ။

ဘေးရန်ဟူသမျှသည် ဟောဒီခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ ကျရောက်တာဖြစ် သောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးသည် ဘေးရန် အန္တရာယ်အားလုံးရဲ့ တည်ရာ ကြီး ဖြစ်နေတယ်တဲ့။ “ငါးတကာစွန့်တဲ့ မစင်သည် ပုဇွန်ခေါင်းစု တယ်” ဆိုသလိုပဲ လောကမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဘေးရန်အန္တရာယ် သည် ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ ရောက်တယ်။ ဒါကြောင့် မို့ “သဗ္ဗဘယာနံ အာကရတာယ” ဘေးရန်ခပ်သိမ်းရဲ့ တည်ရာ ဖြစ်နေလို့ ခန္ဓာငါးပါး သည် ကြောက်စရာ ဘေးရန်ကြီးပဲတဲ့။

“ဒုက္ခဝူပသမသင်္ခါတဿ ပရမဿာသဿ ပဋိပက္ခ ဘူ တတာယ စ”တဲ့။ ဒီခန္ဓာငါးပါးသည် ဘာနဲ့ အလားတူတုန်း ဆို တော့ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းခြင်းလို့ ဆိုတဲ့ စိတ်သက်သာရာ ရမှုရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ကြီး ဖြစ်နေတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးရှိနေရင် ထာဝရ ငြိမ်း ချမ်းမှု၊ အေးချမ်းမှုဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

ခန္ဓာရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဆင်းရဲတွေ ရှိနေမှာပဲ။ ခန္ဓာ ငါးပါးရှိနေသမျှ ဘယ်တော့မှ ဘေးရန်အန္တရာယ်က လွတ်မှာ မဟုတ် ဘူး။

ခန္ဓာငါးပါးသည်ပင်လျှင် ဘေးရန် ဖြစ်နေတယ်လို့ ရှုမြင် သုံးသပ်နိုင်ရမယ်။

၂။ အဲဒီလို ရှုမြင်လိုက်တဲ့အခါ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ ကြောက် စရာကြီးလို့ မြင်လာပြီး ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို မရချင်တော့ဘူး။ အဲဒီအခါ မှာ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ တွယ်တာတဲ့ တဏှာကင်းသွားတယ်။ ဒီလို တွယ်တာတဲ့ တဏှာကို ဖယ်ရှားလိုက်နိုင်ပြီဆိုရင်။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော ချုပ်ငြိမ်းသွားမှု သည်၊ အဘယ် နိဗ္ဗာန် ဘေးကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တော ရှုမြင်တဲ့အခါ၊ သမ္မတ္တနိယာမံ သမ္မတ္တ နိယာမဆိုတဲ့ မဂ်တရားသို့ ၊ ဩက္ကမတိ ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏”တဲ့။ မဂ်ဖိုလ် ဆိုက်သွားတာကို ပြောတာနော်။ ခန္ဓာတွေ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည် ဘေးရန်ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်တယ်။ ဘေးရန်ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ခန္ဓာကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲဖြစ်တယ်တဲ့။

(၁၀) ဥပသဂ္ဂတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဥပသဂ္ဂတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိပဋိ လဘတိ”တဲ့။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- မိမိတို့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို၊ ဥပသဂ္ဂတော- ကပ်ရောက်နှိပ်စက်နေတဲ့ ဘေးရန်လို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနု လော မိက ခန္တိလို့ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ-ရနိုင်၏တဲ့။

ဘာဖြစ်လို့ ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲကပ်နေတဲ့အရာလို့ ပြောတာ တုန်းဆိုရင် အနေကေဟိ အနတ္တဟိ= များစွာသော အကျိုးမဲ့ တွေသည် အနုဗဒ္ဓတာယ = အစဉ်မပြတ် နောက်ဆက်တွဲ အနေနဲ့ လိုက်ပါနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်တယ်တဲ့။

ခန္ဓာရထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အမျိုးစုံ ဒုက္ခတွေ ရောက်နိုင်တာပဲ။ ရောဂါဝေဒနာတွေလည်း ခန္ဓာရထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဖြစ်တာပဲ။ လောက မှာကြုံတွေ့ရမဲ့ ဒုက္ခ ဝေဒနာတွေ အားလုံးသည် ခန္ဓာပေါ်မှာသာ ကျရောက်တာဖြစ်တယ်။ ခန္ဓာသည် ဒုက္ခဝေဒနာ

အားလုံးကို ဖိတ်ခေါ် နေသလိုရှိတယ်။ အကယ်၍သာ ဒီခန္ဓာမရှိဘူးဆိုရင် ဒီအကျိုးမဲ့ ကိစ္စတွေ ဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိဘူးတဲ့။

ဥပသဂ္ဂ ဆိုတဲ့ ဘေးရန်ဆိုး ရောဂါဆိုး စွဲကပ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ နောက်မှာ ဒုက္ခဝေဒနာတွေ တသီကြီး လိုက်နေသလိုပဲ။

ခန္ဓာရထားတဲ့သူရဲ့ နောက်မှာလည်း တသီကြီးလိုက်နေတာ။ ဒါကြောင့်မို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးနဲ့ ကပ်ရောက်နှိပ်စက်နေတဲ့ အန္တ ရာယ်တွေသည် အတူတူပဲလို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ ရှုမြင်ဖို့ ပြောတာဖြစ်တယ်။

နောက်တစ်ခုက **ဒေါသုပသဋ္ဌတာယ** စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အပြစ်အနာအဆာပဲဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ ပက်သက်တဲ့ အပြစ် အနာအဆာတွေပဲ ဖြစ်စေ ခန္ဓာရှိရင် ရောက်လာမှာပဲတဲ့။

လောကမှာ ကြုံတွေ့ရတဲ့ မကောင်းတာတွေ မှန်သမျှ ခန္ဓာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကြုံတွေ့ကြရတာပဲ။ ဒါကြောင့် **အပြစ်အားလုံး စွဲကပ်ရာ နေရာဖြစ်သောကြောင့် ဥပသဂ္ဂ** လို့ ဆိုလိုတယ်။

နောက်တတိယအချက်က **ဥပသဂ္ဂေါ ဝိယ အနမိဝါသ နာရဟတာယ** တဲ့။ ဥပသဂ္ဂ ဆိုတာ နတ်ဖမ်းစားလို့၊ ဘီလူး ဖမ်းစားလို့၊ စုန်းပြုစားလို့ ဖြစ်လာတဲ့ ရောဂါဝေဒနာတွေဖြစ်တယ်။ ဥပမာ ဗိုက်ထဲမှာ အလုံးကြီးရှိနေတာတို့လို အမျိုးမျိုးပေါ့လေ။

အဲဒီလို စွဲကပ်နေတဲ့ အရာတွေဟာ ဘယ်လိုမှ သည်းခံဖို့ရာ မဖြစ်နိုင်ဘူးတဲ့။ **အနမိဝါသနာရဟတာယ** ခံနိုင်ရည်မရှိနိုင်လောက်အောင် ပြင်းထန်တယ်တဲ့။

ဒါတောင်မှပဲ ယုံကြည်ချက်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဓါတ်လုံးတွေ ထိုး၊ ဓါတ်လုံးရေစိမ်သောက်ပြီး ထွက်ရပ်ပေါက် လုပ်ကြသေးတာပဲ။ မသေအောင်ဆိုပြီး အမျိုးစုံ ကြိုးစားကြသေးတာ။

“အလ္လီနာနမ္မိစ လေဏကိစ္စာ ကာရိတာယ” တဲ့။ ပုန်းခို စရာ လို့ စိတ်ထဲက အောက်မေ့သော်လည်းပဲ သူက ဘာအကာ အကွယ်မှ ပေးမှာ မဟုတ်ဘူးတဲ့။ ပုန်းခိုလို့ ရတယ်ဆိုတာ ဥပမာ နေခိုချင်ရင် နေလုံတဲ့အရာ ဖြစ်ရမယ်။ လေခိုချင်ရင် လေလုံတဲ့အရာ ဖြစ်ရမယ်။ မိုးခိုချင်ရင် မိုးလုံတဲ့အရာ ဖြစ်ရမယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုက ဒီအန္တရာယ် တွေကနေ လွတ်တာမဟုတ်သည့် အတွက်ကြောင့် ပုန်းခိုမယ်ဆိုရင် လည်း ပုန်းခိုနိုင်တဲ့ လုံခြုံမှုကိစ္စမျိုး ဘာမှ လုပ်ပေးနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ အန္တရာယ်တွေကို သူကတောင် ဖိတ် ခေါ်နေတာသာ ဖြစ်တယ်တဲ့။

ဒါကြောင့်မို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ပုန်းလို့ခိုလို့မရတဲ့အရာ ကြီး ပဲလို့ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ စိတ်ပျက်ငြီးငွေ့လာအောင် နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင် ခြင်းသည် ဝိပဿနာဉာဏ်တစ်မျိုးပဲတဲ့။

၂။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်လာရင် ခန္ဓာကိုယ်ကို လိုချင်တဲ့ တဏှာ ကင်းပြတ်သွားပြီး နောက်ဆုံး ခန္ဓာကိုယ်ကြီး မရချင်တော့ဘူး။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှု ဆိုတာသည်၊ လေဏံ- တကယ့်ပုန်းခိုလို့ရတဲ့၊ နိဗ္ဗာနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲရယ်လို့၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တ နိယာမံ- မှန်ကန်ပြီး ထာဝရတည်မြဲတဲ့ မဂ်ဆိုတဲ့ သဘာဝတရားသို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏။

လုံးဝဖယ်ရှားလိုက်နိုင်ပြီ ဆိုတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ခန္ဓာငါးပါးသည် အပြီးသတ် ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။ ဒီလို အပြီးသတ်ချုပ်ငြိမ်း သွားတော့မှ စွဲကပ်နေတဲ့ အန္တရာယ်ဆိုတာလည်း အပြီးသတ်ချုပ် ငြိမ်းသွားမယ်။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော အနုပသဂ္ဂံ နိဗ္ဗာနန္တိ ပဿန္တော သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့၏၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်၊ အနုပသဂ္ဂံ- စွဲကပ်နေတဲ့ ဘေးရန်အန္တရာယ်ကင်းတဲ့၊ နိဗ္ဗာနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲရယ်လို့၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တ နိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်သို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက် သွားနိုင်၏” တဲ့။

(၁၁) အတာဏတော

ပဉ္စက္ခန္ဓေ အတာဏတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိပဋိလ ဘတိတဲ့။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ အတာဏတော- ကာကွယ် စောင့်ရှောက်တတ်တဲ့ အနေအထား မရှိဘူးရယ်လို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်သုံးသပ်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနု လော မိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရနိုင်၏တဲ့။

အတာဏ မကာကွယ်တတ်ဘူး၊ မစောင့်ရှောက်တတ်ဘူးတဲ့။ သူ့ကိုယ်သူလည်း မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး၊ သူများကိုလည်း မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး၊

အတာယနတာယ သဘာဝကိုက စောင့်ရှောက်နိုင်စွမ်း မရှိလို့တဲ့။ မိမိမပျက်စီးဖို့ မိမိမပျက်စီးဖို့ မိမိခန္ဓာကိုယ်ကလည်း ပြန်ပြီး

မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး၊ ခန္ဓာရှိရင် တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ယိုယွင်း ပျက်စီး
လာတာပဲ။ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်တဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိ မရှိဘူး။
အန္တရာယ်တွေ မရောက်အောင်လည်း သူ့ကိုသူ မကာကွယ်နိုင်ဘူး။

ဘယ်လို ကာကွယ်ဆေးတွေထိုးထိုး၊ ဒုက္ခရောက်တဲ့အခါ
ရောက်တာပဲ။ အဲဒါကြောင့်မို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ကာကွယ်နိုင်စွမ်း
မရှိဘူးတဲ့။ ခန္ဓာငါးပါးကို အတာယနတာယ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်
လို့ မရဘူးဆိုတဲ့ အနေအထားဖြင့်လည်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှုမြင်
သုံးသပ်ရမယ်တဲ့။

နောက်တစ်ခုကဘာတုန်းဆိုရင် အလဗ္ဗနေယျခေမတာ ယ
ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေ ထာဝရငြိမ်းချမ်းသွားအောင် လုပ်လို့
မရဘူးတဲ့။

ခန္ဓာရှိနေသမျှ ထာဝရငြိမ်းချမ်းအောင်၊ ဘေးရန်အန္တရာယ်
တွေက လွတ်အောင် လုပ်လို့မရဘူး။

ခန္ဓာရှိနေရင် ဘေးရန်အန္တရာယ်ဆိုတာ လာမှာပဲ။ ကာကွယ်
စောင့်ရှောက်လို့ မရဘူး။

၂။ အဲဒီလို ရှုမြင်သုံးသပ်တဲ့အခါမှာ ရလဒ်က ဘာတုန်း ဆို
တော့ ခန္ဓာပေါ်မှာ ငြီးငွေ့ပြီး ခန္ဓာကို မလိုချင်တဲ့စိတ်တွေ ပေါ်လာ
မယ်။

မလိုချင်တော့လို့ မရတော့ဘူးဆိုရင် ပဉ္စန္ဓ ခန္ဓာနံ နိရောဓော-
ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်၊ တာဏံ နိဗ္ဗာန်- စောင့်ရှောက်
နိုင်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲ။

(နိဗ္ဗာန်မှာ ဇရာဆိုတာ မရှိဘူး၊ ဗျာဓိဆိုတာမရှိဘူး၊ မရဏ
ဆိုတာမရှိဘူး၊ လုံခြုံသွားပြီ။

၄။ ဒါကြောင့် တာဏံ- စောင့်ရှောက် ကာကွယ်နိုင်တဲ့၊ နိဗ္ဗာ
နန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲရယ်လို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
သမ္မတ္တ နိယာမံ- သမ္မတ္တ နိယာမဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ-
ရောက်သွား နိုင်ပါတယ်တဲ့။

(၁၂) အလေဏတော

ပဉ္စက္ခန္ဓေ အလေဏတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ
ပဋိလဘတိ”တဲ့။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- မိမိတို့ရဲ့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး တို့ကို
အလေဏတော - ပုန်းအောင်းရာ မဟုတ်သောအားဖြင့်တဲ့။

ခန္ဓာငါးပါးမှာ အဲဒီလို အန္တရာယ်တွေ မရောက်အောင် ပုန်းခို
မရဘူး။

အလေဏတော-ပုန်းအောင်းရာ မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ပဿ
န္တော- ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက
ခန္တိ ဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ ရနိုင်၏တဲ့။

ဘာဖြစ်လို့ ပုန်းလို့ခိုလို့ မရတာတုန်းဆိုတော့ အလ္လိယိတုံ-
ပုန်းခိုဖို့ရာ၊ အနုရဟတာယ- မထိုက်တန်သောကြောင့်တဲ့။ ခန္ဓာ
ကိုယ်ကို အကာအကွယ်လုပ်ပြီး ဒီခန္ဓာထဲမှာ ပုန်းခိုလို့မရဘူး။
ခန္ဓာကိုယ် ကြီးရထားရင် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို မအို၊ မနာ၊ မသေအောင်
လုပ်လို့ ရလားဆိုရင် မရဘူးနော်။

ထုတ်လုပ်လိုက်လို့ ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်လာတာ။ အဲဒီ ဖြစ်လာတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခ သက်သက်မျှသာ ဖြစ်တယ်တဲ့။ ဆင်းရဲတာတွေ မှန်သမျှ ဟောဒီ ခန္ဓာ ပေါ်မှာ စုပြုံပြီး ရောက်လာသောကြောင့် **အာဒီနဝ** ဒုက္ခဖြစ်စေ တတ်တဲ့ အရာလို့ ဒီလိုဆိုတာ။

နောက်တစ်ခု “ဒုက္ခဿ စ အာဒီနဝတာယ” ဒုက္ခကိုပဲ “အာဒီနဝ” လို့ခေါ်တာ။ နောက်တစ်နည်းကျတော့ “အာဒီနံ ဝါ တိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိတိ အာဒီနဝေါ” လောကမှာ စားရမဲ့၊ သောက်ရမဲ့ အထီးကျန် လူဆင်းရဲ၊ မိဘဆွေမျိုး သားသမီးမရှိ၊ လမ်းပေါ်မှာ နေရအိပ်ရာ ကုမယ့် သူမရှိတဲ့ ကပဏ အထီးကျန်လူသားမျိုးကို **အာဒီနဝ** လို့ခေါ်တယ်။

၂။ အာဒီနဝ အပြစ်အနာအဆာ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တဲ့အရာပဲလို့ ရှုခြင်းအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးပေါ်မှာ တွယ် တာ မှုတွေ ကင်းပြတ်သွားနိုင်တယ်။

တွယ်တာမှု ကင်းပြတ်သွားတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ကိလေသာ တွေ မဖြစ်တော့ရင် ကံတရားတွေ အလုပ် မလုပ်နိုင်တော့ဘူး။ အလုပ် မလုပ်နိုင်တော့ ခန္ဓာငါးပါးသည် ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။

၃။ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားပြီဆိုတဲ့အခါ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့် လွန်မြောက်ပြီး ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်၊ အနာဒီနဝံ- လုံးဝအပြစ်ကင်းစင်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ကင်းစင် တဲ့၊ နိဗ္ဗာနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲလို့

(၁၃) အသရဏတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ အသရဏတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ” တဲ့။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ဆိုတဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါး တို့ကို အသရဏတော- ဘေးရန်ကိုဖယ်ရှားတတ်တဲ့ တရားမဟုတ် ဘူးလို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်ပါမူ”

“သရဏ”ဆိုတာ ဘေးရန်ကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်နိုင်တယ်၊ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုတာ။ “အသရဏ” ခန္ဓာငါးပါးသည် ကိုးကွယ်ရာ မဟုတ်ဘူး၊ အားထားရာ မဟုတ်ဘူး၊ ဘေးရန် အန္တရာယ် တွေကို ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တဲ့ စွမ်းရည် ခန္ဓာငါးပါးမှာ မရှိဘူးတဲ့။

ခန္ဓာသည် “အသရဏ” ဘေးရန် အန္တရာယ်တွေကို ဖယ် ရှားပစ်နိုင်တဲ့ စွမ်းရည် ခန္ဓာငါးပါးမှာ မရှိဘူး။ ကိုယ့်ခန္ဓာကို စေ့စေ့ တွေးပြီး “ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် အားကိုးရမယ့် အရာမဟုတ်ဘူး၊ ကိုးကွယ်ရမဲ့ အရာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဘေးအန္တရာယ် တွေကို တားဆီးနိုင်တဲ့ အရာလည်း မဟုတ်ဘူး” လို့ ရှုမြင်ခြင်းသည် ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ရှုမြင်ခြင်းပဲ ဖြစ်တယ်ပေါ့။

“နိဿိတာနံ ဘယသာရကတ္တာဘာဝေန အသရဏ တော” တဲ့။ နိဿိတာနံ- ခန္ဓာကိုယ်ရှိထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို၊ သတ္တ ဝါတွေ ခန္ဓာကိုယ်ကို မှီနေကြတယ်၊ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ရှိနေရင် ဘာမှ မဖြစ်ဘူးလို့ ယုံကြည်စိတ်ချတယ်။ အားကိုးကြတယ်။ အဲဒီလို ခန္ဓာကို အားကိုးပြီးတော့ မှီခိုနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို “ဘယသာရ

ကတ္တာဘာဝေန” ဘေးရန်ကို ဖယ်ရှားဖို့၊ ကာကွယ်ပေးဖို့ဆိုတဲ့ စွမ်းရည် သတ္တိ ခန္ဓာမှာမရှိဘူးတဲ့။ အားကိုးလို့လည်း အားကိုးရာ မရောက်ဘူး တဲ့။

ဒါကြောင့် “အသရဏ” ခန္ဓာကိုယ်သည် အားကိုးရမယ့် အရာ မဟုတ်ဘူး။ ကျန်းမာမယ်လို့ ထင်ပေမယ့် မကျန်းမာဘူး၊ နုပျိုမယ်လို့ ထင်ပေမယ့် မနုပျိုဘူး၊ မသေဘူး ထင်ပေမယ့် မသေတာ မရှိဘူးပေါ့။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက အိုခြင်းဆိုတာကို မကာကွယ်ဘူး၊ သေခြင်းဆိုတာ ကိုလည်း မကာကွယ်ဘူးတဲ့နော်။ ကျရောက်လာတဲ့ ဘေးရန်မှန်သမျှ တွေသည် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ဒိုင်ခံပြီး ဒုက္ခ ပေးနေတာတဲ့။

မြတ်စွာဘုရားက သံယုတ်ပါဠိတော်မှာ ဟောထားတယ်။ “ယော ဘိက္ခဝေ ရူပဿ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဝေဒနာယ ဥပ္ပါဒေါ၊ သညာယ ဥပ္ပါဒေါ၊ သင်္ခါရာနံ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဝိညာဏဿ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ”တဲ့။ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏဆိုတာတွေ ဖြစ် ပေါ်လာမှုသည် ဒုက္ခဖြစ်လာတာပဲတဲ့။ သူကိုယ်တိုင်ကိုက ဒုက္ခတွေ၊ အန္တရာယ်တွေပဲ။ “ဇရာ မရဏဿ ပါတုဘာဝေါ” အိုခြင်းတို့၊ သေခြင်း တို့ ဖြစ်ပေါ်လာမှုပဲ။ “ရောဂါနံ ဌိတိ” ရောဂါတို့ရဲ့ တည်ရှိလာမှုပဲတဲ့။

၂။ အဲဒီလို သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် ခန္ဓာပေါ်မှာ အားကိုး ယုံကြည်တဲ့စိတ်တွေ နည်းပါးလာမယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ဘေးရန် အန္တရာယ်တွေကို မကာကွယ်နိုင်ဘူးဆိုရင် ခန္ဓာအပေါ်မှာ ယုံကြည် စိတ်ချမှုတွေ၊ အားကိုးမှုတွေ ပျက်ပျယ်လာပြီး နောက်ဆုံး ခန္ဓာကိုယ် ကြီးကို မလိုချင်တဲ့အထိ ဖြစ်လာနိုင်တယ်။

လောကလူတွေက နိဗ္ဗာန် ဆိုတာကို လိုက်ရှာနေကြတယ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘာမှန်းလဲ မသိဘဲနဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဆုတောင်းနေကြတယ်။ နိဗ္ဗာန်ရဲ့ သဘောက ဘာတုန်းဆိုတော့ “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိ ရောဓော” ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုကိုပဲ။ “နိဗ္ဗာန်” နိဗ္ဗာန်လို့ ခေါ်တာ။ ဘယ်သူချုပ်လို့ ချုပ်ငြိမ်းတာတုန်းဆိုရင် လိုချင်တဲ့ တဏှာနဲ့ ကိလေသာ အပေါင်းအပါတွေ ချုပ်လို့ဖြစ်တယ်။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော- ခန္ဓာငါးပါးတို့ ချုပ်ငြိမ်းသွား ခြင်းဆိုတဲ့ အရာသည်၊ သရဏံ- တကယ့်အားကိုးရာ၊ ကိုးကွယ်ရာ အစစ်၊ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေကို ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တဲ့၊ နိဗ္ဗာနန္တိ- နိဗ္ဗာန် ပါပဲရယ်လို့၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တ နိယာမံ- မှန်ကန်ပြီး ထာဝရခိုင်မြဲတဲ့ မဂ်ဆိုတဲ့တရားသို့ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက် သွားနိုင်၏”တဲ့။

(၁၄) အာဒီနဝတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ အာဒီနဝတော ခန္ဓာငါးပါးကို၊ အပြစ် ဒေါသ ဆိုတဲ့ အနုအထားမျိုး ရှုရမယ်တဲ့။ အပြစ်ဒေါသဆိုတာ ဆင်းရဲ ဒုက္ခ တွေကို ပေးတာ။ ခန္ဓာငါးပါးသည် တကယ့်ဒုက္ခ၊ အပြစ်တွေ များတဲ့ အရာပဲလို့ ရှုရမယ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ဖြစ်စေလို့ အာဒီနဝ လို့ခေါ်တာ။

အာဒီနဝ အပြစ်လို့ ဘာလို့ ပြောရလဲဆိုရင် ပဝတ္ထိ ဒုက္ခတာယ တဲ့။ ပဝတ္ထိ ကံနဲ့ ကိလေသာ ပေါင်းစပ်ပြီး

လုပ်နေတာပဲ။ ဘယ်သူ့ကို အပေါင်းအသင်း လုပ်နေတုန်းဆိုတော့ ခန္ဓာ ငါးပါးကြီးကို အပေါင်းအသင်းလုပ်တယ်။

ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးသည် ဘာနဲ့တူသလဲဆိုရင် “မိတ္တမုခ သပတ္တောဝိယ” မိတ်ဆွေယောင်ဆောင်ထားတဲ့ ရန်သူနဲ့ တူတယ် တဲ့။ ကိုယ့်ရန်သူကို ရန်သူလို့ မသိဘူး။ မိတ်ဆွေလို့ထင်တယ်။ ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နဲ့ နေလို့ မှန်ထဲကြည့်လိုက်ရင် ပြုံးနေတာ တွေ့မှာကိုး။ ပြုံးရွှင်နေလို့ မိတ္တ မုခ မိတ်ဆွေရင်းချာရဲ့ မျက်နှာရှိတဲ့၊ သပတ္တော ရန်သူတဲ့။ တကယ့်ကို မိတ်ဆွေလို ရင်းရင်းနှီးနှီး ဖြစ်နေတဲ့ ရန်သူ မှန်းမသိရတဲ့ ရန်သူလို့ ဆိုလိုတယ်ပေါ့။ ခန္ဓာငါးပါးသည် တကယ့် ကို မိတ်ဆွေယောင်ဆောင်နေတဲ့ ရန်သူကြီးပဲ။

ဝိဿာသဃာတိတာယ-ခန္ဓာငါးပါးသည် အကျွမ်းဝင် အောင် မိတ်ဖွဲ့ပြီးမှ သတ်တယ်တဲ့။

ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ကိုယ်နဲ့ အင်မတန်မှ ရင်းနှီးနေတယ်။ တကယ့်ကို မိတ်ဆွေရင်းကြီးပဲဆိုပြီး သတ်တော့ ဘယ်သူက သတ် တုန်းဆို သူကပဲ သတ်သွားတာ။ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အသတ်ခံရသလိုပဲ ခန္ဓာငါးပါးကြီးသည် သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း သေတတ် တယ်။ ကျန်တဲ့ ခန္ဓာတွေကိုလည်း သတ်ဖြတ်သွားတတ်တယ်ပေါ့။ ဒါကြောင့် သူသတ်သမားပဲတဲ့။ ခန္ဓာငါးပါးသည် တကယ့်သူသတ် သမားပဲလို့ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ရှုဆင်ခြင်ရမယ်တဲ့။

၂။ အဲဒီလို ရှုဆင်ခြင်ရင် မဂ်ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အနု လောမိက ခန္တီဆိုတဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိရှိတဲ့ ဉာဏ်တစ်မျိုးကို ရရှိလာ နိုင်ပါတယ်တဲ့။

၄။ ပဿန္နော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မတ္တ နိယာ မံ- သမ္မတ္တနိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်တရားသို့၊ ဩက္ကမတိ- ရောက်ရှိ သွားနိုင် ၏”တဲ့။

(၁၅) အယမူလတော

ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ အယမူလတော- ဆင်းရဲဒုက္ခ အရင်းခံလို့၊ ပဿန္နော- ရှုမြင်သုံးသပ်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနု လောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တီဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘာတိ-ရရှိနိုင်၏တဲ့။

ခန္ဓာငါးပါးကို အယ မကောင်းမှု သို့မဟုတ် ဆင်းရဲဒုက္ခ အဖြစ် ရှုမြင်ရမယ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေသည် ခန္ဓာ ပေါ်မှာ အမှီပြုပြီး၊ ခန္ဓာနဲ့ ပက်သက်ပြီး ဖြစ်နေတာ။ ခန္ဓာကြီးသည် မကောင်းမှု အကုသိုလ် မှန်သမျှတွေရဲ့ အခြေခံကြီးပဲတဲ့။ ခန္ဓာကိုယ် ပေါ်မှာ အပြစ်မြင်အောင် ကြည့်တဲ့သဘောကို ဆိုလိုတယ်။ တစ်နည်း အားဖြင့် ဆင်းရဲဒုက္ခတွေရဲ့ အရင်းအမြစ်ကြီးပဲလို့ ရှုရမယ်။

အယဟေတုတာယ အယမူလတော ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ဖို့ရာ အကြောင်း သို့မဟုတ် အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကြီးသည် “အယမူလ”ဆင်းရဲဒုက္ခတွေရဲ့ အရင်းအမြစ် သို့မဟုတ် အကုသိုလ်တွေရဲ့ အရင်းအမြစ်ပဲလို့ ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ အပြစ်ကို ကြည့်ရတယ်။ အဲဒီလို ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ကြည့်လိုက်ပြီဆိုရင် ခန္ဓာ ငါးပါးပေါ်မှာ ငြီးငွေ့လာတယ်။

၂။ နောက်ဆုံးမှာ ခန္ဓာငါးပါးကို မလိုချင်တော့ဘူး တဏှာ ကုန်ခမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို တဏှာ ကုန်ခမ်းသွားတဲ့အခါ အမြင်က ဘယ်လိုပြောင်းတုန်းဆိုရင် ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်။

၃။ အနယမူလံ- အကုသိုလ်တွေရဲ့ အခြေခံမဟုတ်တော့တဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေရဲ့ အကြောင်းရင်း မဟုတ်တော့တဲ့ နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်ပဲ။

ဆင်းရဲတွေကလည်း လွတ်ကင်းသွားပြီး အကုသိုလ်တွေက လည်း လွတ်ကင်းသွားပြီး။ ဒီလို ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားတာသည် တကယ့် နိဗ္ဗာန်ပဲလို့။

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်တရားသို့၊ သြက္ကမတိ- ရောက်ရှိသွားနိုင်၏ တဲ့။ ဒီရှုကွက် နဲ့လည်းပဲ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်တယ်။

(၁၆) ဝဓကတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဝဓကတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ” တဲ့။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ဝဓကတော- သူ သတ် ကြီး၊ လူသတ်သမားပဲလို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလော မိကံ ခန္တိ- အနုလောမိကခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ- ရရှိ နိုင်၏ တဲ့။

ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ကြည့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ လူသတ်သမား ဆိုတာ တခြားသူမဟုတ်ဘူး။ ခန္ဓာငါးပါးကို လူသတ်သမားလို့ ခေါ် တာ။ ခန္ဓာငါးပါးက သူတင်သေတာ မဟုတ်ဘူး။ တခြားအရာတွေကို လည်း သတ်သွားသေးတယ်။

ဇီဝိတဆိုတဲ့ နာမ်တရားနဲ့ ရုပ်တရားကိုပဲ ကြည့်။ နာမ် ဇီဝိတိ ခန္တိဆိုတာ စေတသိတ်ထဲမှာပါတဲ့ နာမ်တွေကို ထိန်းသိမ်း စောင့် ရှောက်ပေးတဲ့ နာမ်ရဲ့အသက်ဖြစ်တယ်။

ရုပ်ဇီဝိတိခန္တိဆိုတာ ကမ္မဇရုပ်တွေကို ထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက် ပေးတဲ့ ရုပ်ရဲ့အသက်ဖြစ်တယ်။ ရုပ်ဇီဝိတိခန္တိ ပျက်သွားပြီ ဆိုရင် သူ တစ်ခုတည်း ပျက်တာမဟုတ်ဘူး။ ကျန်တာတွေပါ အကုန်လုံး သတ် သွားတာ။ သူပျက်ရင် ကျန်တာတွေကလည်း ပျက်ရတယ်။ အဲဒီတော့ ဘယ်သူက သတ်တာတုန်းဆိုတော့ ဇီဝိတ ရုပ် နာမ်က သတ်တာပဲ။

လောကလူတွေ သေဆုံးသွားကြတာ ဘယ်သူသတ်နေတာ လဲဆိုတော့ ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားက သတ်နေတာပဲလို့ ဆိုတယ်။

အဲဒီတော့ လူသတ်တရားခံကို လိုက်ရှာလိုက်တဲ့အခါ တခြား လူတွေကိုပဲ လိုက်ရှာနေတယ်။ သူများသတ်လို့သေနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေလည်း အများကြီးပဲရှိတာကိုး။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို ဝဓက သတ်တတ်သူတဲ့။ သူကိုယ်တိုင်ကလည်း သေတတ်တယ်။ သူများ ကိုလည်း သတ်တတ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာ။ ဒါကြောင့်မို့ ခန္ဓာငါးပါး တို့ကို၊ သူသတ်သမားဟူ၍၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်ရမယ်လို့ ဆိုတာပေါ့။

“မိတ္တမုဒသပတ္တော ဝိယ ဝိဿာ သဃာတိတာယ” တဲ့။ လူတွေဟာ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကို တသသနဲ့ နေကြတာလေ။ မလှ လှ အောင်၊ မဝ ဝအောင် ပြင်ဆင်ပြီးတော့ နေကြတာ။ အမျိုးစုံ လုပ်တယ်။ အဲဒါ မိတ်ဆွေထင်ပြီးတော့ အပေါင်းအသင်း

၄။ ပဿန္တော-ရှုမြင်လိုက်တဲ့အခါမှာ၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တ
နိယာမဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏။

(၁၈) မာရာမိသ

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ မာရာမိသတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ
ပဋိလဘတိ။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ မာရာမိသတော- မာရရဲ့
အစာပဲလို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်သောသူသည်။

ဘယ်မာရရဲ့ အစာတုန်းလို့ဆိုရင် မစ္စုမာရ ကိလေသ မာရာ
နံ အာမိသတာယ မာရာမိ သတော တဲ့။ သေခြင်းဆိုတဲ့ မာရရဲ့
အစာတဲ့။ သေမင်းရဲ့ အစာလို့ ပြောလိုတာပဲ။

ခန္ဓာငါးပါး ရထားသူသည် တစ်နေ့ကျတော့ သေဆုံးရမှာ ဖြစ်
သည့်အတွက်ကြောင့် သေမင်းရဲ့ အစာပဲလို့ ဆိုလိုတာပေါ့။

မိမိကိုယ်တိုင်ကလည်း မိမိခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ တပ်မက်တဲ့
အပြင် သူတစ်ပါး ခန္ဓာပေါ်မှာလည်း တပ်မက်တယ်။

သူတစ်ပါးကလည်း မိမိခန္ဓာပေါ်မှာ တပ်မက်တဲ့အပြင် သူတို့
ခန္ဓာပေါ်မှာလည်း တပ်မက်တယ်ဆိုတော့ ကိလေသာမာရရဲ့
အစာလည်းဖြစ်တယ်တဲ့။

ခန္ဓာငါးပါးကို စေ့စေ့တွေးကြည့်ရင် နေ့စဉ်နဲ့အမျှ ပြိုကွဲ
ပျက်စီးနေတာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ပြန်လည်ပြန်လည် ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း
အားဖြင့် မသေသေးဘူးလို့ လူတွေက ထင်နေကြတာ။

၃။ အဲဒီ ဉာဏ်တစ်မျိုး ရလာတဲ့အခါ ဘယ်လိုမြင်လာတုန်း
ဆိုရင် ပဉ္စန္ဓံ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော ချုပ်ငြိမ်းသွားမှု
သည်၊ (ခန္ဓာငါးပါး မရှိမှုသည်) အဝဓကံ- ဘယ်သူ့ကိုမှ မသတ်တတ်
တဲ့၊ တကယ့်ကို လူသတ်သမား မဟုတ်တဲ့၊ ရင်းနှီးရတဲ့ တကယ့်
မိတ်ဆွေ ပမာဖြစ်တဲ့၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တ
နိယာမဆိုတဲ့ မဂ္ဂနိယာမသို့၊ ဩက္ကမတိ- ရောက်ရှိသွားနိုင်၏။

(၁၉) သာသဝတော

၁။ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ သာသဝတော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလ
ဘတိ” တဲ့။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ သာသဝတော- အာသဝေါ
တရားရဲ့ အာရုံဖြစ်နေတဲ့ အရာလို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်နိုင်တဲ့ ယောဂီ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလ
ဘတိ- ရရှိနိုင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ အာသဝတရားတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ် တဲ့
အရာပဲ။ အာသဝတရားတွေရဲ့ အာရုံဖြစ်နေတဲ့ အရာပဲလို့ ရှုမြင်
ခြင်းဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ရဲ့ ရှုကွက်တစ်ခုပဲ ဖြစ်တယ်ပေါ့။

ခန္ဓာငါးပါးသည် အာသဝ တွေကို ပွားစီးစေတတ်တယ်တဲ့။
အာသဝ ဆိုတာ ဘာတွေလဲ ? မျက်စိကနေပြီး ကိလေသာတွေ
စီးဝင်နေတယ်။ လောဘတွေ၊ ဒေါသတွေ၊ ဒိဋ္ဌိ အမြင်မှားမှုတွေ၊
မောဟတွေ စီးဝင်နေတယ်ပေါ့။ အာသဝလို့ သတ်မှတ်ထားတာ က
တော့ လေးခုပဲ သတ်မှတ်ထားတယ်။

တရားကိုယ်အားဖြင့်လည်း သုံးမျိုးပဲ သတ်မှတ်ထားတယ်။

သို့သော် အာသဝဆိုတဲ့ စကားလုံးကို အဘိဓမ္မာမှာသာ ကန့်သတ် ထားပေမယ့် သဗ္ဗာသဝသုတ်မှာ ကိလေသာတွေ အား လုံးကိုပဲ အာသဝလို့ ခေါ်နိုင်တယ်လို့ ဆိုတယ်။

မျက်စိက မြင်လိုက်တာနဲ့ လောဘဆိုတဲ့ ကိလေသာဖြစ်လာ တယ်။

နားကကြားလိုက်တာနဲ့၊ နှာခေါင်းက အနံ့ရလိုက်တာနဲ့၊ လျှာက အရသာ တွေ့လိုက်တာနဲ့၊ ခန္ဓာကိုယ်က ထိလိုက်တာနဲ့၊ စိတ်ကူး စိတ်သန်းလုပ်တာနဲ့ ကိလေသာတွေသည် စီးဝင်လာနိုင်တယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို အကြောင်းပြုပြီး ကိလေသာ တွေ အများကြီး ဖြစ်လာနိုင်တယ်ပေါ့။ အာသဝတရားတွေသည် ဘာကို အာရုံပြုပြီး ဖြစ်နေတာတုန်းဆိုရင် ဒီခန္ဓာကိုပဲ အာရုံပြုပြီး ဖြစ်နေတာ။

အဆင်းကို အာရုံပြုမယ်ဆိုရင် ရူပက္ခန္ဓာကို အာရုံပြုတာပဲ။ အသံတို့၊ အနံ့တို့၊ အရသာတို့၊ အထိအတွေ့တို့ကို အာရုံပြုမယ် ဆိုရင်လည်း ရူပက္ခန္ဓာကို အာရုံပြုတာပဲ။ စိတ်ထဲမှာ ကြံစည် တွေး တောတာတွေ၊ ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ်ပြန်စဉ်းစားတာတွေ၊ ကိုယ့်စေ သတိကို ပြန်စဉ်းစားတာတွေကျတော့ နာမ်တရားကို အာရုံပြု တယ်လို့ ပြောလို့ရတယ်။ အဲဒီလို ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားကို အာရုံပြုပြီး အာသဝတရားတွေ ဖြစ်ပွားလာတယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာ ငါးပါးသည် အာသဝတွေ ဖြစ်ဖို့ရာအတွက် အဓိကအခြေခံ အကြောင်း ကြီး ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုလိုတာပေါ့။

၂။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမြင်ရမှာတော့ ခန္ဓာငါးပါးဟာ အာသဝရဲ့ အကြောင်းတရားပဲ၊ အာသဝတွေကို ဖြစ်ပွားစေတတ်တဲ့ အရာပဲလို့ အပြစ်အနေနဲ့ ကြည့်ရှုသုံးသပ်ရမယ် တဲ့။

ခန္ဓာငါးပါးရနေရင် အာသဝတွေ ပွားစီးနေဦးမှာပဲလို့ ရှုမြင် သုံးသပ်လိုက်ခြင်းသည် ခန္ဓာငါးပါး ရချင်တဲ့စိတ်ကို လျော့ပါးသွား စေမယ်။

၃။ ခန္ဓာငါးပါးကို ရချင်တဲ့ တဏှာက လက်သည်ပဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီတဏှာကို အကြောင်းပြုပြီး ကံတရားတွေလုပ်ရင် ခန္ဓာငါးပါး ရလာတယ်။

တဏှာကို ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်ရင် ခန္ဓာ နောက်ထပ် ဖြစ်လာ စရာ အကြောင်းမရှိဘူး။

အဲဒီလို အကြောင်းမရှိတော့လို့ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွား တာဟာ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့ ရှုမြင်လာနိုင်တယ်ပေါ့။

ဝိပဿနာကျင့်တုန်းက ခန္ဓာငါးပါးသည် အာသဝရဲ့ အကြောင်း လို့ ရှုမြင်သုံးသပ်နေရင်း ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ ငြီးငွေ့ပြီး တွယ်တာမှု တွေ ကင်းသွားတဲ့အခါ အနာသဝ နိဗ္ဗာန ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်းသွားမှု သည် အာသဝကင်းသွားတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့ ရှုမြင်လာတယ်ပေါ့။

ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှု သည်၊ အနာသဝံ- အာသဝမရှိတဲ့၊ နိဗ္ဗာန်နိ- နိဗ္ဗာန်ပဲဟဲ့။

အဖြစ် ရှုမြင်ရမယ်တဲ့။ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိတာတင် မဟုတ်ဘဲ ခန္ဓာ ငါးပါးသည် တဖြည်းဖြည်း ရင့်ရော်အိုမင်းလာတဲ့ သဘောရှိတယ်။

လူ့ခန္ဓာကိုယ်လည်း မွေးဖွားလာပြီး တဖြည်းဖြည်း ရင့်ကျက် လာရင်း နောက်ဆုံးကြွေကျသွားတဲ့ အနေအထားမျိုးရှိတယ်။ အဲဒီ လို ရင့်လာတဲ့သဘော၊ အိုသွားတဲ့သဘောကို **ဇရာဓမ္မ**လို့ ခေါ်တယ်။

၂။ ခန္ဓာငါးပါးသည် မအိုချင်လည်း မရဘူး၊ ရင့်ကျက်သွား တဲ့ သဘောကို တားဆီးလို့လည်းမရဘူး။ အဲဒီလိုတားဆီးလို့ မရ တဲ့၊ ရင့်ကျက်ခြင်း အိုမင်းခြင်းသဘောရှိတဲ့ တရားပဲလို့ ခန္ဓာငါးပါး အပေါ်မှာ ရှုမြင်လာရင် အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကိုရပြီး ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည် ကောင်းတယ်လို့ ရှုမြင်လာနိုင်တယ် ပေါ့။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်း သွားမှု သည်၊ အဇရံ- ရင့်ကျက်မှု အိုမင်းမှုကင်းတဲ့၊ နိဗ္ဗနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲဟု။

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏။ မဂ်ကျသွား တယ်လို့ ပြောတာ။ ဒါက ရှုကွက်တစ်ခုပေါ့။

(၂၁) ဗျာဓိဓမ္မတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဗျာဓိဓမ္မတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ တဲ့။ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြည့်ပြီး “ငါ့ခန္ဓာ ကိုယ် ကြီးသည် အခု မနာသေးတာတောင်မှ နာတဲ့သဘော ရှိနေတယ်” လို့ ရှုမြင်ဖို့ လိုတယ်။ အမှန်ကတော့ နာတော့ နာနေတာပဲ။ နာမှု ဆိုတဲ့ ဒုက္ခကို

တကယ်ကတော့ ဖြစ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေဟာ ပျက်သွားတဲ့ အခါ နောက်ထပ်မပေါ်ဘဲ ပျက်သွားတာ။

အလားတူတွေ အစာထိုးနေသည့်အတွက်ကြောင့် လူတွေက အသက်ရှင်နေတယ်၊ ရှိနေတယ်လို့ ယူဆတယ်။

တကယ်တော့ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားသည့် အရာသည် ဘယ်တော့မှ ပြန်မလာတော့ဘူး။

အလားတူဖြစ်နေသည့်အတွက်ကြောင့် မီးတောက်ကလေး ပြန်တောက်လာတယ်လို့ လူတွေက ပြောကြသလိုပဲ “ဒီလူ မသေ သေးဘူး”လို့ ထင်နေကြတာ။ ဒါက အထင်မှားမှုမျှသာ ဖြစ်တယ် ပေါ့။

ဒါကို ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ စေ့စေ့တွေးပြီး ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ **မစ္စမာရ** ဆိုတဲ့ သေမင်းရဲ့ အစာမျှသာ ဖြစ်တယ်။ သေဆုံးဖို့အတွက် မွေးဖွားလာတယ်လို့ ပြောရမယ်။

နောက်တစ်ခုက ကိလေသာတွေ တိုးပွားလာဖို့ ကိလေသာ ရဲ့ အစာမျှသာဖြစ်တယ်။

အဲဒီရှုကွက်နှစ်ခုနဲ့ပဲ **မာရာမိတသော မာရရဲ့ အစာပဲ**လို့ ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမှတ်ပွားများ အားထုတ်မယ်ဆိုရင် ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်တက်ပြီး နောက်ဆုံးမှာ အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ် ထိ အောင် ရရှိသွားနိုင်တယ်လို့ ဆိုတာပေါ့။

၂။ အဲဒီလို ရသွားရင် ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ စိတ်ပျက်ပြီးငွေ့ လာပြီး ခန္ဓာငါးပါးမရှိတာ ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ အမြင်တစ်ခု ပေါ်

လာတယ်။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော ချုပ်ငြိမ်း သွားမှု ဆိုတာသည်၊ နိရောဓိသံ မစ္စုမာရ်၊ ကိလေသာမာရ် တို့ရဲ့ အစာအာဟာရ မဟုတ်တဲ့။

၃။ ခန္ဓာမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းမှုအပေါ် မှာ သေခြင်းတရားကလည်း လက်လှမ်းမမှီဘူး။ ကိလေသာက လည်း လက်လှမ်းမမှီဘူး။ အဲဒီလို သေမင်းနဲ့ ကိလေသာတို့ရဲ့ အစာ မဟုတ် တော့ သည့် အတွက် နိဗ္ဗာန် - ထာဝရငြိမ်းမင်းတဲ့ အငြိမ်း ဓာတ်နိဗ္ဗာန်ပဲဟုလို့၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက် သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာ မဆိုတဲ့ မဂ္ဂနိယာမသို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏ တဲ့။

(၁၉) ဇာတိဓမ္မတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဇာတိဓမ္မတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ။ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ ဇာတိဓမ္မ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ သဘာ ဝရှိတယ်တဲ့။ ဘယ်ခန္ဓာပဲဖြစ်ဖြစ် ဇာတိဆိုတဲ့ မွေးဖွားမှုနဲ့ စကြတာ။ လူတွေရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မှ မွေးဖွားမှုနဲ့ စတာ မဟုတ်ဘူး။ နတ်တွေရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်၊ ဗြဟ္မာတွေရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်၊ ဘယ်ခန္ဓာကိုယ် ပဲဖြစ်ဖြစ် Re-birth ဆိုတဲ့ ပြန်လည် မွေးဖွားမှုနဲ့ စလာကြတာ။

ခန္ဓာကိုယ်သည် မွေးဖွားလာတယ်ဆိုရင် သေဆုံးခြင်းနဲ့ပဲ အဆုံးသတ်ကြရမှာပဲ။

မွေးဖွားလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ အားလုံး သည် ခန္ဓာကိုယ်မှာ စုပုံပြီးတော့ ရောက်ရှိလာတယ်။

ဇာတိ ပိ ဒုက္ခာ ဆိုပြီး ဓမ္မစကြာမှာ ဒုက္ခနဲ့ ပက်သတ်ပြီး ဟောတဲ့အခါမှာ ဒုက္ခဝတ္ထုတော ဒုက္ခရဲ့တည်ရာဖြစ်လို့ ဟောတာ ဖြစ်တယ်။

လူ့ဘဝရောက်လာတဲ့အခါ ပြုသနာတွေ၊ ရောဂါဝေဒနာ ပေါင်း စုံတွေ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ပေါင်းစုံတွေဟာ ခန္ဓာငါးပါးနဲ့ ပက်သတ် တာချည်းပဲ။

၂။ အန္တရာယ်တွေ အားလုံးကို ဖိတ်ခေါ်နေတဲ့ အနေအထား မျိုးရှိတယ်လို့ သိလာတော့ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ စိတ်ပျက် ငြီးငွေ့ ခြင်းဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်ပေါ့။

စိတ်ပျက်ငြီးငွေ့ခြင်း ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ငြိမ်း မှုက ပိုကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ အမြင်တစ်ခုရလာတယ်။

၃။ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ခန္ဓာငါးပါးမရှိတာ ကောင်းတယ် ဆိုတာ မြင်လာပြီး နောက်ဆုံး တကယ်မရှိတဲ့ နေရာကို တွေ့လိုက်တဲ့အခါ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်၊ အဇာတံ- ဇာတိဆိုတဲ့ မွေးဖွားမှုမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန် - နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လိုက်တဲ့အခါမှာ၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ- ရောက်ရှိ နိုင်၏တဲ့။

(၂၀) ဇရာဓမ္မတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဇရာဓမ္မတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘတိ။ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဇရာဓမ္မ အိုခြင်းသဘောရှိတဲ့ အရာ

(၂၄) ဥပါယာသဓမ္မတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ဥပါယာသဓမ္မတော စိတ်ပင်ပန်းစေတတ်တဲ့ အကြောင်းတရားလို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရှိနေရင် စိတ်တွေပင်ပန်းရမယ်။ ဥပါယာသဆိုတာ အလွန်ကို ပင်ပန်းစေတတ်တဲ့ ဒေါသတရားကို ကောက်တာ။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးသည် စိတ်ပင်ပန်းမှုဆိုတဲ့ ဒေါသကို အကြီးအကျယ် ဖြစ်စေတယ်။

အဲဒီဒေါသတွေ၊ ဒေါမနဿတွေနဲ့ သေသွားလို့ကတော့ ကောင်းရာသုဂတိ ဘယ်တော့မှ မရောက်နိုင်ဘူးတဲ့။ ဒေါသတို့၊ ဒေါမနဿတို့နဲ့ သေသွားရင် ငရဲရောက်သွားမှာပဲ။ ဒေါသနဲ့သေ ငရဲပြည်ပဲတဲ့နော်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆို ငရဲဆိုတာလည်း စိတ်တိုရတဲ့နေရာပဲလေ။

- ကိုယ့်ကို အမြဲ နှိပ်စက်နေတော့ စိတ်တိုနေမှာပဲ။
- ကြောက်တာလည်း စိတ်တိုတာပဲ။
- အခံရခက်တာလည်း စိတ်တိုတာပဲ။
- အဲဒါတွေက ဥပါယာသတွေ ဖြစ်နေတာ။

၂။ အဲဒီတော့ ခန္ဓာငါးပါးရှိရင် ဥပါယာသဓမ္မ စိတ်တိုမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့၊ ဥပါယာသကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ တရားပဲလို့ ရှုမြင်ခြင်းသည်လည်း ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ စိတ်ပျက် ငြီးငွေ့ဖွယ်ရာကို ရှုတာ ဖြစ်တယ်။

ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှာ ငြီးငွေ့ပြီး တွယ်တာမှုတွေ ကင်းပြတ်သွားနိုင်တယ်။

ဣရိယာပုထ်နဲ့ ဖုံးထားသည့် အတွက်ကြောင့်သာ ထင်ရှားမှု မရှိတာ။ ဒီဘက်ကပြောင်းရင် ဟိုဘက်ရွေ့ထိုင် လိုက်တယ်။ ဒါ နာတာကို ထိန်းနေတာပဲလေ။ ကြာကြာကြီး ထိုင်နေရင် ပြောင်းလာတယ်။ နာလာ တယ်။ ဒါဗျာဒိပဲ။ အဲဒီလို မရွေ့မပြောင်းဘဲနဲ့ နေကြည့်ရင် ဗျာဓိရဲ့ သဘောတွေက ပေါ်လွင်လာ တယ်ပေါ့။

၂။ ဗျာဓိဆိုတဲ့ သဘာဝတရားတွေ ခန္ဓာကိုယ်မှာရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်ကိုက ဒီဗျာဓိကို အထပ်ထပ် ဟောလေ့ ရှိတယ်ပေါ့။ **ဗျာဓိဓမ္မ** ခန္ဓာငါးပါးကြီး ရှိနေသမျှ နာခြင်းသဘော ရှိနေမှာပဲလို့ ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ အပြစ်တွေကို ရှုမြင်သုံးသပ် လာတဲ့ အခါမှာ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်တက်ပြီး အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ် ထိအောင် ရောက်သွားပြီဆိုရင် အမြင်တစ်မျိုးရလာတယ်။

၃။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုသည်၊ အဗျာဓိ- ဗျာဓိဆိုတဲ့ နာစရာ ခန္ဓာ မရှိသည့်အတွက် ကြောင့် နာကျင်မှုကင်းသွားတဲ့၊ နိဗ္ဗနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တ နိယာမဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက်သွား၏။

(၂၅) သောကဓမ္မတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ သောကဓမ္မတော ပဿန္တော အနုလောမိကံ ခန္တိ ပဋိလဘာတိ တဲ့။ သောကဓမ္မ ခန္ဓာငါးပါးသည် စိုးရိမ်ခြင်း သဘော ရှိတယ်လို့ ဆိုလိုတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ စိုးရိမ်စေတတ်တဲ့ သဘော

ရှိတယ်လို့တော့ ပြောလို့ရတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဓမ္မကို သဘာဝလို့ မယူဘဲနဲ့ သောကဓမ္မတော သောကရဲ့ အကြောင်း တရား ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပေါ့။

တို့တတွေ သောကဖြစ်နေရတာ ဘယ်သူ့ကြောင့် ဖြစ်နေရတာ တုန်းဆို ခန္ဓာငါးပါးကြီး ရှိနေလို့ ဖြစ်နေရတာ။ ခန္ဓာငါးပါးကြီးသည် စိတ်နှလုံး ပူလောင်စေတတ်တဲ့ သောကကို မွေးဖွားပေး နေတာဖြစ်တယ်။

၂။ ခန္ဓာငါးပါးရှိနေခြင်းက သောကတရားတွေကို ဖြစ်ပေါ် စေတာဖြစ်လို့ ခန္ဓာငါးပါးကြီးသည် စိတ်ပျက် ငြီးငွေ့စရာ ကောင်း တာပဲလို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ရှုမြင်ပြီဆိုရင် နောက်ဆုံးမှာ အနုလော မိကံ ခန္တိ ပဋိလပတိ အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ထိအောင် ဆိုက် ရောက်သွားနိုင်တယ်။

လူဆိုတာ ဘယ်အရာကိုမှ မစိုးရိမ်ချင်ဘူး။ အေးအေး ချမ်း ချမ်း နေချင်တယ်။ အေးအေးချမ်းချမ်း နေချင်ရင်တော့ ဘယ်လိုမှ ရနိုင်မလဲဆိုရင် ခန္ဓာငါးပါးမရှိမှ သောကကင်းပြီး အေးချမ်းမှာပဲ။ သားရှိရင် သားသောက၊ သမီးရှိရင် သမီးသောက၊ ပစ္စည်းရှိရင် ပစ္စည်း သောကရှိပြီး ဘယ်သူမှမရှိရင် သောက အေးတယ်လို့ ထင်တာ။ ကိုယ့်ကိုကိုယ်လည်း ပြန်သောကဖြစ်တာပဲ။ ဘယ်သူမှ မရှိရင် အေး တယ်လို့ ပြောလို့မရဘူး။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး မရှိမှ အေးတယ်လို့ ပြောလို့ ရမယ်။

ကိုယ့်မှာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ရှိနေသမျှ သောကမအေးရဘူး။

၃။ ဒါကြောင့်မို့ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်၊ အသောက်- စိုးရိမ်မှု ကင်းကွာတဲ့ နိဗ္ဗနန္တိ- နိဗ္ဗာန်

ပဲလို့၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘာကိုပြောတာတုန်းဆိုရင် ခန္ဓာငါးပါး လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းသွားတာ နိဗ္ဗာန်ပဲ။

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက် သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမ ဆိုတဲ့ မဂ်စိတ်သို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏။

(၂၃) ပရိဒေဝဓမ္မတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ ပရိဒေဝဓမ္မတော- ငိုကြွေး စေတတ်တဲ့ အကြောင်းတရားပဲ၊ ငိုကြွေးခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရားပဲ လို့၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်သောသူသည်။ အနုလောမိကံ ခန္တိ အနုလောမိ ကံ ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလပတိ- ရ၏။

ခန္ဓာငါးပါးကို နောက်တစ်ခါ ရှုရမှာက ပရိဒေဝဓမ္မတဲ့။ ငိုနေ ရတာ ဘယ်သူ့ကြောင့် ငိုရလဲဆိုရင် ခန္ဓာငါးပါးကြောင့် ငိုရတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးသည် ငိုကြွေးခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရား တစ်ခုပဲ။

၂။ ခန္ဓာငါးပါးကြီး မရှိတော့ဘူးဆိုရင် တို့ ငိုစရာ အကြောင်း မရှိဘူး။ ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ အပြစ်ကိုမြင်လိုက်လို့ ခန္ဓာငါးပါး အပေါ်မှာ တွယ်တာမူတွေ ကင်းပြတ်သွားတဲ့အခါ၊ ခန္ဓာမလိုချင်တော့ဘူး။

၃။ ပဉ္စန္ဒံ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှု ဆိုတာသည်၊ အပရိဒေဝံ နိဗ္ဗာနံ- ငိုစရာမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တ နိယာ မဆိုတဲ့ မဂ္ဂနိယာမ တရားသို့၊ ဩက္ကမတိ- ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏။

နတ်ဖြစ်လို့ နတ်အိုရ သေရသည်၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လို့ တိရစ္ဆာန် အိုရ သေရသည်၊ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။

(၃) “ဖြစ်လို့ အိုရ-သေရသည်မှန်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ် သနည်း၊ “ဖြစ်အောင်လုပ်လို့ ဖြစ်သည်” ထိုစကားလည်း မှန်လှပေ၏။ လူဖြစ်အောင်လုပ်လို့ လူဖြစ်သည်၊ နတ်ဖြစ်အောင်လုပ်လို့ နတ်ဖြစ် သည်၊ အပါယ်ဖြစ်အောင် လုပ်လို့ အပါယ်မှာ ဖြစ်သည်၊ ဤသည် လည်း အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။”

(၄) “ဖြစ်အောင်လုပ်လို့ ဖြစ်သည်-မှန်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်အောင် လုပ်သနည်း၊ ဖြစ်ချင်လွန်းအားကြီးလို့ ဖြစ်အောင် လုပ် သည်၊ ထိုစကားသည် အလွန်မှန်သော စကားဖြစ်သည်။ လူဖြစ် ချင် အားကြီးလွန်း၍သာ လူဖြစ်ကြောင်းတရားကို ရှာဖွေလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်။ နတ်ဖြစ်ချင်လွန်း၍သာ နတ်ဖြစ်ကြောင်း တရားကို ရှာဖွေ လုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ဖြစ်၍ ဤယူဆချက်သည် အမှန်ဆုံးဖြစ်သည်။

(၅) “ဖြစ်ချင်လွန်းသောကြောင့် ဖြစ်အောင်လုပ်သည် မှန်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ချင်လွန်း အားကြီးသနည်း။ လိုချင်မှု ဖြစ်ချင်မှု ကြောင့် ဖြစ်ချင်လွန်း အားကြီးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစကားလည်း မှန်ပေ သည်၊ လိုချင်မှုရှိမှ လိုချင်အားကြီး ဖြစ်ချင် အားကြီး ဖြစ်လေသည်။

(၆) ဤသို့ဖြင့် အမှန်တရားကို အမှန်တရားဟု မသိသော (အဝိဇ္ဇာ) သဘောသို့ ရောက်လေတော့သည်။

ထိုအခါ အလောင်းတော်သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဥဒါန်း စကားကျူးရင့် လေသည်၊ ဤခန္ဓာရမှုသည် အလုံးစုံသော

၃။ အဲဒီလို ကင်းပြတ်သွားရင်လည်း ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ရဲ့ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းသွားမှုဆိုတာသည်၊ အနုပါယာ သံ- စိတ်ပင်ပန်းကင်းတဲ့၊ နိဗ္ဗာနန္တိ- တကယ့် စိတ်ပင်ပန်းမှု မရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပဲလို့။

၄။ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ- သမ္မတ္တနိယာမ လို့ဆိုတဲ့ မဂ္ဂနိယာမသို့၊ သြက္ကမတိ- ရောက်ရှိသွားနိုင်၏။

(၂၅) သံကိလေသိက ဓမ္မတော

၁။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ သံကိလေသိက ဓမ္မတော- စိတ်ပူပန်မှု၊ စိတ်ညစ်ငြူးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တဲ့ အကြောင်းတရားပဲ လို့၊ ပဿန္တော ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုလောမိကံ ခန္တိ- အနုလောမိက ခန္တိဉာဏ်ကို၊ ပဋိလဘတိ-ရနိုင်၏လို့ ဆိုတာပေါ့။

စိတ်ကို ဘယ်လိုပူစေတာလဲဆိုရင် “တဏှာ ဒိဋ္ဌိ ဒုစ္စရိတ သံကိလေသိက ဓမ္မတာယ”တဲ့။ ခန္ဓာငါးပါးသည် တဏှာဆိုတဲ့ စိတ်ကို ပူစေတတ်တဲ့ တရားရဲ့ အာရုံဖြစ်တယ်။

ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ စိတ်ကိုပူစေတတ်တဲ့ တရားရဲ့ အာရုံဖြစ်တယ်။ ဒုစ္စရိတ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကိုပူစေတတ်တဲ့ တရားရဲ့ အာရုံဖြစ်တယ်တဲ့။ တဏှာကဘာကို အာရုံပြုတုန်းဆိုရင် ခန္ဓာကိုပဲ အာရုံပြုတယ်။ ဒိဋ္ဌိကလည်း အာရုံပြုတုန်းဆိုရင် ခန္ဓာကိုပဲ အာရုံပြုတယ်။

ဒုစ္စရိတ်ဆိုတဲ့ အကျင့်ဆိုးတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တဲ့ စေတ နာဆိုးတွေဟာ ဘယ်မှာဖြစ်တာတုန်းဆို ခန္ဓာနဲ့ပက်သက်ပြီးတော့ပဲ ဖြစ်တယ်။

စိတ်ကို ပူလောင်စေတတ်တဲ့ ညစ်နွမ်းစေတတ်တဲ့ တရားတွေမှန်သမျှသည် ခန္ဓာနဲ့ ပက်သက်တာတွေချည်းပဲလို့ ဆိုလိုတယ်။ ခန္ဓာနဲ့ ပက်သက်ပြီး ဖြစ်လာတယ်ပေါ့။

၂။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို သံကိလေသိကဓမ္မ စိတ်ကို ပူလောင်စေတတ်တဲ့၊ ညစ်နွမ်းစေတတ်တဲ့။ တရားဆိုးတွေကို ဖြစ်စေတဲ့ နေရာလို့ ရှုမြင်သုံးသပ်ရမယ်။ အဲဒီလို ရှုမြင်သုံးသပ်လိုက်တဲ့အခါ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အပြစ်တွေကိုမြင်ပြီး ခန္ဓာပေါ်မှာ ငြီးငွေ့စိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ငြီးငွေ့လာတော့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို မလိုချင်တော့ဘူး။

၃။ နောက်ဆုံးမှာ ခန္ဓာမရှိတာ ငြိမ်းချမ်းတယ်လို့ သိလာတယ်။ ပဉ္စန္ဓ ခန္ဓာနံ- ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့၊ နိရောဓော- ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်၊ အသံကိလိဋ္ဌံ- ညစ်ငြူးမှု၊ ပူလောင်မှုကင်းတဲ့၊ နိဗ္ဗာနန္တိ- နိဗ္ဗာန်ပဲလို့၊

၄။ ပဿန္ဓော- ရှုမြင်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမ္မတ္တနိယာမဆိုတဲ့ မဂ္ဂနိယာမသို့၊ သြက္ကမတိ- ဝင်ရောက်သွားနိုင်၏။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားတာကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်မှာ စုပေါင်းပြီး အခုလို ဝိပဿနာနဲ့ ပက်သတ်တဲ့ ရှုကွက်တွေကို ရှင်းလိုက်တာပေါ့နော်။

မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို မိမိ အာရုံစိုက်မိပြီး “မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့အတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်သည် တကယ့်ကိုဖြစ်ခြင်း သဘောရှိတဲ့ တရားပဲ။

အိုခြင်းသဘောရှိတဲ့ တရားပဲ။
နာခြင်း သဘောရှိတဲ့ တရားပဲ။
သေခြင်းသဘောရှိတဲ့ တရားပဲ။

သောကတွေ၊ ပရိဒေဝတွေ၊ ဥပါယာသတွေကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ တရားကြီးပဲ” လို့ ရှုမြင်သုံးသပ်ပြီး ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ တွယ်တာမှုတွေ ဖြတ်နိုင်အောင် ကြိုးစားကြရမှာ ဖြစ်တယ်။

ဒီလို တခဏလေး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဉာဏ်ရည်သည်ပင် နောက်ကျရင် တန်ဖိုးရှိတဲ့ အထောက်အကူကြီးတစ်ခု ဖြစ်နိုင်တယ်။

မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ်
အပဉ္စ
(ဆရာကြီး ဦးကြည်)
တရားတော်၏ အဓိကမူ

(၁) “ငါသည် အိုမှု-သေမှုတို့ကို အလွန်ကြောက်သည်။ အားလုံးသော သတ္တဝါတို့လည်း အိုမှု-သေမှုတို့ကို အလွန်ကြောက်ကြသည်။ ထိုကြောက်ရသော အိုမှု-သေမှုသည် ကြောက်ကြသော သတ္တဝါ အားလုံးနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ ငါသည် ဘယ်သောအခါမှ အိုမှု-သေမှုမှ လွတ်ရပါမည်နည်း. . . လွတ်သော တရားကို ရပါမည်နည်း” ဟု ဆင်ခြင် စဉ်းစားသောအခါ. . .

(၂) သတ္တဝါတို့. . . အဘယ်ကြောင့် အိုရ သေရသနည်း” “ဖြစ်လို့” ဟု အဖြေရလေသည်။ မှန်၏။ လူဖြစ်လို့ လူအိုရ သေရသည်။

ကိုယ်နှင့်အတွေ့ တိုက်တွေ့ဆဲ ကာလခဏ တို့၌ သဘောကျ ကျေနပ်သော အခိုက်သာဖြစ်၍ အလွန်တိုတောင်း လှသည်။ သို့ရာ တွင် တိုက်တွေ့မိသော ပုထုဇဉ်တို့ကား အမြဲပင် ဆက်၍ ဆက်၍ တိုက်တွေ့ပြီး ထိုသာယာဖွယ်ကိုပင် ကြီးထွားအောင် ပြုလုပ်နေကြ သည်။

(၁) ထိုထို အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့တို့ကို “ဝတ္ထု ကာ မ”ဟု ခေါ်သည်။

(၂) ထိုဝတ္ထုကာမ ဖြစ်သော အာရုံတစ်ခုခုကို သက်ဆိုင်ရာ မျက်စိ စသည်ဖြင့် တိုက်တွေ့သောအခါ နှစ်သက် တပ်မက်သော စွဲငြိမှုကို “ကိလေသာ ကာမ”ဟု ခေါ်လေသည်။

(၃) ယင်း ကိလေသာ စိတ်ဖြစ်သော အခိုက်တွင် ကာမ ဂုဏ် ၏ သာယာဖွယ်ဖြစ်၍ ထိုစိတ် မပြတ်မပြတ်ဖြစ်အောင် တိုက်ပေးမှု၊ နှလုံးသွင်းမှုတို့ကြောင့် အခိုက်အတန့် သာယာဖွယ်သည် အကောင် အထည် အလုံးအခဲကြီးအဖြစ် ထင်ရလောက်အောင် ကြီးကျယ် ပွားများလာလေသည်။ ၎င်းသည် ခိုင်မာသော အနှောင်အဖွဲ့ (သံယော ဇဉ်) ဖြစ်လာရကား ထိုကာမဂုဏ် ချည်တိုင်မှ မလွတ်နိုင်တော့ပေ။

စင်စစ်မှာ စိတ္တက္ခဏ တစ်ချက်စာမျှသာ ရှိလေသည်။ ထိုအ နည်းငယ်မျှသော ကာလခဏ သာယာဖွယ်အတွက် ရင်းနှီးရသော ဆင်းရဲကား ရှေ့တွင် လာလတ္တံ့။

လောကဒုက္ခ၊ သံသရာဒုက္ခ အပေါင်းတို့ ကျခံရဖို့ အတွက်ဖြစ်၍၊ ဝိပါကဝဋ်သာ ဖြစ်လေသည်။ ဤခန္ဓာ အမှန်ကား ပရမတ်သဘော တရားသာ ဖြစ်၍ ထိုအမှန်သဘော (ပရမတ်)ကို မသိဘဲ၊ မမြင်ဘဲ၊ အပေါ်ယံ ပညတ်မှု သာ သိမှတ်နေကြသည့် အတွက် “ကိလေသာ” အမျိုးမျိုးဖြစ်၍ ဘုံဘဝ အမျိုးမျိုးတို့တွင် ဒုက္ခဆင်းရဲ ပေါင်းစုံ ကိုယ်တွေ့ ကြုံရလေသည်။

(၇) ထိုဆင်းရဲမှု ဒုက္ခအစုမှ လွတ်မြောက်၍ မအို-မနာ-မသေ လိုခဲ့သော် အို-နာ-သေ တတ်သည့် ခန္ဓာမျိုး အလိုမရှိ အပ်ပေ။ ထို အိုတတ်-နာတတ်-သေတတ်သည့် ခန္ဓာမျိုး အလိုမရှိ၊ မရယူလိုသော် ထိုခန္ဓာရအောင် ပြုလုပ်တတ်သည့် “ကိလေသာ ကို” မဖြစ်အောင်၊ ကုန်ခန်းအောင် ပြုလုပ်အားထုတ်အပ်လေသည်။

(၈) သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့ လက်ရှိရယူထားသော ခန္ဓာသည် ထိုခန္ဓာကိုရအောင် ပြုလုပ်ပေးသော ကိလေသာကြောင့်သာ ဖြစ်ရကား ထိုကိလေသာတို့ ပြုတ်အောင် ဝိပဿနာ အလုပ်အားဖြင့်သာ တိုက် ထုတ်ရမည်ဖြစ်၍ ရှေးဦးစွာ ဗုဒ္ဓဘုရား၏ ဝါဒတော်အတိုင်း “ဆန္ဒရာဂ ဝိနယ” ကိလေသာ မဖြစ်အောင် ဝိပဿနာနည်းဖြင့် ဆုံးမ၍နောက် တွင် “ဆန္ဒရာဂ ပဟာန”သို့ ရောက်လျှင်ကား မိမိတို့ကိုစွဲ ဆုံးခန်းတိုင် ရောက်မည်ဖြစ် သောကြောင့်၊

(၉) ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ကိလေသာတို့ ခိုဝင်နှိပ်စက်ခံနေ ရ သော ခန္ဓာ၊ လောကဒုက္ခမျိုးစုံတို့ အတိုက်အခိုက်ခံနေရသော ခန္ဓာ၊

သံသရာ ဒုက္ခပေါင်းစုံတို့ အညှင်းပန်းခံရသော ခန္ဓာ . . . စသော ဒုက္ခပေါင်းစုံ ဆင်းရဲ အဖုံဖုံဖြစ်သော “မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓ” ကြီးစွာသော ဆင်းရဲအစုကြီးတွင် ကိလေသာ အမျိုးမျိုးတို့ နှိပ်စက်သဖြင့် မည်သို့မျှ ခင်မင်တွယ်တာဖွယ် မကောင်းသောကြောင့် ထိုကိလေသာမှ လည်းကောင်း၊ ထိုခန္ဓာမှ လည်းကောင်း၊ လွတ်မြောက်ကြောင်း၊ တရားကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော ဤသုတ်တော်ကို သူတော်ကောင်း ဖြစ်ကြကုန်သော ယောဂီ တို့သည် ဝမ်းမြောက်စွာ လေ့လာ နာကြား ကြကုန်ရာသတည်း။”

**I- (၁) ကာမဂုဏ်တို့၏ သာယာဖွယ်
ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်**

မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့- ကာမဂုဏ်တို့၏ သာယာဖွယ်သည် အဘယ်နည်း၊ ရဟန်းတို့- ကာမဂုဏ်တို့သည် ငါးပါးတို့တည်း၊ အဘယ်ငါးပါးတို့ တည်းဟူမူ- လိုချင်ဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်၊ မြတ်နိုးဖွယ်၊ ချစ်ခင်ဖွယ် သဘောရှိ၍ ကာမရာဂနှင့် စပ်သွယ်လျက် တပ်မက်ဖွယ်ဖြစ်သော

- (၁) မြင်သိဖြင့် သိရသော အဆင်း၊
- (၂) ကြားသိဖြင့် သိရသော အသံ၊
- (၃) နံသိဖြင့် သိရသော အနံ့၊
- (၄) လျက်သိဖြင့် သိရသော အရသာ၊
- (၅) ကိုယ်သိဖြင့် သိရသော အတွေ့အထိ တို့ပင်တည်း။

ရဟန်းတို့ ကာမဂုဏ်တို့သည် ဤငါးပါးတို့ပင်တည်း၊ ထိုငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်းတို့သည် ကာမဂုဏ်တရားတို့၏ သာယာဖွယ်တည်း။”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

(၁) “အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရား ဆိုသည်မှာ မြင်တတ်သော မျက်စိသည် မြင်အပ်သော အဆင်းကို မြင်၏။

(၂) ထိုမြင်ဆဲတွင် အဆင်းကို အစွဲပြု၍ လိုချင်ဖွယ်၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ် ချစ်ခင်ဖွယ်ဟု ယူမှတ်လျက် ထိုအဆင်းပေါ်၌ ကပ်ငြိသော (ရာဂ)စိတ် ဖြစ်လာသည်။

(၃) ထိုစိတ်သည် ထိုအာရုံဟူသော အဆင်းအား တပ်မက်သောအားဖြင့် အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း၊ မကြာခဏ ကြည့်လို မြင်လို သဖြင့် ကြည့်၍ မြင်၍ တိုးပွားလာသော ချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်းသည် ထိုအခိုက် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော မျက်စိအာရုံ ကာမဂုဏ်၏ သာယာဖွယ်တည်း။

(ကျန်သော ၄ပါးလည်း ဤနည်းတူပင်)

သာယာဖွယ်ဆိုသည်မှာ-

- မျက်စိနှင့်အဆင်း တိုက်တွေ့ဆဲ ကာလခဏ၊
- နားနှင့် အသံကို တိုက်တွေ့ဆဲ ကာလခဏ၊
- နှာခေါင်းနှင့် အနံ့ တိုက်တွေ့ဆဲ ကာလခဏ၊
- လျှာနှင့် အရသာ တိုက်တွေ့ဆဲ ကာလခဏ၊

“နဟိ စိန္တာမယာဘောဂါ”

“ဘောဂါ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းမျိုးသည်၊ နစိန္တာမယာ၊ ကြံစည် လုပ်ကိုင် တိုင်း မပြီးရသတည်း”

ဟု နိတိ ဆိုရိုးစကားမျိုးလည်း ရှိပေသည်။ ဤကဲ့သို့ လုံ့လ ကြိုးကုတ် အားထုတ် ရှာဖွေပါသော်လည်း အလိုရှိသလို ကိစ္စမပြီး ချေက “ငါ့ကိုယ်က ကံမကောင်းလို့”ဟူ၍ မမြင်နိုင်သော အတိတ် ကံကို လုံးဝ ပုံချလိုက်လေသည်။ ထိုကံဟူသည် အတိတ်ဘဝ မိမိ ပြုလုပ်ခဲ့ဖူးသည့် ကောင်းမှုကံ (ကုသိုလ်) မကောင်းမှုကံ (အကုသိုလ်) တို့ကို ပြန်လည် သိရှိနိုင်သည်လည်း မဟုတ်၍ အတိအကျ မသိရဘဲ စိတ်ပြေရုံမျှသာ ရှိ၏။ အချို့တို့ကား ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံဟုပင် မသိဘဲ “အနက်အဓိပ္ပာယ် ကင်းသည့်ကံ” ဟူသော စကားတစ်လုံး သာမှတ်ပြီး ယူမှားလေရာ ထိုအယူအစွဲကြောင့် မှားယွင်းသော မိစ္ဆာ နယ်ဘက် ရောက်သွားလေသည်။

“ကံဟုမူလ၊ သမ္ပဒ္ဒတို့၊ ဟောပြသည်မှာ၊ အရင်းသာရှင်၊ ဥစ္စာ ဘောဂ၊ ဇီဝိတနှင့်၊ သုခပွားရန်၊ ဤလူဌာန်၌၊ ဉာဏ်ဝီရိယ၊ ပယော ဂတည့်”

ဟု မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်တွင် မန်လည်ဆရာတော် ဆိုထား သည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ လူဖြစ်ရန်၊ နတ်ဖြစ်ရန်၊ သတ္တဝါဖြစ်ရန်မှာ အတိတ် က သင်္ခါရကံကြောင့် ဖြစ်လာရသည်မှာ အထင်အရှားပင် ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်က ပြသည်။ ကံဟူသည် သတ္တဝါတစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်အောင် ပြုလုပ် ပေးမှုဖြစ်၍ သတ္တဝါတစ်ခု ဖြစ်မှု၌ အရင်းခံ မူလ အမှန်ပင်။

I- (၂) ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်

(က) မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့- ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်သည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့- လောက၌ အမျိုးသားသည် လက်ဆစ်ချိုး ရေတွက်ခြင်း အတတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဂဏန်းသင်္ချာ အတတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လယ်လုပ်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နွားကျောင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ လက်နက် အမှုထမ်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မင်းမှုထမ်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အခြား တစ်ပါး သော အတတ်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အတတ်ပညာ တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်း ရှာရာ၌ အအေးကို ရင်ဆိုင်ရလျက်၊ အပူကို ရင်ဆိုင် ရလျက်၊ မှက်-ခြင်-ယင်-လေပူ-နေပူ-မြေ-ကင်းတို့၏ အတွေ့အထိကို ခံရလျက်၊ ငတ်မွတ်ခြင်း နှိပ်စက်၍ အသက်ကို အသေခံရလျက် အသက်မွေးရ၏။ ဤသည်ကား ကာမဂုဏ် အရင်းခံ၊ ကာမဂုဏ်လျှင် တည်ရာရှိသော ကာမဂုဏ် တို့ကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်သော မျက်မှောက် လက်ငင်း ဆင်းရဲသည့် ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်ပေတည်း။

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

“လောက၌ သတ္တဝါတစ်ခု ဖြစ်လာလျှင် အာရုံငါးပါး၊ ကာမ ဂုဏ်တရားအတွက် အနည်းနည်း အဖုံအဖုံ ရှာရဖွေရ အသက် မွေးဝမ်းကြောင်းပြုရ၏။ ဂဏန်းသင်္ချာအတတ်ကိုသင်၍ ၎င်းအတတ် နှင့် အသက်မွေးရန် အလုပ်လုပ်ရ၏။ လယ်လုပ်ခြင်း၊ ကုန်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ နွားအငှားကျောင်းရခြင်း၊ အခစားလုပ်ရခြင်း၊

လက်နက်ကိုင်အမှုထမ်းခြင်း စသောအားဖြင့်၊ ရေလမ်း၊ ကုန်းလမ်း၊
လေလမ်း ရှောင်နေ၍မရ၊ ချမ်းသည် ပူသည် ငြင်းနေ၍မဖြစ်၊
မြွေကင်း စသည် ကြောက်နေ၍ မပြီး၊ လေပူ-နေပူ မခံနိုင်ဆို၍
မနေရာ ထမင်း ဆာသည်၊ ရေငတ်သည်ဟု ရပ်နေ၍လည်းမဖြစ်။
အသက်ကိုပင် အသေခံ၍ နေ့စဉ် လှုပ်ရှား သွားလာပြုလုပ်နေ
သမျှသည် ထိုခေတ္တ သာယာဖွယ် ဖြစ်သည့် အာရုံဝတ္ထု တိုက်ဆိုင်မှု
အတွက် မျက်မှောက် ဘဝ ဆင်းရဲရသည့် ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်ဟူ၍
ဘုရားဟောသည်။

“မနုဿပဋိလာဘော၊ လူ့အဖြစ်ကို ရခြင်းသည် ကိစ္ဆော၊
ငြိုငြင် ပင်ပန်း ဆင်းရဲ၏။ မစ္စာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ဇိဝိတံ၊
အသက်တာရှည် နေနိုင်အောင် ပြုစု လုပ်ကျွေးခြင်းသည်။ ကိစ္ဆံ၊
ငြိုငြင်ပင်ပန်း ဆင်းရဲ လှ၏။

ဟု ဟောသည်။ ငယ်စဉ်ကတည်းက အတတ်ပညာ သင်ရ၏။
အလုပ်လုပ်ဖို့ ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့် အလုပ်လုပ်သနည်း။ အာရုံ
ငါးပါး ကာမဂုဏ် အတွက်လုပ်သည်။ ဤကာမဂုဏ်အတွက် ရှာဖွေ
ရသည်မှာ ကာမဂုဏ်အတွက် လုပ်သည်။ ဤကာမဂုဏ် အတွက်
ရှာဖွေရသည်မှာ ကာမဂုဏ်အတွက်သာ ဖြစ်သည့်အပြင် မတရား
စီးပွားရှာခြင်းသည် အကုသိုလ်နှင့် ရင်းနှီးခြင်းသည် ပို၍ ဆိုးပေသည်။
ဆက်လက်၍ မြတ်စွာဘုရားသည်. . .

(ခ) မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့- ကာမဂုဏ်တို့ အတွက် ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှာဖွေသော
အမျိုးသားသည် ဤသို့ ထကြွလုံ့လ ဝီရိယတို့နှင့် စေ့ဆော် အားထုတ်
ရှာဖွေပါလျက် မပြည့်စုံငြားအံ့။

ငါ၏ ထကြွလုံ့လ ဝီရိယနှင့် ရှာဖွေမှုသည် အချည်းနှီးပင် ဖြစ်၏။
ငါကြိုးပမ်းသမျှ အကျိုးမဲ့ပါတကားဟု ပူဆွေး၏။ ပင်ပန်း၏။
ငိုကြွေး၏။ ရင်ဘတ် စည်တီး ဆိုမြည်တမ်း၏။ တွေဝေခြင်းဖြစ်၏။
ဤသည်လည်း ကာမဂုဏ်တို့ အကြောင်းအရင်းခံကြောင့်
မျက်မှောက် လက်ငင်း ဆင်းရဲရသော ကာမဂုဏ်တို့၏
အပြစ်ပေတည်း။”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

ပစ္စည်းဥစ္စာဟူသည် ကြံစည်တိုင်း၊ ရှာဖွေတိုင်း မိမိတို့ အလိုရှိ
သလို ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ရှာဖွေ၍မရလာ မဖြစ်လာပါကလည်း မိမိ
ကြိုးပမ်းသမျှ လုပ်အားစိုက်၍ ပြုလုပ်ထားရသမျှအတွက် အားအင်
ကုန်ခမ်း စိတ်ညှိုးနွမ်း၍ ပင်ပန်းခြင်း၊ ပူဆွေးခြင်း၊ ယူကျုံးမရ ငိုကြွေး
ခြင်း၊ မြည်တမ်း ရေရွတ်ခြင်း၊ ရင်ဘတ်စည်တီး စသော သောကဒုက္ခ
တို့ကို ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့တတ်ကြလေသည်။

“ဥစ္စာဟူသည် မျက်လှည့်မျိုး” ဟု သူ့ဟောင်းတို့ ဆိုရိုးစကား
အရ ရှာဖွေတိုင်းလည်းမရ၊ ပြုလုပ်တိုင်းလည်းမဖြစ်၊သင်္ခါရ သဘာဝ
အနတ္တသဘော ဟူ၍ ရှာဖွေပြုလုပ်သူက မသိသော်လည်း
၎င်းတို့ကား အနတ္တနယ်သားတို့ ဖြစ်၍ မစိုးမပိုင် မနိုင်ချေ။

ပုဏ္ဏား သံဝေဂ ဖြစ်လောက်သော အချိန်ကို စောင့်နေရင်း ပုဏ္ဏား၏ အဖြစ်မှန်ကို သိသဖြင့် ချက်ချင်းကြွတော်မူ၍ ပုဏ္ဏား၏ အိမ်တံခါးဝတွင် ရပ်လေသည်။

သင် အစာအာဟာရပင် မစား မသုံးရလောက်သော ကိစ္စသည် အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်သနည်း” ဤသို့ စိုးရိမ် ပူဆွေး ငိုကြွေးရလောက်အောင် သေလောက်သော ဘေးဖြစ်အောင် အခြေအနေသည် လိုချင်မှု (တဏှာ)ကို အမှီပြု၍ ဖြစ်ရကြောင်း၊

ငါဘုရားတို့မှာ လိုချင်မှု (တဏှာ) မရှိတော့သောကြောင့် သင်ကဲ့သို့ စိုးရိမ်မှု၊ ပူဆွေး ငိုကြွေးမှုလည်း မရှိတော့ကြောင်း”

မိမိတို့ လုံ့လ ကြိုးကုတ် အားထုတ်သော်လည်း ရချင်မှရ ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်လေသည်။ မရခြင်း မဖြစ်ခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပူဆွေး ငိုကြွေးခြင်း၊ မြည်တမ်းခြင်းစသော ဒုက္ခအစုစု ဆင်းရဲမှုတို့သည် အာရုံငါးပါး ကာမ ဂုဏ် တရားလျှင် အရင်းခံ အကြောင်းကြောင့် မျက်မှောက် လက်ငင်း ဆင်းရဲရသည့် ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်သာတည်း။

* * * * *

ထိုကံက “သင်္ခါရ-ပစ္စယာ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာ ယတန၊ ဖဿ-ဝေဒနာ” ခန္ဓာငါးပါး၊ ဒုက္ခသစ္စာတရားဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ပေးလိုက်ပြီးသောအခါ ထိုဖြစ်ရာဘဝ၌ ဥစ္စာပစ္စည်းရမှု၊ ဘေးရန်ကင်းမှု၊ အသက်ရှည်မှု စသည်ကား ဉာဏ်-ဝီရိယတို့နှင့် ယှဉ်တွဲပြုပြင်ပါမှ ဖြစ်မည့် အကြောင်း ကို ဖွဲ့ဆို ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

I- (၂)-(၁) ကိုးကွယ်မှုအမျိုးမျိုးနှင့်ကံ

သတ္တဝါတိုင်းတွင် မိမိတို့ ဘာဝအလျောက် အားထားရာ၊ မှီခိုရာ၊ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ရာကို ရှာရချည်း ဖြစ်၏။ အနာရောဂါ ဖြစ်နေသော လူနာအား ဆေးဝါးကုသတတ်သော ဆေးဆရာ၊ ဆရာဝန်သည် ထိုရောဂါရှင်၏ အားထားရာ၊ မှီခိုရာ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်၏။ အတတ်ပညာ သင်လိုသော တပည့်အတွက် အတတ်ပညာ သင်ပေးသော ဆရာသည် ထိုတပည့်၏ အားထားရာ၊ မှီခိုရာ၊ ကိုးကွယ် ရာဖြစ်၏။ သံသရာဘေး ငြိမ်းအေးရန်အတွက် သံသရာ ဒုက္ခမှ လွတ်အောင် ညွှန်ပြပေးသော ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာသည် ထိုသံသရာဘေး အေးလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အားထားရာ၊ မှီခိုရာ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်၏။

ယင်းသို့ အားထားမှု၊ ကိုးကွယ်မှု ပြုကြရာတွင် နေရာဌာန အားလျော်စွာ မဟုတ်တော့ဘဲ အချို့တို့မှာ လူနာအတွက် အားကိုးရာ ဆေးဆရာကို လွတ်၍ အာရုံငါးပါးဖြင့် ထိတွေ့၍မရသော “နတ်” စသည်ကို ကိုးကွယ် မှီခို၏။ ဥစ္စာပစ္စည်းရှာဖွေသူသည် အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် ဥစ္စာ ပစ္စည်း မပြည့်စုံ၊ ပြုတိုင်း မဖြစ်က ဉာဏ်ဝီရိယ

အားမကိုးဘဲ မည်သည့် (ပဉ္စာရုံ) အာရုံငါးပါးနှင့်မျှ ထိ၍တွေ့၍ မရသော နတ်ပူဇော်မှု၊ နတ် တင်မှု၊ ကနားပေးမှု ပြုကြလေသည်။

ယင်းကိစ္စတို့ကား ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့မှ လွန်ထွက်သွားသော အစွန်းရောက်သူတို့ ဖြစ်ကြ၏။

ထိုသူတို့သည် (ကမ္မသာက တသမ္မာဒိဋ္ဌိ) ကံနှင့်ကံ၏ အကျိုးကိုပင် ယုံကြည်သော အဆင့်တွင် မရှိတော့ချေ။ အခြားသော ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယကိစ္စတို့နေရာတွင် နေရာယူ၍ ဝင်လာကြသော ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှုများသည် မိမိတို့၏ သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူကိုပင် ပျက်ပြား စေနိုင်သော သဘောများ ဖြစ်လေသည်။

ဥစ္စာပစ္စည်းရှာဖွေရာတွင် ရှာတိုင်းမရ၍လည်းကောင်း၊ ပြုလုပ်တိုင်း မဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ပူဆွေးဒုက္ခ ရောက်ရခြင်းသည် ထိုပစ္စည်းအာရုံ ကာမဂုဏ် ပင်ရင်းဖြစ်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောလိုရင်းဖြစ်သည်။

ထိုကိစ္စမျိုးတွင် တစ်ခု အပါအဝင်ဖြစ်သောပုဏ္ဏားတစ်ယောက် အကြောင်းကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှ ထုတ်ဆောင်ပြလိုသည်။

I- (၂)-(၁)-(၁) ပစ္စည်းမရ- မောင်ဒုက္ခ

ပုဏ္ဏားတစ်ယောက်သည် စပါးစိုက်မည်ဟူသော အကြံနှင့် ကိုင်းပင်၊ မြက်ပင်တို့ကို ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းလျက် နေရာကို ရှင်းလင်းနေလေသည်။ ဤပုဏ္ဏား၏ မဂ်ဖိုလ်ရလတ္တံ့သော အကြောင်း အထောက်အပံ့ကို ဉာဏ်တော်၌ သိမြင်ထားတော်မူသည်။

ယခု ချက်ချင်း တရားရနိုင်သော အကြောင်း မရှိပေ။
လောဘ တဏှာ အလွန် တိုက်တွန်း ဦးစီးနေသည်။
တရားဟောသော်လည်း စိတ်ဝင်စားနိုင်မည် မဟုတ်သည့် အပြင် တရားရနိုင်လောက်သော အထောက်အပံ့ သံဝေဂဉာဏ် တစ်ချက်လည်း ထိုပုဏ္ဏား၌ မရှိပေ။

ထိုသံဝေဂဉာဏ် အခြေမခံ လည်း ခန္ဓာ၏ သဘာဝ တရားကို ရှာဖွေ တွေ့နိုင်မည် မဟုတ်သဖြင့် သံဝေဂဉာဏ် ရနိုင်လောက်သော အချိန်ကို စောင့်ရဦးမည် ဖြစ်သည်။

ဤပုဏ္ဏားသည် ဗုဒ္ဓဘုရားကို ကိုးကွယ် ယုံကြည်သူကား မဟုတ်သဖြင့် ချက်ခြင်းတရားဟော၍ မရ။ ရှေးဦးစွာ သာမာန် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးအနေနှင့် သိကျွမ်းမှု၊ ရင်းနှီးမှုရရန် လိုအပ်ရ။

ညသန်းခေါင်ကျော် အချိန်လောက်တွင် အခါမဲ့ မိုးကြီးရွာသွန်းလေတော့ ရာ၊ မြစ်ပြင် တစ် ခုလုံး ရေပြည့် လျှံ သဖြင့် ကမ်းနားတွင်ရှိသော ပုဏ္ဏား၏ လယ်များပါ ရေလွှမ်းမိုးရကာ ရေပြင်ကျယ်ကြီး ဖြစ်သွား လေသည်။

ပုဏ္ဏားမှာ စိုးရိမ်မှုကြီးစွာနှင့် တစ်ညလုံး အိပ်မပျော်တော့ပေ။ နံနက်မိုးလင်းလျှင် လယ်ရှိရာသို့ ထွက်လာခဲ့ရာ စပါးပင်အားလုံး ရေအောက်သို့ ရောက်နေသည်ကို ကြည့်ပြီး ပြန်လာသောအခါ ဝမ်းတွင်း၌ဖြစ်သော အပူမီးသည် နှိပ်စက်လေတော့သဖြင့် အစာ အာဟာရ လုံးဝ မစားတော့ဘဲ အခန်းတွင်းသို့ ဝင်လျက် . . .

I- (၂)-(၃) ရန်ခုံ- မာန်ခုံ ကာမဂုဏ်
မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့ . . . တစ်ဖန် ထို့ပြင်လဲ ကာမဂုဏ် အထောက်အပံ့၊ ကာမဂုဏ်အရင်းခံ၊ ကာမ၏ တည်ရာ ကာမဂုဏ်တို့ကြောင့် သာလျှင် မင်းအချင်းချင်း လဲငြင်းခုံကြကုန်၏။ ရေမြေပိုင်နင်း အစိုးရ အချင်းချင်း လဲ ငြင်းခုံကြကုန်၏။ ပုဏ္ဏားအချင်းချင်း၊ သူကြွယ်အချင်းချင်း၊ သားအမိအချင်းချင်း၊ သားအဖအချင်းချင်း၊ ညီအကိုမောင်နှမ အချင်း ချင်း၊ အပေါင်းအဖော်အချင်းချင်းတို့လဲ ငြင်းခုံကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ငြင်းခုံကြရာမှ ရန်ဖြစ်လျက် သဘောကွဲလွဲကာ အချင်းချင်း လက်တို့ဖြင့် လဲထိုးကြ ရိုက်ကြကုန်၏။ ခဲတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ တုတ်တို့ဖြင့် လည်း ကောင်း၊ ပစ်ကြ ရိုက်ကြကုန်၏။ ဓား၊ လှံ၊ သေနတ် လက်နက် တို့ဖြင့် လဲ ခုတ်ကြ၊ ထိုးကြ၊ ပစ်ခတ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ထိုးခုတ် ပစ်ခတ်ကြခြင်းကြောင့် သေခြင်းသို့သော်လဲ ရောက်ရာ၏။ သေ လောက်သော ဆင်းရဲသို့လဲ ရောက်ရာ၏။ ရဟန်းတို့ . . . ဤသို့ ဖြစ် ရခြင်းသည်လည်း ကာမဂုဏ် အရင်းခံ၊ ကာမဂုဏ် အထောက်အပံ့ တို့ကြောင့် ဖြစ်ရသော မျက်မှောက် ဆင်းရဲအစုံ ဖြစ်သော ကာမ ဂုဏ်တို့၏ အပြစ်တည်း”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

လောက၌ အာရုံငါးပါးတွင် တစ်ပါးပါးကြောင့် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ငြင်းကြ၊ ခုံကြ၊ စွပ်စွဲကြ၊ ရိုက်နှက်ကြ၊ ပစ်ခတ် သတ်ဖြတ်

I- (၂)-(၂) ထိန်းသိမ်းပြုစု- ဒုက္ခမှု
မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့- ထိုကာမဂုဏ်အတွက် ပစ္စည်းဥစ္စာကို ရှာဖွေသော အမျိုးသားသည် ဤသို့ ထကြွ လုံ့လ ဝီရိယတို့ကြောင့် အလိုရှိတိုင်း ရ၏။ ထိုအခါ ငါ၏ ရရှိသော ဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကို မင်းတို့သည် လည်း ကောင်း၊ ခိုးသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ မယူနိုင်အောင်၊ မီးတို့သည် မလောင်နိုင်အောင်၊ ရေတို့ သို့လည်း မမြှုပ်မမျောအောင်၊ မချစ်မနှစ် သက်သော သူတို့သည် မဖျက်ဆီးနိုင်အောင် အဘယ်သို့ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရပါမည်နည်းဟု စိုးရိမ်လျက်၊ ပင်ပန်းလျက်၊ ကြောင့်ကြ လျက်၊ ပူပန်လျက် နေပါသော်လည်း မင်းတို့သည်လည်း သိမ်းယူအံ့၊ ခိုးသူတို့သော်လည်း ခိုးယူအံ့၊ မီးသော်လည်း လောင်အံ့၊ ရေသော် လည်း မြှုပ်အံ့၊ မချစ်ခင် မနှစ်သက်သူတို့လည်း ဖျက်ဆီးအံ့၊ ထိုအမျိုး သားသည် “ငါ့အား ရှာဖွေ စုဆောင်းထားသော ပစ္စည်းတို့သည် မရှိ တော့ ပါတကား”ဟု ငိုကြွေး၏။ ပင်ပန်း၏၊ ရင်ဘတ်စည်တီး မြည် တမ်း၏၊ တွေဝေ၏၊ ရဟန်းတို့- ဤသည်လည်း ကာမဂုဏ် ဟူသော အကြောင်းခံကြောင့် မျက်မှောက် လက်ငင်း ဆင်းရဲရသော ကာမဂုဏ် တို့၏ အပြစ်ပင်တည်း”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

မိမိကိုယ်တိုင် လုံ့လဝီရိယစိုက်ထုတ်လျက် ရှာဖွေစုဆောင်း၍ ရရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို သတ္တဝါတို့၏ စရိုက်သဘောထားအားဖြင့် ချွတ်ယွင်း ပျက်စီးမှုကို အလွန်စိုးရိမ်တတ်သည်။

ငါ့ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို မင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ခိုးသူတို့သည်လည်းကောင်း သိမ်းယူခြင်းစသည် မဖြစ်ပါစေနှင့်၊ မီးမလောင်-ရေမမျော မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ယုတ်လျော့ခြင်း ပျက်စီးခြင်း မဖြစ်လိုကြပေ၊ မပျက်စီးလို ရုံတင်မက တိုးပွားရန်လည်း ကြိုးစားလေသေးသည်။ ယင်းသို့ မိမိ၏ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို အထိန်းသိမ်း လွန်သူများလည်း “မစ္ဆရိယ” ဟူသော ဝန်တိုခြင်းဖြင့် ဒုက္ခရောက်ကြ ရသေးသည်။

ဤနေရာ၌ အာနန္ဒာသူဌေးကြီး အကြောင်းလည်း သိသင့်လေသည်။

I- (၂)-(၂)-(၁) အာနန္ဒာသူဌေးကြီး၏ မစ္ဆရိယ

သူတစ်ပါးကို ပေးလှူအပ်သည်မဟုတ် ဟူ၍သာလျှင် တနေ့တစ်ကြိမ် ဆုံးမလေသည်။

သူ့သား မသိအောင် ရွှေအိုးငါးလုံးကို ခြံဝင်းအတွင်း၌ မြှုပ်ထား လေသည်။

သူ့မိခင် တစ်ဦးသာ နှင်ထုတ်ခံရလေသည်။

အပြုအစုကောင်းသော မိတ်ဆွေတစ်ယောက် အနေနှင့် အနာ မနှိပ်စက်နိုင်အောင် ဆင်းရဲ မဖြစ်ရလေအောင် မဖြစ်ပါဘဲ၊

တစ်ကယ်ပင် သေပေါက် သေဝကျခါမှ မိမိကိုယ်ကို မိမိပင် အားမထားရကြောင်း သဘောပေါက် နားလည်ခဲ့သော်၊

အပြင်အပဖြစ်သော သားသမီး၊ ဥစ္စာပစ္စည်းတို့သည် အဘယ်မှာ အားကိုးအားထား ဖြစ်နိုင်မည်နည်း”။

အာနန္ဒာသူဌေးသည် တစ်စုံတစ်ခုသော စကားကိုမျှ မပြောမဆိုဘဲ မျက်ရည်သာကျလျက် “ငါသေခါနီးအခါတွင် ခန္ဓာ၌ ရောဂါ၊ နှိပ်စက်သည်ကို ခံရကတည်းက ငါ့သားသမီး ဥစ္စာပစ္စည်းတို့ ငါ့ဒုက္ခကို သက်သာအောင် လုပ်နိုင်ဖို့ ဝေးစွာ ငါ့ကိုယ်နှင့် ငါပင် အားကိုးလို့ မရတော့ပါ တကား”ဟု သတိပြန်ရလေသည်။

သို့ရာတွင် သတိရသော အချိန်ကား အလွန်နှောင်းသွားပြီ။ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပြန်၍ ပြုပြင်နိုင်သောအချိန် မဟုတ်တော့ပေ။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေသနာကို အဆုံးသတ်၍ သစ္စာပြတော်မူလိုက်သောအခါ အာနန္ဒာသူဌေးကြီး၏ “တစ်ဖြစ်လဲ” ဘဝကို တွေ့မြင်သိရှိကြသော ရှစ်သောင်းလေး ထောင်သော ပရိသတ်သည် ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့ဖွယ် သံဝေဂ ဖြစ်ကြ၍ ရှစ်သောင်းလေးထောင် စလုံးပင် သောတာပန်စသည် ဖြစ်ကြ လေသည်။

မူလသီရိသူဌေးကား သရဏဂုံတည်၍ အာနန္ဒာသူဌေးကား ၎င်း၏ ဟိတ်မပြည့်စုံမှုကြောင့် တရားမရသည့်အပြင် ရွှေအိုးကြီး ၅လုံး ဖော်ပေးသော်လည်း ရွှေတစ်ရွေးမျှပင် မရပဲ လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖက်စလုံး ရှုံးပေသည်။

ဤသည်လည်း အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားကို အရင်းခံ၍ မျက်မှောက် ဘဝမှာပင် ကြံတွေ့ရသော ကာမဂုဏ် အပြစ် စင်စစ်သာတည်း။ မိမိ ရှာဖွေရရှိသော်လည်း ကုန်မည်ခန်းမည်ကို အလွန်စိုးရိမ်ပြီး မလှူရက် မတန်းရက်နှင့် ဝန်တိုမှုများကာ ဆင်းရဲရသော ကာမဂုဏ်အပြစ် သက်သက်တည်း။

“မင်းမြတ်တို့-တစ်ခါတစ်ရံ အားနည်းသော သူကိုသော်လည်း မထီမဲ့မြင် မပြုရာ၊ အထင်မသေးရာ၊ အားနည်းသောသူသည်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ အားကြီးသောသူ၏ အင်အားကို ဖျက်ဆီးနိုင်ကြောင်းဖြင့် ဗီလုံးငှက်မငယ်သည် အားကြီးသော ဆင်ပြောင်ကြီးကို သတ်ဖူးပြီ”

ဤမျှ အဖိုးမတန်သော ရေအပေါ်တွင် စွဲလမ်း တပ်မက်လိုချင် သည့် အတွက်ကြောင့် အဆင့်ဆင့် ခိုက်ရန်ဖြစ်ကြလျက် အုပ်ချုပ် သော မင်းတို့တိုင်အောင် သတ်ဖြတ် တိုက်ခိုက်ကြသည်အထိကျယ်ပြန့် သွားရကာ မြတ်စွာဘုရား ကြွရောက် ဆုံးမလာသည့် အတွက်ကြောင့် သာ တော်တော့သည်။ သို့မဟုတ်က အာရုံဝတ္ထု တပ်မက်မှု ကာမဂုဏ် သည် လောကအားလုံးကိုပင် ပြောင်စင်အောင် မီးလောင် ပြာချနိုင် ကြောင်း သတိထားဖွယ်ရာပင်။

I- (၂)-(၄) ကာမအာရုံ- ဆွေဆွေခုန်

အာရုံငါးပါးသည် ခန္ဓာရှိ မြင်တတ်သော သဘော၊ ကြားတတ် သောသဘော စသည့် ကိလေသာ ဖြစ်စရာကို တိုက်တွေ့တိုင်း သတိ လွတ်ကင်းသော သတ္တဝါအား အမြင်မှောက်မှား ကိလေသာ ပွား တော့သည်။ ထိုအခါ အမြင်အသိမှားရာမှစ၍ ကိလေသာ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ကာ မနာလိုမှု၊ ဝန်တိုမှုတို့သည်လည်း ကပ်၍ ပါလာ တော့ပေရာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သံသရာ တစ်ပတ်လည် လေတော့သည်။ ထိုထိုအာရုံ တို့သည် စင်စစ် ကိလေသာမဖြစ်ပေ။ မြင်ရုံနှင့် ကိလေသာ မဖြစ် သေး၊ မြင် သိ ဖြစ်ပြီး နောက်မှ ကပ် ၍ ပါလာသော

ကြ သည်မှာ အထင်အရှားပင်ဖြစ်၏။ ထိုခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ငြင်းခုံခြင်း သည် ထိုကာမတရားတို့ အပေါ်၌ “ချစ်ခင်အပ်၊ တွယ်တာအပ်၊ တပ်မက် အပ်” သော တဏှာအရင်းခံ ဖြစ်၏။ ထိုချစ်ခင်မှုသည်. . .

၁။ “သက်ရှိ (သဝိညာဏက) သတ္တဝါကို ချစ်ခင်မှု”

၂။ “သက်မဲ့ (အဝိညာဏက) သင်္ခါရဝတ္ထု ဟူသော အသုံး အဆောင်ကို ချစ်ခင်မှု”ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိလေသည်။

ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် အမှတ်(၁)အရ. . . မိမိ ချစ်ခင် နှစ်သက် အပ်သော အာရုံဝတ္ထု ကာမစုသည် သူတစ်ပါးလက်သို့ ရောက်မည် စိုး၍သော် လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးလက်သို့ ရောက်ပြီး ရောက်ဆဲ ဖြစ်၍သော် လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် ပျက်ဆီးခြင်း၊ ပျက်ဆီးဆဲ၊ ပျက်ဆီးတော့မည်ဖြစ်၍ သော်လည်း ကောင်း၊ ထိုအကြောင်းတို့ကြောင့် ကိုယ်ထိ လက်ရောက် ပုတ်ခတ် ခြင်း၊ ရိုက်နှက်ထိုးခုတ်ခြင်း၊ ပစ်ခတ် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ရုံးပြင်ကနား ရောက်ရခြင်း၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်အိမ်နှင့်တစ်အိမ်၊ တစ်ရွာနှင့် တစ်ရွာ၊ တစ်တိုင်းပြည်နှင့် တစ်တိုင်းပြည်၊ စစ်မက် ဖြစ်ကြသည်အထိ ဆိုးရွားလေသည်။

* * * * *

I- (၂)-(၃)-(၁) မင်းနှင့်မင်းချင်း - ရန်မကင်း(၈)

မိမိတို့ လိုလား တောင့်တအပ်သော ကာမအာရုံတစ်ခုခုသို့ တပ်မက်သော ကိလေသာစိတ် ဝင်လာက “ကိလေသာ ကာမ” ဖြစ်၍ ထိုစိတ်မျိုးမကင်းသည့်သူ လူအများသို့ ကူးစက် ပြန့်ပွား ခိုက်ရန် များ လေတော့သည်။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်တွင် ကပိလဝတ်ပြည်နှင့် ကောလိယ နှစ်ပြည်ထောင်တို့၏ အကြား ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသည့် (ရောဟိဏီ) ငါးကြင်းမိုးကဲ့သို့ ၂ ခွမြစ်သည်ရှိ၏။ ထိုမြစ်ကို အမှီပြု၍ နှစ်ပြည်ထောင်မှ လယ်ယာလုပ်သားတို့သည် လယ်ယာ အလုပ်လုပ်ကြသည်။

ယင်းသို့လျှင် မင်းတို့အား သံတော်ဦးတင်လိုက် ကြသောကြောင့် ကပိလဝတ် မင်းတို့က “မိမိနှမတို့နှင့်အတူ ပေါင်းဖော် နေထိုင်ကြသော ငါတို့၏ အား-အစွမ်းသတ္တိကို ပြကြရသေးတာပေါ့။ အားလုံး စစ်တိုက်ထွက်ရန်အတွက် ပြင်ဆင်၍ ထွက်ကြ”ဟု အမိန့်ပေး၍ ထွက်ခဲ့ကြလေရာ ကောလိယ မင်းတို့ကလည်း. . .

“ကလောပင်၌နေပြီး ကလောအခေါက်စားနေရသော အနူတို့၏အား- အစွမ်းသတ္တိကို သိကြရအောင် ယခုပင် စစ်ဆင်၍ ထွက်ကြ” ဟု အမိန့်ပေး၍ ထွက်လာခဲ့ကြလေရာ ရောဟိဏီမြစ် တစ်ဖက်တစ်ချက်၌ မျက်နှာချင်းဆိုင် မိကြလေသည်။

“မင်းမြတ်တို့- ဤနေရာသို့ အဘယ်ကိစ္စနှင့် လာကြကုန်သနည်း”

“မြတ်စွာဘုရား- တပည့်တော်တို့သည် ရေကစားရန်၊ တောကစားရန်၊ ပျော်မြူးရန် လာကြခြင်း မဟုတ်ပါ။ အဟုတ်အမှန်သော်ကား စစ်တိုက်ဖို့ ရောက်လာကြပါသည် ဘုရား”

“ဘာကို အကြောင်းပြု၍ စစ်တိုက်ကြမည်နည်း”

“ရေကိစ္စကို အကြောင်းပြုပါသည် ဘုရား”

“ရေသည် အဘယ်မျှ အဖိုးတန်သနည်း”

“ရေဟူသည် အနည်းငယ်သာ တန်ဖိုးရှိပါသည် ဘုရား”

“မင်းမြတ်တို့- မြေသည် အဘယ်မျှ တန်ဖိုးရှိသနည်း”

“မြေသည် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်ပါ ဘုရား”

“မင်းမြတ်တို့- တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော မြေကို အစိုးရသော မင်းတို့သည် အဘယ်မျှ တန်ဖိုးရှိသနည်း”

“မြတ်စွာဘုရား- မင်းတို့သည် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်ပါ ဘုရား”

“မင်းမြတ်တို့- သို့ဖြင့် တန်ဖိုးနည်းသော ရေကို အကြောင်းပြု၍ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော မင်းတို့ကို အဘယ်ကြောင့် ဖျက်ဆီးလိုကြသ နည်း၊ ငြင်းခုံခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ဟူသည် သာယာဖွယ်မဟုတ်၊ အကြောင်းမဟုတ်သည်ကို အကြောင်းလုပ်၍ ရန်ပြုမှုကြောင့် ဝက်ဝံနှင့် ကြိုပင်စောင့် နတ်တို့သည် ဤကမ္ဘာသို့တိုင်အောင် လိုက်၍ ပျက်ဆီး ကြကုန်ဖူးပြီ”ဟု ဖန္ဒနဇာတ်ကို ဟောတော်မူသည်။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည်. . .

“မင်းမြတ်တို့ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သော မင်းတို့ မည်သည် တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားမျှဖြင့် အတိအကျမသိဘဲ ယုံကြည်မှု မပြုကောင်းပေရာ၊ တစ်ပါးသူ၏ စကားကို မဆင်မခြင် ယုံကြည်မှု ကြောင့် ယုန်ငယ်၏ စကားဖြင့် တောသုံးထောင်ရှိ သတ္တဝါတို့ မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ပြေးဝင်ဖူးကြကြောင်း”

ကိလေသာ ကာမကိုကား ပယ်ရမည့်တရားဟူ၍ အဋ္ဌကထာ ဆိုသည်။

ထိုစကား မှန်ပေသည်။ ထိုအဆင်းစသော အာရုံ၌ အဆင်း၏ မူလပရမတ် သဘောကို မမြင်မသိဘဲ အဆင်းကိုပင် ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ အဆင်းကိုပင် ခေါင်း၊ကိုယ်၊ခြေလက်၊ အဆင်းကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟု ပညတ်အာရုံအားဖြင့် သတိလွတ်ကာ နှလုံးသွင်း မှား သောကြောင့် ထိုပညတ်အာရုံနှင့် ဆန္ဒ၊ ရာဂ၊ လောဘစသော ကိလေ သာသည် အခိုင်အမာ စွဲယူပြီး ဖြစ်သဖြင့် မျက်စိအာရုံ ကာမဂုဏ် ဖြစ်လေသည်။ စင်စစ်မှာ ဝတ္ထုကာမဟူသော အဆင်း၊ အသံစသည်၌ ပရမတ်သဘောကို ပရမတ် အမှန်အတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်က ဝတ္ထု ကာမသည် ကိလေသာ မဟုတ်သော ပရမတ်အာရုံ ဖြစ်သွားလေ သည်။

ထို့ကြောင့် သဠာယတနသံယုတ် တစ်ကျမ်းလုံးတွင် ထို အဆင်း၊ အသံစသော အာရုံတို့ အပေါ်၌ ပင်ရင်းသဘော ပရမတ် ကိုသာ ရှုရပုံကို ဟောတော်မူထားသောကြောင့် အဆင်း၊ အသံ၊ ဟူသော ဝတ္ထုသည် “ကိလေသာ မဟုတ်ဘဲ ပိုင်ပိုင်သိရမည့် ပရိညေယျ” တရားသာဖြစ်၏။ ထိုအာရုံတို့ အပေါ်တွင် မိမိ၏ နှလုံးသွင်း မမှန် ခြင်းကြောင့် ဖြစ်တတ်သော ဆန္ဒရာဂ လောဘ ကိလေသာကိုသာ ပယ်ရမည့် “ပဟာတဗ္ဗ” တရားဟူ၍ ပြတော်မူသည်။

တွယ်တာနှစ်သက် တပ်မက် သည့် “ဆန္ဒရာဂ”သည် ကိလေသာ ဖြစ်လေသည်။

ထိုကိလေသာကို ကြာကြာလက်ခံထားက လိုချင်မှုတဏှာ ဖြစ် ၍ မရမနေ စွဲလမ်းသော ဥပါဒါန်တို့ ဖြစ်ပြီးလျှင် ရအောင် ပြုလုပ်ကာ ဝဋ်စက်လည်လေသဖြင့် ဆင်းရဲကောင်းကောင်း ရောက်တော့သည်။

“အာရုံငါးပါးတွင် တစ်ပါးပါး၌ ပရမတ်အမြင်မမြင်က ကိလေ သာ ဖြစ်မည်သာတည်း။ ကိလေသာဟူသည် ၎င်းကို လက်ခံ သိမ်းပိုက် ထားသော သတ္တဝါအား ပူလောင်စေတတ် - နှိပ်စက်တတ်ကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရား အတန်တန် ဟောထားသည်။ သီရိမာ၏ ၁၅ရက်မျှ သော အငှားမယားသည် အပြီးအပိုင် မယားအဖြစ် မှတ်ထင်၍ မိမိ၏ လင်ယောက်ျားဟူသော နှလုံးသွင်းမှားမှု အကြောင်းပြု၍၊ အကျိုး အကြောင်း- အဆိုးအကောင်း ဘာမျှ ဝေဖန်တတ်သော အသိ၊ သတိ လွတ်ကင်းလျက် ဖြစ်ချင်တိုင်း ဖြစ်ကုန်ကြသည်ကား ကိလေသာ ဟူသည် အငှားခေတ္တ ရွေးနေ-ရှောင်နေသည်မဟုတ်၊ အာရုံဝတ္ထု တိုက်ဆို့မှု ဖြစ်လာ၍ နှလုံးသွင်းမှားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မိမိအား ပူလောင်စေတော့သည်။

နှလုံးသွင်းမှားချိန်မှစ၍ ထိုကိလေသာ အပူသည် ၎င်းအား လောင်သဖြင့် သီရိမာ၏ နှလုံးသွင်း မှားသည်ကစ၍ ထိုအမှားကို လက်ခံထားမိသော သီရိမာအား အတွင်းအပြင် နှစ်ဖက်စလုံး

ပူလောင် စွာနှင့် မေတ္တာဟူသော ဒေါသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဒေါသနှင့် အေး၍ နေသော ဥတ္တရာမှာ ပို၍ပင် အေးလေသည်။

သီရိမာ ကိုယ်ပူ စိတ်ပူရသည့်အထဲ အစေခံတို့ ဝိုင်းရိုက်ကြ သဖြင့် ထပ်မံ၍ ပူရပြန်သောကြောင့် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာပရမတ် သဘော တရားအပေါ်တွင် ပညတ်အမြင်နှင့် မြင်က ကိလေသာဖြစ်၍ ပူလောင် ရတော့သည်။

အဘယ်ကြောင့်နည်း “ကိလေသာဟူသည် ပညတ်ကိုကပ် သောကြောင့်တည်း” ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်သည် ပညတ်အာရုံထဲက မထွက်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

“ဝိပဿနာသည် ပရမတ် အာရုံပြု၏။” ဟု သိ၏။

သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ကား ပညတ်ကိုပင် အာရုံပြုလျက် တရား အလုပ် အားထုတ်၏။ ပညတ်အာရုံ လွတ်အောင် မသွားနိုင်သည် သာမက ပညတ်အာရုံကိုပင် ပရမတ်ထင်မှုက ခုခံနေသောကြောင့် ပို၍ပင် ဆိုး၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤမဟာဒုက္ခက္ခန္ဓ သုတ်အား ဝိပဿနာ ၏ အခြေခံ သံဝေဂဉာဏ် အရင်းခံ၍ ဟောသောကြောင့် ထိုသံဝေဂ ဉာဏ် အခြေခံရစေရန် ကျွန်ုပ်တို့ တိုက်တွန်း နှိုးဆော်မှု ပြုရပေသည်။

I- (၂)-(၅) မြင်ရုံခဏ- ဤကာမ

ကာမဂုဏ်ဟူသည် “အပ္ပဿဒါကာမာ”ဟု ဟောတော်မူ သောအတိုင်း ဩဃာယာဖွယ်ကား အလွန်နည်း၏။ တစ်နည်း

အာရုံတွေ့ခိုက် စိတ္တက္ခဏတစ်ချက်သာ ရှိ၏။ ထိုတစ်ချက်သော စိတ္တက္ခဏတွင် နှလုံးသွင်းမှား၍ တပ်မက်ဖွယ်ဟု စွဲယူလိုက်က ကိလေသာ ကာမဖြစ်၍ ကာမဂုဏ်နယ်အတွင်းသို့ စာရင်းဝင် သွားလေသည်။ ထိုစိတ္တက္ခဏပေါင်းများစွာ ဖြစ်အောင် ထပ်ကာ ထပ်ကာ စွဲယူမိက ဥပါဒါန်ဟူသော မဖြစ်မနေ-မရမနေ စွဲလမ်းချက် ကြီးစွာနှင့် အကောင်အထည်ပေါ်တော့သည်။ ၎င်းကိုမှ လောကသူ အများက “ကာမဂုဏ်”ဟု အမည်တပ်ကြတော့သည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ကာမဂုဏ်အစစ်မှာ ကိလေသာ ကာမ ဖြစ်ခိုက်ကို ဆိုသည်။

ကိလေသာဟူသည် နှလုံးသွင်းမှား၍ ထိုစကားကို လက်ခံ စဉ်းစားသည်ကစ၍ ဒုက္ခပေးရန် ကိလေသာ၏ အပူသတ္တိ ပြုလာ သဖြင့် “တဏှာရင့်သန်- ဥပါဒါန်ကြောင့်- ဖောက်ပြန်ယွင်းကွက်- စားအိပ်ပျက်၏”။

သင်သည် သတိလွတ်ကင်း၍ အမှတ်မဲ့နေခြင်းငှာ မထိုက် တော့ပေ၊ ထိုမိန်းမ၏ ရူပါရုံ ကာမဂုဏ်ကို ဖြတ်တောက်၍ ထိုကာမ ဂုဏ်တို့ မကပ်ရာ ပရမတ် အာရုံကိုသာ ယထာဘူတကျအောင် ဂရု စိုက် အားထုတ်လေ”

အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ဆိုတိုင်း ကာမဂုဏ် မဖြစ်သေးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပင်ရင်းသဘောတရား ပရမတ်ကို ဉာဏ် ဖြင့် မြင်အောင် ကြည့်လျှင် ၎င်းကို ပိုင်နိုင်သည်၊ အမှန်ကိုသိသည် ဆိုရ၏။

ထိုခိုးမှုကြောင့် ဘုရင်က ဖမ်းပြီး ညှဉ်းဆဲ၍ သတ်သည်။ ဘုရင်သတ်ခြင်းသည် ခိုးမှုကျူးလွန်၍၊ ခိုးခြင်းသည် အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ် တရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ရာ ဤကာမ- ကာမဂုဏ်သည် အလွန် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းအောင် ဆိုးရွားလှ၏။ ထို့ကြောင့် ကာမဂုဏ်တို့၏ သာယာဖွယ်သည် အနည်းငယ်မျှသာဖြစ်လျက် ယင်းစနက်ကြောင့် ဖြစ်ရသည့် အပြစ်ဒုက္ခကား ကြီးမားလှ၏ဟု အလုံးစုံကို သိမြင်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုကာမတို့မှ ထွက်မြောက် ကျွတ်လွတ်စေရန် အနည်းနည်းဖြင့် ဟောတော်မူထားသည်။

I- (၂)-(၅)-(၅) ကာမသုတ်

“ကာမသုတ်” ထိုကာမတို့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်၌လည်း. . .

“ဝတ္ထုကာမကို အလိုရှိသော သတ္တဝါအား မိမိအလိုရှိတိုင်း သော အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားကို အပြည့်အစုံ အလိုရှိတိုင်း ရခဲ့ပါမူ ယင်းသို့ အလိုရှိတိုင်း ရသောကြောင့် ကိလေသာကာမ အားဖြင့် ဧကန် တပ်မက် နှစ်သက်မှုသည် ဖြစ်၏”

“ထိုကာမတို့ကို အလိုရှိသည်ဖြစ်၍ လိုလားတောင့်တမှု ဖြစ်နေသော သတ္တဝါအား ထိုကာမတို့အကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာကြောင့် ပျက်ပြား ဆုတ်ယုတ်မှု မြားမှန်ခံရသူကဲ့သို့ ဖောက်ပြန်လေတော့၏။”

“မြွေကိုတွေ့သော သူသည် ထိုမြွေကို မိမိခြေဖြင့် ကွင်းရှောင် သွားသကဲ့သို့ အကြင်သူသည် ကာမတို့ကို ကွင်းရှောင်၏ (သတိ)

I- (၂)-(၆) တဏှာဓလေ့- လိုမပြည့်

အာရုံဝတ္ထုတိုက်ဆုံမှုတွင် ပညတ်ယူသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်း မှားကာ စွဲယူမိသော သတ္တဝါအား သံသရာမှ ထွက်၍ မရအောင် မိန်းမ၊ယောက်ျားဟူသော ပညတ်ကိုချည်း အာရုံပြုနေသဖြင့် အာရုံငါးပါးနှင့် ပက်သက်၍ ရှာဖွေ စုဆောင်းကာ လိုအပ်သည် ထင်တိုင်း စုဆောင်းထားသော်လည်း ထိုတဏှာသည် အလိုမပြည့်ပေ။

အလိုဆန္ဒတဏှာ အလိုပြည့်၍ သေရသည်ကား မဟုတ်၊ တဏှာ အလိုမပြည့်ဘဲသာ သေခဲ့ရ၏။

လောက၌ တဏှာသည် သံသရာကို သွားလိုသော သူ့အတွက် အဖော်သဟဲ ဖြစ်၏။ ထိုတဏှာကို အဖော်မပြုသူသည် သံသရာကို မသွားတတ်ပေ။

ပညတ်အမြင်ဖြင့် သတ္တဝါထင်လျှင် တဏှာ အဖော်ကို ယူလာ မြဲဖြစ်သည်။ သံသရာခရီးသည်သည် တဏှာအဖော်ပါလာ၏။

အာရုံ ငါးပါး ကာမဂုဏ်တရား၏ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းပုံ၊ ကာမဂုဏ်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေရာ စွဲလမ်းကပ်ငြိသော မိမိအား မျက်မှောက် ဒိဋ္ဌိ ယခုဘဝပင် တွေ့ထိခံစားရသော ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်ဟု ဟောတော်မူလေသည်။

* * * * *

I- (၂)-(၅) လောကဇေ- ကာမပဲ

မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့- တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ကာမဂုဏ် အထောက်အပံ့၊ ကာမဂုဏ် အရင်းခံ၊ ကာမဂုဏ်တို့၏ တည်ရာ၊ ကာမဂုဏ်တို့ကြောင့် သာလျှင် အိမ်ကိုလည်း ဖောက်ထွင်း၍ ခိုးကြ၏။ ရွာကိုလည်း လုယက် တိုက်ခိုက်ကြကုန်၏။ ခရီးလမ်း၌လည်း စောင့်၍ လုယက် တိုက်ခိုက် ကြကုန်၏။ သူတစ်ပါး၏ သားမယားတို့ကိုလည်း သွားလာကြကုန်၏။ ထိုသူတို့ကို မင်းတို့သည် ဖမ်းယူ၍လည်း ညှဉ်းပန်းမှု အမျိုးမျိုးတို့ကို ပြုကြကုန်၏။ နှင်တံတို့ဖြင့်လည်း ရိုက်ကြကုန်၏။ ကြိမ်လုံးတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ တုတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရိုက်ကြကုန်၏။ လက်ခြေ တို့ကိုလည်း ဖြတ်ကြကုန်၏။ နား၊ နှာခေါင်းတို့ကိုလည်း ဖြတ်ကြ ကုန်၏။ ဤသို့အစရှိသော ၂၅ပါးသော နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ခြင်း တို့ကို ပြုစုကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ထိုနေရာ၌ သေခြင်းသို့ ရောက်ကြ ကုန်၏။ ရဟန်းတို့ . . . ဤသည်လည်း ကာမဂုဏ် အထောက်အပံ့၊ ကာမဂုဏ် အရင်းခံ၊ ကာမဂုဏ်တို့၏တည်ရာ၊ ကာမဂုဏ်တို့ကြောင့် ဖြစ်သော မျက်မှောက်ဘဝ ခံစားရသည့် ဆင်းရဲအစုဖြစ်သော ကာမ တို့၏ အပြစ်ပေတည်း”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

“အာရုံငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး၌ ကိလေသာကာမအဖြစ်သို့ ရောက်လာလျှင် ပြစ်မှုမျိုးစုံကို မင်းပြစ်မင်းဒဏ်စီရင်မည်ကို သိလျက်

ကျူးလွန်ကြကုန်သည်။ သူ့အသက်သတ်ခြင်းစသော အကုသိုလ် ကမ္မပထတရားတို့ကို လွန်ကျူး၍ ကျင့်ကုန်သည်။ အိမ်နံရံတို့ကို ဖောက် ထွင်း၍လည်း ခိုးကြတိုက်ကြကုန်သည်။ ကျေးရွာဇနပုဒ်တို့ကိုလည်း လုယက်ဖျက်ဆီးကြကုန်သည်။ တိုင်း ပြည်မြို့ရွာ ဇနပုဒ်တို့ အေးချမ်း သာယာရှိအောင် မင်းများ၊ အစိုးရများက ပြုစု စောင့်ရှောက်ထား သည်ကို ဆန့်ကျင်ဘက်ပြု၍ ဆူပူ နှောင့်ယှတ်ကြလေသည်။ ခရီးလမ်း မှ စောင့်၍လည်း လုယက်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ပစ်ခတ် သတ်ဖြတ်ကြ သည်။

ယင်းကဲ့သို့ ဆိုးခိုးတိုက်ခိုက်သော လူဆိုးသူဆိုးများကို မင်းတို့က ဖမ်းယူပြီးသော် ၂၅ပါးသော ညှဉ်းဆဲနည်း အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်၍ နောက်ဆုံးတွင် ဦးခေါင်းကိုဖြတ်၍ သတ်လေသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ မိမိတို့ လက်ခံထားသော ကာမဂုဏ်ကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။ ထိုကာမတရား တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ဤမျှ ကြီးမား သော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်မိရကား ထိုလွန်ကျူးမှုနှင့် လျော်သော ညှဉ်း ပန်းနှိပ်စက် အသေသတ်ခြင်းကို ခံရသည်မှာ ထိုကာမဂုဏ်တို့ အကြောင်းခံကြောင့် ယခုဘဝ လက်ငင်းခံစားရသော ဆင်းရဲအစုဟု ဘုရားဟောတော်မူသည်။

I- (၂)-(၅)-(၃) အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်

ဤ၌-ခေတ္တုပမပေတ ဝတ္ထုလာ ခိုးသားမှာ မိမိ၏ စားဝတ် နေရေး အာရုံကာမဂုဏ်ကြောင့် သူ့ခိုးဂိုဏ်းသို့ ဝင်ပြီး ခိုးလေသည်။

ပင်ပန်းလှပြီ ဖြစ်၍တစ်ယောက်တည်း ထားခံ၍ တံခါးမှ ထွက်ကြ ပြီးလျှင် အပြင်ဘက်မှ တံခါးကိုပိတ်၍ စောင့်နေကြလေသည်။ စုန္ဒ လည်း ထိုမှတစ်ဆင့် အော်ဟစ်လှည့်လည် ပြေးလွှား၍ ၇ ရက်လွန်မြောက် ၈ရက်ရောက်သောနေ့၌ သေလေသောအခါ အဝီစိငရဲ၌ သွားဖြစ် ကြောင်း (ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ ပ-၈၁) အရ ပြန်ဆိုလိုက်သည်။

အာရုံငါးပါး ကာမတရားနှင့် ပက်သက်၍ မကောင်းသဖြင့် အသက်မွေးခြင်းပြုလုပ်သော အလုပ် (အကုသိုလ်ကံ)သည် မိမိအနေ ဖြင့် ပြုနေကျ လုပ်နေကျ ဖြစ်၍ ထူးထူးခြားခြား ဘာမျှမဖြစ်စေကာမူ သေခါနီး အချိန်ဝယ် ထူးခြားလာတော့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ ထိုမကောင်းမှုသည် မိမိပြုခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုပြုသည့် အားလျော်သော အကျိုးပေးမည့် (ဝိပါက) နိမိတ်များ ထင်လာမြင်လာသောအခါ လန့်လာသည်။ ကြောက်လာသည်။ ယူကျုံးမရ ဖြစ်လာသည်။ ဤဘဝ မျက်နှာလွဲ၍ ထိုအကျိုးပေးမည့်ဘဝသို့ မျက်နှာမူရသောကြောင့် မသွားချင်၊ မဖြစ်ချင်၍ မရလေရကား၊ ယခုဘဝ ကာမကြောင့် ပြုရ လုပ်ရသမျှ ထိုကာမမှပေးသည့် အပြစ်ဒဏ်ကို ခံရမည်ဖြစ်၍ ထိုကာမ သည် အပါယ်လေးပါးသို့လည်း ဆောင်ပို့တတ်သည့် အဖြစ်ကို ကောင်းစွာ သံဝေဂဖြစ်စေဖို့ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။

I- (၂)-(၈)-(၂) “ဂေါဗာတက”

“တမလွန်လောကသို့ သွားရောက်ကြကုန်သော သားသမီးတို့ သည်လည်းကောင်း၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမ စသည်တို့သည် လည်း ကောင်း၊ ဥစ္စာပစ္စည်းတို့သည် လည်းကောင်း အတူမလိုက်ကုန်၊ မိမိ

ဂရုစိုက်မှုရှိသောသူသည် လောက၌ ဤတပ်မက်မှုကို လွန်မြောက် နိုင်၏”

“အကြင်သူသည် လယ်ယာ၊ မြေ၊ အိမ်၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ နွား၊ မြင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ သားမယားနှင့် အခြားကာမဂုဏ်တို့ကို ကိလေသာ စိတ်သည် ထိုသူ့ကို နှိပ်စက်၏။ ထိုသို့ ဘေးရန်တို့ အနှိပ်အစက်ကို ခံရသောကြောင့် ရေသည် လှေကဲ့သို့ မပြတ်ဝင်သကဲ့သို့ ဆင်းရဲသည် ထိုသူတို့ မပြတ်ဝင်လေသည်”

“ထို့ကြောင့် သတ္တဝါသည် သတိထားလျက် ကာမတို့ကို အခါ ခပ်သိမ်း ရှောင်ကြဉ်ရာ၏။ လှေကို ရေပက်ထုတ်လျက် တစ်ဖက်ကမ်း သို့ လှော်ခတ်သွားသကဲ့သို့ သြဃလေးဖြာ သံသရာကို ကူးမြောက်ရာ ၏။”

* * * * *

I- (၂)-(၈) အပါယ်ခံသို့- ကာမပို့ မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့- တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ကာမဂုဏ် အထောက်အပံ့၊ ကာမဂုဏ်အရင်းခံ၊ ကာမ၏ တည်ရာ၊ ကာမဂုဏ်တို့ကြောင့်သာလျှင် ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် တို့ဖြင့် မကောင်းသောအကျင့်ကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ထိုသူတို့သည် ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးသော ကာလ၌ ချမ်းသာ ကင်းသော၊ မကောင်းမှုကို ပြုသောသူတို့၏ လားရာဖြစ်သော ငရဲသို့ ကျရောက်ကြလေကုန်၏။ ရဟန်းတို့- ဤသည်လည်း ကာမဂုဏ်

အထောက်အပံ့၊ ကာမဂုဏ်အရင်းခံ ကာမ၏တည်ရာ ကာမဂုဏ် တို့ကြောင့် သာလျှင်ဖြစ်သော နောင်တမလွန် ဆင်းရဲအစု ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်ပေတည်း”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

“ကာမဟူသော တရားသည် ယခုလက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတွင်သာ ဆင်းရဲဖြစ်သည် သာမက နောင်တမလွန် ဘဝတွင်လည်း ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတွင် ကာမဂုဏ်အရင်းခံကြောင့် သေပြီးကာလ တမလွန်ဘဝ၌ လည်း ဒုက္ခကောင်းကောင်းပေးပုံကို ဆက်လက်၍ ဟောတော်မူသည်။

သတ္တဝါ၏ အသက်ကို သတ်ခြင်း၊

ပိုင်ရှင်သည် ကိုယ်ဖြင့် နှုတ်ဖြင့် မပေးအပ်သော တစ်ပါးသူ၏ ဥစ္စာကိုယူခြင်း၊

မသွားလာ မလွန်ကျူးထိုက်သော သူ့အိမ်ရာကို လွန်ကျူးခြင်း၊ ဟူသော ကာယဒုက္ခရိုက် ၃ပါး။

သူတစ်ပါး အကျိုးကို ထိခိုက် ပျက်စီးစေမှု ရှေးရှု၍ မဟုတ် မမှန် စကားပြောခြင်း၊

သူနှစ်ဦး ကွဲပြားအောင် ချောပစ် ကုန်းတိုက်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်း၊

ရုန့်ရင်း ကြမ်းတမ်းသော ဆဲဆိုရေရွတ်ခြင်း၊

မဂ်ဖိုလ်မှ အချည်းနှီး ဖြစ်သော အပြန်အဖျင်း စကားကို ပြောဆိုခြင်း၊ ဟူသော ဝစီဒုက္ခရိုက် ၄ပါး။

ဝန်တိုခြင်း၊

သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ပျက်စီးရန်ကြံခြင်း၊

ဆယ်ပါးသော အယူမှားကိုယူခြင်း၊ ဟူသော မနောဒုက္ခရိုက် ၃ပါး။

ဤဒုက္ခရိုက်ဆယ်ပါးကို ပြုလုပ်ကျူးလွန်ခြင်းသည် မုဆိုး တံငါ လုပ်ခြင်း၊ ကာယ-ဝစီဒုက္ခရိုက် ၇ပါးနှင့် ရင်းနှီး၍ မိစ္ဆာအာဇီဝဖြင့် စီးပွား ရှာခြင်း စသည်သည် မိမိတို့၏ စား၊ ဝတ်၊ နေဟူသော ကာမအာရုံ ကာမဂုဏ်ကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်ကြောင်း မည်သူမျှ ငြင်း၍မရပေ။ အကြောင်းပြစရာတွေ များလှချေ၏။ သို့ရာတွင် ထင်ရှားသော ဝတ္ထု သက်သေမျှ ပြအံ့။

I-(၂)-(ဂ)-(၁) “ဝက်သတ်သမားခုနွဲ့”

“မိမိပြုလုပ်သောကံမှ အကျိုးပေးသာလျှင် မည်သူ တစ်စုံ တစ်ယောက်မျှ တားဆီးနိုင်ခြင်း မရှိချေ”

ယင်းသို့ အော်ဟစ် ပြေးလွှား ထိုမှ ဤမှ လှည့်လည်၍ နေသည်မှာ ၎င်းအိမ်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ၇ အိမ်ရှိ လူတို့သည် ကောင်းစွာ မအိပ်ရကုန်၊ သေမည့်ဘေး ခြိမ်းခြောက်လာသည်ရှိသော် အားကိုး အားထားရာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု တစ်ခုခုကိုမျှ ပြုလုပ်ထားခြင်း မရှိသူတို့အား တွေ့မြင်လာသော် မိမိပြုခဲ့သည့် အကုသိုလ် ကမ္မ နိမိတ်သည် ကောင်းစွာ ထင်လာသည်ဖြစ်၍ အပြင်းအထန် လူးလဲ အော်ဟစ်လေသည်။ အိမ်တွင်းမှ လူတို့သည်လည်း ဖမ်းရ ဆီးရသည်မှာ

I- (၃)-(၁) ကာမထွက်မှ- ချမ်းသာရ
မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့ . . . ကာမတရား၊ ကာမဂုဏ်တို့၏ ထွက်မြောက်ရာ သည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့ . . . ကာမဂုဏ်တရားတို့၌ လိုချင် တပ်မက်မှုကို မဖြစ်ရန် ဆုံးမခြင်း၊ လိုချင်တပ်မက်မှုကို ပယ်ခြင်းသည် ကာမဂုဏ်တို့၏ ထွက်မြောက်ရာပေတည်း။”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

“မြတ်စွာဘုရားသည် ကာမတရား ကာမဂုဏ်များ၏ သာယာ ဖွယ်နည်းပုံ၊ အပြစ်များပုံကို အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ဟောကြားတော်မူပြီး၍ ထိုင်းစုအာရုံ ကာမဂုဏ်မှ ထွက်မြောက်ရာလမ်းကို ညွှန်ပြတော်မူ ပြန်သည်။ ကာမဟူသည် (ဝတ္ထုကာမ-ကိလေသ ကာမ) ဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိသည်။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်

(၁) ဝတ္ထုကာမ ဟူသည်ကား အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ ဟူသော အာရုံငါးပါး တို့ကို ခေါ်သည်။

(၂) ကိလေသ ကာမဟူသည်ကား ထိုအာရုံငါးပါး ဝတ္ထု ကာမ တရားတို့၌ သာယာခင်မင် နှစ်သက်တွယ်တာ စွဲလမ်းခြင်း အဖြာဖြာ တို့ဖြင့် စိတ်ကို ပူပန် ညစ်ညူးစေသော သဘောကို ကိလေသကာမဟု ဆိုသည်။ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ဟူသော ဝတ္ထုကာမ တို့၌ သာယာခင်မင် နှစ်သက်တွယ်တာ စွဲလမ်းခြင်းသည် ကိလေသာ ကာမဟု ဆိုသည်။

ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း မိမိနှင့် အတူမလိုက်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊

“အတ္တာဂေဟေ နိဝတ္တန္တိ”

“ဥစ္စာပစ္စည်းဟူသည် ပစ္စည်းရှင်သေသောအခါ အိမ်မှာပင် နေရစ်သည်” ဟူ၍လည်းကောင်း။

“ဥစ္စာစု ထိုက်သူဖို့၊ ခန္ဓာမွေး မြေကျွေးဖို့” ဟူ၍လည်းကောင်း။

I- (၂)-(၈)-(၃) “ဥစ္စာစုမြိတ္တာမများ”

ဤခန္ဓာသည် ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲစွာလျက် ထိုခန္ဓာ၏ ဒုက္ခကို မသိမှုကြောင့် မတရားသဖြင့် မကောင်းသဖြင့် (အကုသိုလ်နှင့်) ရင်းနှီး ၍ ခန္ဓာကျွေးသူတို့မှာ ဆင်းရဲအကြောင်းကို လုပ်သဖြင့် ဆင်းရဲရ ကြောင်း သစ္စာကို ဟောတော်မူလေလျှင် များစွာသော သူတို့ သော တာပန် ဖြစ်ကြလေသည်။

ထုံးစံလို- လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်လို သဘောထားကြသော်လည်း အမှန်မှာ မိမိတို့၏ အာရုံငါးခု ကာမမှုအတွက်သာ ဖြစ်လေသည်။

ကာမဝတ္ထု ကာမမှုသည် ပရမတ်ဉာဏ် မရသော သူတို့ အဖို့ “ငါ့ကိုနှိပ်စက်နေသည်” ဟူ၍ပင် မသိတော့ဘဲ “လုပ်သမျှဒုက္ခချည်း” ဆိုသကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေသည်။

I- (၂)-(၈)-(၄) “လောကဇွေးမုဆိုး”

ကာမဝတ္ထု ကာမမှုသည် ပရမတ်ဉာဏ် မရသောသူတို့အဖို့ “ငါ့ကိုနှိပ်စက်နေသည်” ဟူ၍ပင် မသိတော့ဘဲ “လုပ်သမျှဒုက္ခချည်း” ဆိုသကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေသည်။

I- (၂)-(၈)-(၅) “ကာမစိတ်မွန်သူ”

သူယုတ် သူမြတ် မစဉ်းစားဘဲ ကာမစိတ်မွန်ကာ မိုက်လုံး ကြီးစွာဖြင့် ရိုက်နှက်လေသည်။ ဤသည်မှာကား ကာမဝတ္ထု အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ရသော သံသရာ ဆင်းရဲခြင်းပေတည်း။

I- (၂)-(၈)-(၆) “ရွဲ့ထွင်းသမား- ကာမအား”

မထေရ်က “ ဤအပြစ်သည် သင်၏ အပြစ်မဟုတ်။ ငါ၏ အပြစ် လည်းမဟုတ်။ “ ဤအပြစ်သည် သံသရာဝဋ် ခန္ဓာဝဋ်၏ အပြစ် သာတည်း”

ဤစကားသည် အရိယာတို့၏စကား၊ အရိယာတို့၏အသုံး အနှုန်းဖြစ်သည်။ မှန်လှ၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သံသရာတွင် သတ္တဝါ ဖြစ်လာသည်မှာ (အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ-ဥပါဒါန်) ကိလေသဝဋ်ဟူသော အပူအလောင် တိုက်တွန်းချက်ကြောင့် (ဘဝ-သင်္ခါရ) ကမ္မဝဋ်ဟူသော ပြုမှု လုပ်မှု ဖြစ်လာသည်။ ယင်းသို့ ပြုလုပ်ပေးမှု အကြောင်းပြု၍ (ဝိညာဏ်-နာမ်ရုပ်-သဠာယတန-ဖဿ-ဝေဒနာ-တဏှာ-ဥပါဒါန်-ကမ္မ ဘဝ) ဝိပါကဝဋ်၊ ခန္ဓာဖြစ်လာသည်။ ထိုဝိပါကဝဋ် အကျိုးခံစားရမည့် ကောင်းမွေ ဆိုးမွေ ခံရမည့် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ ဖြစ်သောကြောင့် သံသရာ ခန္ဓာဝဋ်၏ အပြစ်ဟု ဆိုတော်မူသည်။

ဆိုလိုရင်းသဘောမှာ လူ့ဘဝ လူ့ခန္ဓာရချင်မှု (ကိလေသာ ဝဋ်) ကြောင့် ရအောင်ဖြစ်အောင် ကုသိုလ်ပုညာဘိသင်္ခါရ (ကမ္မဝဋ်)ကို ပြုလုပ်ခဲ့သဖြင့် လူ့ခန္ဓာရမှု (ဝိပါကဝဋ်) ဖြစ်လာသည်။

ဤခန္ဓာရလာ၍ ဒုက္ခဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး တွေ့ကြုံရသည်။ ဦးခေါင်း ရထားသည့်အတွက် ဦးခေါင်းတွင် ကြိုးအတုပ် အနှောင် ခံရသည်။ နား၊ နှာခေါင်း ရလာ ဖြစ်လာသည့်အတွက် နားမှ နှာခေါင်း မှ သွေးယိုကျရသည်။ ခန္ဓာကိုယ် ရမိထားသည့်အတွက် အရိုက်အနှက် ခံရသည်။ ဤခန္ဓာရအောင် (ကိလေသဝဋ်က) တိုက်တွန်းမှု၊ လိုချင်မှု မရှိပါက ရအောင်ပြုလုပ်မှု (ကမ္မဝဋ်) မပြုလုပ်တော့ပေ။ ထိုကံ မပြုလုပ် က ခန္ဓာ (ဝိပါကဝဋ်) မရပေ။ ဤခန္ဓာမရက ရိုက်နှက်ဖို့ ခန္ဓာမရှိလေ သောကြောင့် အရိုက်ခံရမည် မဟုတ်ပေ။

ရဟန္တာ အရိယာတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ပညတ်ကို မစွဲယူ တော့ဘဲ ဤခန္ဓာရအောင် ဖန်တီးခဲ့သည့် ဝဋ်ဆင်းရဲကိုသာလျှင် အပြစ် ဟု ကျွန်ုပ်တို့ကား ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟု ပညတ်ကို မဲသည်။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား တစ်ခုခုဖြစ်လာတိုင်း ဝဋ်ကို သံသရာကို ခန္ဓာကို မဲသည်။ ပုထုဇဉ်တို့၏ ပညတ်မြင်မှုသည် မိမိကိုယ်ကို မိမိသံသရာတွင် နစ်ဖို့ ဖြစ်၏။ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ ကိလေသာ ကာမအားဖြင့် တပ်မက်မှု များကြောင့် ဖြစ်ရသော ဒုက္ခမျိုးစုံ ဆင်းရဲပုံကို သိသာရအောင် ပြညွှန် သော စကားရပ်ဖြစ်သည်။

* * * * *

အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ် တရားဟူသည် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော ဝတ္ထုအာရုံ တိုက်ဆုံသည်တွင် ဖောက်ပြန်မှားယွင်းစွာ မြင်မှု စသော အကြောင်းအခြေခံ၍ မမှန်မကန် နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ခြံရံအပ်သော ပရမတ်ကို မမြင်မသိ ဉာဏ်မျက်စိမရှိသော ထိုပုထုဇဉ်တို့သည် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်၊ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ဟု ကိလေသာစိတ်တို့ ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုပုထုဇဉ်တို့အတွက် အကျိုးမဲ့ကို ယူဆောင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမှန် ဖြစ်ရှိနေသော ပရမတ်တို့၏ အရှိကို အရှိအတိုင်း မြင်သိသော ဤမထေရ်မှာ ထိုကာမဂုဏ်တို့မှ ထွက်မြောက်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရသွားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

I- (၃)-(၂)-(၄)ကုဋ္ဌထေရ်၏ ထွက်နည်းတစ်ဖုံ

ရဟန်းပြုသော်လည်း ၎င်းမှာ ရာဂစရိုက်သည် အလွန် ထက်သန် အားကြီးရကား ကိလေသာစိတ်သည် အလွန်ထက်သန် အားကြီးရကား မပြတ်အစဉ် ပွားစီးလျက်ရှိရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ခန္ဓာကိုယ်၌ စက်ဆုပ်ဖွယ် ထင်မြင်ရန် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေး၍ . . .

သုသာန်သို့ဝင်၍ ထိုခဏမျှ အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းရှုမှတ်နိုင်ပြီးလျှင် သုသာန်မှ အပြင်သို့ ထွက်လာသည်နှင့် ကာမအာရုံ ကာမဂုဏ်၊ ကာမရာဂစသည့် ကိလေသာတို့သည် ထကြွပြန်လေသည်။

“ငါသည် ဝိပဿနာဉာဏ်တည်း ဟူသော တရားကြေးမုံကို ယူ၍ မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော ဉာဏ်အမြင်ကို ရခြင်းငှာ အသုဘ

အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ဟူသော ဝတ္ထုကာမတို့၌ သာယာခင်မက် နှစ်သက် တွယ်တာ စွဲလမ်းခြင်းသည် ကိလေသာ ကာမဟု ဆိုသည်။

အဆင်းစသော အာရုံတို့အပေါ်၌ စွဲလမ်းမှု၊ ငြိကပ်မှု၊ တွယ်တာမှုဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂကို ဝိပဿနာနည်းနှင့် ဆုံးမရသည်။ ဝိပဿနာနည်းနှင့် ပယ်နိုင်အောင် ကြိုးစားလျှင် ဒုက္ခဆင်းရဲ ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ဉာဏ်မြင်နှင့် မျက်မှောက် ပြုနိုင်လေသည်။

အာရုံငါးပါး၊ ခြောက်ပါးသည် ဆုံးမရမည့်၊ ပယ်ရမည့် ကိလေသာ မဟုတ်ပေ။ နှလုံးသွင်း မမှန်သဖြင့် လောဘဖြစ်မှု၊ ဒေါသဖြစ်မှု သည်သာ ကိလေသာဖြစ်၍ ၎င်းကို မဖြစ်ရန်အတွက် ဝိပဿနာ အလုပ်ကို အားထုတ်ကြရ ခြင်းဖြစ်ရာ ထိုကိလေသာ ဖြစ်သော တရားကိုသာ မဖြစ်အောင် ပယ်နိုင် အောင် အားထုတ်ခြင်းသည်သာ ကာမမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ကာမမှ လွတ်ကြောင်း ဖြစ်လေသည်။

* * * * *

I- (၃)-(၂)ဆန္ဒရာဂ ပယ်နိုင်မှ ဗုဒ္ဓဝါဒသာ

တဏှာသည် အာရုံဝတ္ထုတိုက်ဆုံမှု အခိုက် တပ်မက်လာလျှင်၊ စွဲလမ်းနှစ်သက် လာလျှင်၊ ကာမဂုဏ်စိတ် ဖြစ်လေသည်။

မိမိ၏ ရည်မှန်းချက်သည် အသက်မသေရန်၊ ကုသိုလ်ရှာရန် မဟုတ်၊ အနှောင့်အယှက် ပေးနေသော တပ်ဆယ်တန်ကို လွန်မြောက်အောင် တိုက်ရပုံ-

ကာမအာရုံ ကာမဂုဏ် အမှတ် ၁ တပ်မကြီးတည်း။ ပျင်းခြင်း၊ အားမထုတ်ခြင်းကို အမှတ် ၂ တပ်မတို့ဟူ၍ ဆိုရ၏။”

I- (၃)-(၂)-(၁) သန္ဓရသမုဒ္ဒ

သန္ဓရဂတဏှာကို ရှေးဦးစွာ မဖြစ်အောင် ဆုံးမ၍ နောက် ပယ်သည်အထိ အားထုတ်ရန်၊

မထေရ်သည် တရားကို နှလုံးသွင်း၍ မလှုပ်မယှက် ကျောက် ရုပ်ကဲ့သို့ နေသည်မှတစ်ပါး ခြေလက်လှုပ်ရှား အမူအရာ မခြားနားဘဲ ငံ့၍သာနေရသည်။

ငါးစု အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ကို ပယ်စွန့်၍ အိမ်ရာမထောင်သည် ဖြစ်၍၊ ကိလေသာကို နှင်ထုတ်၏။ အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားနှင့် ဖြစ်လိုသော ဘဝတို့သည် ကုန်ပြီ။ ထိုကာမ-ဘဝ ဤ၂ပါးကုန်သော သူကို မကောင်းမှုကို အပြုပြီသောသူဟူ၍ ငါဘုရားသည် ဆို၏။

မြူးတွင်းငါးပမာ သံသရာ မလွတ်သည်မှာ ယခု ခန္ဓာက သက် သေခံလျက်ရှိချေသည်။

ထိုကာမတို့ကို ပယ်လို၍ အိမ်ရာမထောင် လူ့ဘောင်စွန့်ခွာ သင်္ကန်းဝတ်၍ ထွက်လမ်းကို ရှာပါလျက် ကာမထောင်တွင်းသို့ သက် ဆင်း၍ ကျရပါက လောက-သံသရာ နှစ်ဖြာလုံးလုံး ရှုံးခြင်းကြီး ရှုံးတော့မည်။

ဗြာဟ္မဏ(ဝါ) ကိလေသာ တော်လှန်ရေးသမားဖြစ်မည်။ ခန္ဓာ ကိုယ်တွင် သတိပညာ ယှဉ်တွဲကာ ကြိုးစားတိုက်လေ့”

I- (၃)-(၂)-(၂) သမ္မကာမိထေရ်

ထိခိုက်လျက် သနားသော ကရုဏာ၊ တွယ်တာသော မေတ္တာ တို့ တိုးပွား၍ တွေ့မြင် ခံစားလိုက်ရသော အာရုံအတွက် “မသင့်တော် သော နှလုံးသွင်းဖြစ်သွားသော” ခဏ၌ပင်လျှင် ကိလေသာတို့သည် အလျင်အမြန် ထကြွလေတော့သည်။

ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိလေသာစိတ်ကို ဆိုင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံ နှင့် နှိမ်နင်းသည်ကို ချက်ချင်း သတိရလိုက်သဖြင့် ထိုအသုဘ ကမ္မ ဋ္ဌာန်းကြောင့် ရအပ်သော ဈာန်ကို အခြေပြု၍၊

ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်ကိုသိလျက် ထွက်မြောက်ရာ ဝိပဿနာ တရားအလုပ်ကို ပွားများအားထုတ်သည်။

ကာမဂုဏ်ဟူသည် တွယ်တာ တပ်မက်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အသု ဘာကို ရှုမြင်၍ နောက်မှ ထိုဈာန်ကို အခြေပြုကာ ကာမတို့မှ လွတ် မြောက်ကြောင်း ဝိပဿနာ ပရမတ်ကို ရှုရာတွင် အရဟတ္တဖိုလ် ရောက် ရဟန္တာဖြစ်သွားလေသည်။

I- (၃)-(၂)-(၃) နာဂသမာလထေရ်၏ ထွက်ပုံတနည်း

ပရမတ်သဘောကို မသိသော ပုထုဇဉ်တို့မှာ မျက်စိအာရုံ ကာမဂုဏ်၊ နားအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ ဖြစ်ကြပေမည်။

ထိုပရမတ်သဘောတို့၏ မမြဲသဘော၊ ဆင်းရဲသဘော၊ အစိုး မရ သူ့သဘောတို့ကို ရှုမှတ်ပွားများလေရာ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက် ရဟန္တာ ဖြစ်သွားလေသည်။

အထောက်အပံ့ မခံသော အသင်္ခတပရမတ်သည် အကြောင်း
အထောက်အပံ့အားဖြင့် သိ၍မရသော၊ အကျိုးတရားသက်သက် ဖြစ်
သောကြောင့် ၎င်းတို့ကို သိဖို့ မလိုချေ။

အကြောင်းအထောက်အပံ့ခံ (သင်္ခတ) ပရမတ်ကိုသာ သိရ
မည်ဖြစ်သည်။

“စိတ်-စေတသိတ်-ရူပ” ‘ကံ’၊ ‘စိတ်’၊ ‘ဥတု’၊ ‘အာဟာရ’ဟူသော
၎င်းတို့ကို သိဖို့လိုလေသည်။

၎င်းတို့သည် အကြောင်းတရားတို့ စုပေါင်း ပြုပြင်အပ်သော
သင်္ခတတို့ဖြစ်၍ ၎င်းတို့ကို သိကြောင်း လက္ခဏာတို့ဖြင့် သိမှတ်နိုင်ရန်၊
သင်္ခတ ပရမတ်ဟူသည်...

‘ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာသည် ပရမတ်ဖြစ်၍ ထင်ရှား၏။

ပျက်ခြင်း သဘော လက္ခဏာသည်လည်း ထင်ရှား၏။

ဖြစ်ခြင်း အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ပြောင်းလဲခြင်း လက္ခဏာ
သည်လည်း ထင်ရှား၏။

သင်္ခတပရမတ်ကို အကြောင်းတရားတို့ စုပေါင်းပြုပြင် အပ်
သော သဘောလက္ခဏာတို့သည် ထိုသုံးမျိုးတို့ပေတည်း။

သင်္ခါရဟူသည်. . .

ထိုသင်္ခတဟူသော သင်္ခါရတို့သည် သင်္ခတဟူသော သင်္ခါရ
ရူပနာမ်၏ သဘာဝကိုသာ ၎င်း၏ လက္ခဏာအတိုင်း သိဖို့မြင်ဖို့
အားထုတ်ရသည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းဟူသောအပြင် ဖြစ်ပျက်သဘာဝ ဝိပဿနာဟူသော
အတွင်း တို့၌ အချည်းနီးဖြစ်သော ဤခန္ဓာကို ဉာဏ်ဖြင့် ရှုအပ်မြင်
အပ်ပြီ”

“ဤငါ၏ကိုယ်သည် မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဖွယ် ဖြစ်သကဲ့သို့
ထိုအသေကောင်သည်လည်း စက်ဆုပ်ဖွယ်ပင်ဖြစ်၏။ ဤခန္ဓာ
ကိုယ်သည် အောက်ပိုင်း၌ မတင့်မတယ် ဖြစ်သကဲ့သို့ အထက်ပိုင်း
၌လည်း မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်ပင် ဖြစ်၏”

“ဤခန္ဓာကိုယ်သည် နေ့အခါ၌ မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်ပင်
ဖြစ်သကဲ့သို့ ညအခါ၌လည်း မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်ပင် ဖြစ်၏။
ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ရှေးငယ်ရွယ်စဉ်အခါက မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်
ဖွယ်ဖြစ်သကဲ့သို့ အိုမင်းသောအခါ၌လည်း မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်
ဖွယ်သာ ဖြစ်၏”

“တည်ကြည်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ခန္ဓာတို့၏ သဘော
တရားကို ရှုသော ယောဂီဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား တရား၌ မွေ့လျော်မှု
ဖြစ်သကဲ့သို့ အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော တူရိယာ ငါးပါးဖြင့် ကာမဂုဏ်
ခံစားသော သူတို့အား ထိုသို့သော မွေ့လျော်မှုသည် မဖြစ်နိုင်”

အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းဟူသည် ရာဂစရိုက်လွန်ကဲ အားကြီးနေ
သော ကိလေသာ သောင်းကျန်းသူအား စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ဖြစ်သော
အသုဘကိုရှုရာတွင် သာယာသော၊ စွဲလမ်းသော၊ စိတ်တို့သည်
သာယာဖွယ်၊ တပ်မက်ဖွယ်၊ စွဲလမ်းဖွယ် မဖြစ်အောင်၊ စက်ဆုပ်
အောင်၊ ရွံရှာအောင်မြင်မှ စွဲလမ်းမှု၊ တပ်မက်မှုတို့ ကွာနိုင်သည်။

ယင်းသို့ ကွာမှ ပုံမှန် ခန္ဓာပရမတ်အတိုင်း သိမြင်နိုင်ရာသောကြောင့် ခန္ဓာ၏ ပုံမှန်သဘာဝပေါ်ရုံသာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသုံးပြုရသည်။ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်အတွက် တိုက်ရိုက်ဖြစ်သောတရား မဟုတ်ပေ။ ၎င်းအသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သမထသာဖြစ်၍။

“သုသိမ၊ မဂ်ဖိုလ်ဆိုသည်မှာ သမထ သမာဓိ၏ အကျိုးရင်း မဟုတ်၊ အကျိုးဆက်မဟုတ်၊ သမာဓိဖြင့်ပြီးသော အကျိုးမဟုတ်၊ ဝိပဿနာ၏ အကျိုးရင်းသာ ဟုတ်၏။ အကျိုးဆက်သာ ဟုတ်၏။ ဝိပဿနာဖြင့်ပြီးသော အကျိုးတရားသာ ဟုတ်၏”

“ကုလ္လမထေရ်သည် ကောင်းစွာသာလျှင် ခန္ဓာကိုယ်၏ သဘောကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားသည် ရှိသော် (အသုဘသညာ) မတင့်တယ်သော အမှတ်ကိုရ၍ ထိုအသုဘကို မြင်ခြင်း ရှုခြင်း၌ ပထမဈာန်ကို ရလေသည်။

တစ်ဆင့်တစ်ဖန် ထိုဈာန်ကို အခြေခံ၍ ခန္ဓာ၏ သဘာဝ ဖြစ်ပျက် ပရမတ်ကို ဝိပဿနာ ရှုပွားသဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်လေသည်ကို ပြသည်။

ရှေးအခါက လေ့ကျင့်လာခဲ့သော အရိုးစုကမ္မဋ္ဌာန်းကို လွန်စွာ ပွားအပ်သည်အဖြစ်ကြောင့် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ လွန်ကဲသော ဥပစာရ ဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ရ၍ ရပ်လျက်ပင်လျှင် ထိုနေရာ အရပ်၌ ပထမဈာန်ကိုရ၍ ထိုပထမဈာန်ကို အခြေပြု၍ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ရလာသော ဈာန်တရား၏ မခိုင်မြဲမှု၊ ဆင်းရဲမှု၊ ငါမဟုတ်မှု တို့ကို ရှုကြည့်ရသော ဝိပဿနာကို ပွား၍

မဂ်အဆက်ဆက်အားဖြင့် အာသဝေါတရား လေးပါးကုန်သော ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်လေပြီ။

ပထမဈာန်ကို ရပြီးလျှင် ထိုဈာန်ကို အခြေခံပါဒကပြုပြီးမှ ဝိပဿနာတက်၍ ရှုလိုရကား ထိုရသော ဈာန်တရား၏ မခိုင်မမြဲမှု အနိစ္စ၊ ဆင်းရဲမှု ဒုက္ခ၊ ငါမဟုတ်မှု အနတ္တတို့ကို အဆင့်ဆင့် ပွားများ ရှုမှတ်သဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်မှာ ပါဠိတော်နှင့် အညီဖြစ်သည်။

မိမိအားထုတ်သော တရားသည် ပညတ်နိမိတ်ဖြစ်ပါက သမထသာဖြစ်၍ ပရမတ်အာရုံမှန်မှ ဝိပဿနာဖြစ်မည်။

* * * * *

I- (၃)-(၃) ပရမတ်သိမှ- ထွက်မြောက်ကြ

ကိလေသာတို့သည် ပညတ်ကိုသာမှီ၍ ဖြစ်တတ်လေသောကြောင့် ပရမတ်ကိုသာ သိအောင် လေ့လာရှာဖွေ အားထုတ်အပ်ပေသည်။

အကောင်အထည်၊ ဒြပ်၊ သဏ္ဍာန်၊ အဖြိုး၊ အမှုန်၊ အလုံး၊ အခဲစသည် ပညတ် သမုတိအနေဖြင့် မှည့်ခေါ် ရေတွက်၍မရ စကောင်းသော သဘောတရားမျှသာ ရှိသည့်တရား” တို့ပေတည်း။

အကြောင်းတရားတို့ အပြုအပြင် အထောက်အပံ့ခံ (သင်္ခတ) ပရမတ်၊ အပြုအပြင် အထောက်အပံ့ မခံ (အသင်္ခတ) ပရမတ်၊ ဟူ၍ နှစ်ပါးပြားလေသည်။

ထားသော အရိယာသာဝကကို လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂင်တရားသည် ကျင့်ဆောင် အားထုတ်သူအား ကာမတရားတို့ကို ထွက်မြောက်စေရန် ပယ်နိုင်စေရန် ပို့ဆောင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဤဘုရား အဆုံးအမ သာသနာမှတစ်ပါး ထွက်မြောက်နိုင်သူ၊ ပယ်ခွာနိုင်သူ မရှိကြောင်း ဟောကြားသော အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်လေသည်။

II- (၁)-(၁) ရုပ်ဆင်းတင့်တယ်- သာယာဖွယ် မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့- အဆင်းရုပ်၏ သာယာဖွယ်သည် အဘယ်နည်း၊ ရဟန်းတို့- ဥပမာအားဖြင့် မမြင့်လွန်း မနိမ့်လွန်း၊ မပိန်လွန်း၊ မဝလွန်း၊ မမည်းလွန်း၊ မဖြူလွန်း၍ အပြစ်ခြောက်ရပ် ကင်းစင်သော အသက် အားဖြင့် တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်ရှိ မင်းမျိုး သတို့သမီး ဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားမျိုး သတို့သမီး ဖြစ်စေ၊ သူကြွယ်မျိုး သတို့ သမီး ဖြစ်စေ ရှိရာ၏။ ရဟန်းတို့- ထိုအရွယ်၌ ထိုအဆင်းသည် လှပ သည်၊ တင့်တယ်သည် မဟုတ်သော၊ မှန်ပါသည်၊ ရဟန်းတို့- ထိုလှပ တင့်တယ်သော အဆင်းကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်း သည် ထိုအဆင်းရုပ်တို့၏ သာယာဖွယ်တည်း”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

“မြတ်စွာဘုရားသည် ကာမတို့၏ သာယာဖွယ်၊ ကာမတို့၏ အပြစ်၊ ကာမတို့၏ ထွက်မြောက်ရာကို ဟောတော်မူပြီး၍ အဆင်းရုပ်

I- (၃)-(၃)-(၁) ရုပ်နာမ်ဆိုတာဘာလဲ

ရုပ်နာမ်ဟူသည်မှာ . . .
ဖောက်ပြန်မှု၊
ညွတ်သိမှု၊
ညွတ်သိမှု ဖောက်ပြန်မှုတို့ဟု ဆိုအပ်၏။

ပရမတ်သိမှ ဝိပဿနာဖြစ်

အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ ပရမတ်ရူပံကို ပရမတ်သဘော ရောက် အောင် မသိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

(ပရမတ်တို့ဖြစ်၍ နိမိတ် လက္ခဏာ အသွင်သဏ္ဍာန် မရှိရကား ၎င်းတို့ကို သိနေသော ဉာဏ်အသိသည် ကိလေသာ မဖြစ်တော့ပေ။ ထိုပရမတ်ကို သိခိုက် ကိလေသာ မဖြစ်ခြင်းသည် (ဆန္ဒရာဂဝိနယ) တပ်မက်တွယ်တာမှုကို တားဖြစ်ထားသည်။ ဆုံးမထားသည်။

မိမိအသိသည် ထိုပရမတ် သဘောတို့ အပေါ်မှာချည်း နေလာ နိုင်လျှင်ကား (ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာန) ယောဂီ၏မဂ်နှင့် ဆိုင်ရာကိလေသာကို ပယ်နိုင်တော့သဖြင့် ကာမကိလေသာ၏ ထွက်မြောက်ရာ သာမက ကိလေသာအားလုံး၏ ထွက်မြောက်ရာ လည်း ဖြစ်လေတော့သည်။

* * * * *

**I- (၃)-(၄) ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ထုတ်ဖော်ကာ
မြန်မာပြန်**

“ရဟန်းတို့ . . . အကြင် ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားဖြစ်စေ မည်သူ
မဆို ဤကဲ့သို့

- (၁) ကာမဂုဏ်တို့၏ သာယာဖွယ်ကိုလည်း သာယာဖွယ် အားဖြင့်
- (၂) အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်အားဖြင့်၊
- (၃) ထွက်မြောက်ရာကိုလည်း ထွက်မြောက်ရာအားဖြင့်၊

ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ခွဲခြား၍ မသိကုန်၊ အမှန်စင်စစ် ထိုသူတို့
အား ကိုယ်တိုင်သော်လည်း ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိကြ
လိမ့်မည်။ သူတစ်ပါးတို့ကိုသော်လည်း ကာမဂုဏ်တရားတို့၌ ပိုင်းခြား
၍ သိကြောင်း အကျင့်ကို ညွှန်ပြဆောက်တည် စေကြလိမ့်မည် ဟူ
သော အကြောင်းသည် မရှိနိုင်။ ရဟန်းတို့ . . . ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏား
ဖြစ်စေ မည်သူမဆို အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤကဲ့သို့ ကာမဂုဏ် တို့၏
သာယာဖွယ်ကိုလည်း သာယာဖွယ်အားဖြင့်၊ အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်
အားဖြင့်၊ ထွက်မြောက်ရာကိုလည်း ထွက်မြောက်ရာအားဖြင့် ဟုတ်
တိုင်းမှန်စွာ ခွဲခြား၍ သိကုန်၏။ အမှန်စင်စစ် ထိုသူတို့အား ကိုယ်
တိုင်သော်လည်း ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိကြလိမ့်မည်။
သူတစ်ပါးတို့ကိုသော်လည်း ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိ
ကြောင်း အကျင့်ကို ညွှန်ပြ ဆောက်တည်စေကြလိမ့်မည် ဟူသော
အကြောင်းသည် ရှိသည်သာတည်း”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့အား မည်သူမဆို အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်
တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် ကာမအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၏ သာယာဖွယ်
ကိုလည်း သာယာဖွယ်ဟု၊ အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်ဟု၊ ထွက်မြောက်ရာ
ကိုလည်း ထွက်မြောက်ရာဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသူ မြင်သူမှသာလျှင်
ထိုကာမတို့ကို ပညတ်နိုင်သည်။

ကာမတို့၏ သဘောတရားမှန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိမမြင်
ပါဘဲလျက် သိသူမြင်သူတို့၏ စကားကို သံယောင်လိုက်၍ ပြောဆိုနေ
ခြင်းသည် အမှန်သဘောကို လုံးဝသိသူတို့ မဟုတ်ကုန်။ ထို့ကြောင့်
ဤပါဠိတော် အပိုဒ် ၅ တွင် မြတ်စွာဘုရားက . . .

(ယထာတံ ဘိက္ခဝေ အဝိသယသ္မိံ)

“ချစ်သားတို့ - ထိုကာမတရားတို့ကို လွန်မြောက်မှု၊ ပယ်နိုင်မှု
သည် ၎င်း တိတ္ထိပရိပိုဇ်တို့၏ အရာမဟုတ်”ဟု ဟောတော်မူခြင်း
ဖြစ်ပေသည်။ အကြောင်းမူ ထိုတရားတို့ကို လွန်မြောက်ကြောင်း၊
ပယ်နိုင်ကြောင်းဖြစ်သော (မဇ္ဈိမပဋိပဒါ) မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ထိုတိတ္ထိ
ပရိပိုဇ်တို့၏ သာသနာ အသိုက်အဝန်းတွင် မရှိသောကြောင့်
ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကာမအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ကို လွန်မြောက်ရန်၊
ပယ်နိုင်ရန် မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ် အကျင့်မြတ်ရှိကြကုန်သော မြတ်စွာဘုရားကို
လည်းကောင်း၊ ဤတရားမျိုးကို ကြားနာသက်ဝင်ကာ သဘောပေါက်

ကြားလေသည်။ သာယာဖွယ်ဖြစ်သော လှပတင့်တယ်သည့် အဆင်း ရှိသော ထိုအမျိုးသမီးသည် အသက်ကြီးရင့်သဖြင့် ၈၀, ၉၀, ၁၀၀ အရွယ်ရောက်သော် ခါးက ကိုင်းသဖြင့် တောင်တူး အကူ အညီဖြင့် သွားနေရလျက် ရုပ်အသွင်မှာလည်း ဆံပင်ဖြူခြင်း၊ သွားကျိုး ခြင်း၊ ခေါင်းမှ ဆံပင်ကျွတ်သဖြင့် ခေါင်းပြောင်ကာ အရေတို့တွန့် လျက်ကြည့် ၍ မကောင်းသော အသွင်သဏ္ဍာန်ရှိလျက် မြင်ရသောအခါ ရှေးအခါ က အလွန်လှပတင့်တယ် ၍ ရှုချင်စဖွယ်သော အဆင်း ရုပ်တို့သည် ယခုအခါ မရှိတော့ပြီ။

ဇာတိဟူသော အဖြစ်သည် ဇရာဟူသော ရင့်ရော်မှုသည် ပညာဉာဏ်ဖြင့် မမြင်သမျှ အာဒိနဝအပြစ်ကို မမြင်မသိပေ။

အသက်ဇိဝိတိန္ဒြေ၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ မျက်စိ၊ နားစသော ကုန္ဒြေတို့ ရင့်ကျက်မှုန်မှိုင်းလာခြင်းစသော အခြင်းအရာ လက္ခဏာ အားလုံးသည် ဇရာတရား ဖြစ်လေသည်။

ဇရာတရားသည် အမြဲနှိပ်စက်၍ အာရုံ ကာမဂုဏ်စိတ်သည် ထိုအစွဲမှား၊ အမြင်မှားသောသူအား အသက်သေအောင်ပင် သတ် တတ်လေသည်။

ရင့်ရော်ခြင်းဆိုရာ၌ ရုပ်ကလပ် စတင်သည်မှ တရွေ့ရွေ့ တရိပ် ရိပ်နှင့် ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲနေသော သဘောကို ပရမတ်ဇရာ ခေါ် သည်။

ပညတ်ဇရာ အိုမင်းမှုကို ရှုမြင်တတ်လျှင် သံဝေဂဉာဏ် ဖြစ်ပေ သေးသည်။

တို့၏ သဘောကို ဟောတော်မူခြင်းငှာ “ရူပါနံ အဿာ ဒေါ”ဟု အစချီ၍ ဟောတော်မူသည်။ ကာမအာရုံ ကာမဂုဏ် စိတ်ဖြစ်ရာတွင် အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့သည် ဝတ္ထုကာမဖြစ်၍ ကိလေသာ မဟုတ်သော်လည်း ကိလေသာမဖြစ်ရန်၊ တစ်နည်း ထိုအဆင်းတို့ မရှိလျှင်၊ ထိုအဆင်းတို့ကို မတွေ့ရလျှင် မျက်စိ အာရုံ ကာမဂုဏ် ကိလေသာစိတ် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ဝတ္ထုကာမသည် ကိလေသာ ကာမဖြစ်ရန် ကြီးစွာသော အထောက်အပံ့ ဖြစ်၏။

II- (၁)-(၁)-(၁) ရူပဥဒ္ဓါ- ရှင်းစရာ

- (၁) ရူပသဒ္ဓါသည် ရူပခန္ဓာ၌လည်းကောင်း ၊
- ရူပတဝ၌ လည်းကောင်း၊
- အကြောင်း၌ လည်းကောင်း၊
- အဆင်း၌ လည်းကောင်း၊
- ဝိဘတ် ပစ္စည်း၌ လည်းကောင်း၊
- သဘော- သဒ္ဓါ-ရူပဈာန်- ကိုယ်တို့၌လည်းကောင်း၊

ဖြစ်ရာ၏။

(၂) ခန္ဓ၊ ဘဝ၊ နိမိတ္တ၊ ပစ္စယ၊ သရီရ၊ ဝဏ္ဏ သဏ္ဍာနာဒိသု ဒိဿတိ”

(၃) “အယံပန ရူပသဒ္ဓေါ (ဣတ္ထိရူပံ) ခန္ဓ၊ ဘဝ၊ နိမိတ္တ၊ ပစ္စယ၊ သရီရ၊ ဝဏ္ဏ သဏ္ဍာနာဒိသု အနေကေသု အတ္ထေသု ဝတ္ထတိ”

(၄) “ယံကိဉ္စရူပံ အတီတာနဂတ ပစ္စုပ္ပန်” ဟူသော ပုဒ်၌ပါသော “ရူပံ ”သည် ခန္ဓာဟူသော ပရမတ်ကို ဟောလေသည်။

(၅) “ရူပပ ပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ” ဟူသော ပုဒ်၌ပါသော “ရူပံ ”သည် ရူပတဝ ပညတ်ကို ဟောလေသည်။

(၆) “အဇ္ဈတ္တံ အရူပသည် ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိပဿတိ” ဟူသော ပုဒ်၌ ပါသော “ရူပ”သည် ကသိုဏ်းနိမိတ် ပညတ်ကို ဟောသည်။

(၇) “သရူပါဘိက္ခဝေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာနော အရူပါ” ဟူသော ပုဒ်၌ပါသော “ရူပ” သဒ္ဓါသည် အကြောင်း ပညတ်ကို ဟောသည်။

(၈) “အာကာသော ပရိဝါသော ရူပန္တေဝ သဒ္ဓိ-ဂစ္ဆတိ” ဟူသော ပုဒ်၌ပါသော “ရူပ”သည် ကိုယ်ဟူသော အပေါင်းပညတ်ကို ဟောသည်။

(၉) “စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ” ဟူသောပုဒ်၌ ပါသော “ရူပ” သဒ္ဓါသည်အဆင်းဟူသော ပရမတ်ကို ဟောသည်။

(၁၀) “ရူပပုမာဏော ရူပပုသန္ဓော”ဟူသော ပုဒ်၌ ပါသော “ရူပ” သဒ္ဓါသည် သဏ္ဍာန်ဟူသော ပညတ်ကို ဟောသည်။

ဤယခု “ရူပ” သဒ္ဓါကား ပညတ်ဖြစ်သော “မိန်းမရူပ”ကို ကောက်ယူရလေသည်။

သို့ကြောင့် ထိုအဆင်း ဝတ္ထုကာမအပေါ်၌ ကိလေသာ ကာမ အားဖြင့် တပ်မက်သော ကာမဂုဏ် စိတ်ဖြစ်သော အခိုက်တွင် ဖြစ်လေ သည်။

ထိုအခိုက်တွင်ဖြစ်သော ကိလေသာစိတ်တို့ ပွားစီးအောင် မပြတ် နှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် ကာမအာရုံ ကာမဂုဏ်သည် အလွန်

ခိုင်ခံ့သော အဆောက်အအုံ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလေသဖြင့် ထိုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၏အစ သာယာဖွယ်ကို မြင်နိုင် သိနိုင်စေရန် မြတ်စွာ ဘုရား ဟောကြားတော်မူလေသည်။

* * * * *

II- (၂)-(၁) အဆင်းရူပသွင်- အပြစ်မြင်

မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့. . . အဆင်း ရူပတို့၏ အပြစ်သည် အဘယ်နည်း၊ နောက်အခါ၌ ထိုလှပသော သတို့သမီးကိုပင် အသက်အားဖြင့် ရှစ် ဆယ်၊ ကိုးဆယ်၊ တစ်ရာရှိသည်ဖြစ်၍ တောင်ဝှေးကိုသာ လက်ကိုင် ပြုကာ မှီခိုရာရှိလျက် အရွယ်လွန်သဖြင့် သွားကျိုး ဆံဖြူ ဆံပင်ကျွတ် သဖြင့် ခေါင်းပြောင်ကာ အရေတွန့်လျက် ကိုယ်၌လည်း မဲ့အမည်း စွဲကာ နာကျင်စွာ တုန်တုန်ခိုက်ခိုက် သွားလာနေသည်ကို တွေ့မြင် ရာ၏။ ရဟန်းတို့. . . ထိုအခြင်းအရာကို သင်တို့ နှလုံးသွင်းထားကြ ကုန်လော့၊ ရှေးအခါက ရှိသော လှပတင့်တယ်သော အဆင်းသည် ပျောက်ကွယ်ခဲ့ပြီ မဟုတ်လော့၊ အပြစ်သည် ထင်ရှား ပျောက်ကွယ်ခဲ့ပြီ မဟုတ်လော့၊ မှန်ပါသည်၊ ဤသည်လည်း အဆင်းရူပတို့၏ အပြစ် ပေတည်း။”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

မြတ်စွာဘုရားသည် အဆင်းရူပတို့၏ သာယာဖွယ်ကို ဟော တော်မူပြီးနောက် ထိုအဆင်းရူပတို့၏ အပြစ်ကိုလည်း ဖော်ပြ ဟော

တောသို့ဖြစ်စေ၊ တောင်သို့ဖြစ်စေ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ဖြစ်စေ၊ သွားရောက်၍ အားထုတ်ရန် မလွယ်ချေ။ ငါသည် မနှစ်သက်အပ်သော၊ သဘော မကျအပ်သော အနာရောဂါ မဖြစ်မီ၊ ဗျာဒိတရားတို့ မနှိပ်စက်နိုင်မီ ကြိုတင်၍ တရားအလုပ် အားထုတ်တော်အံ့။ ယင်းသို့အားထုတ်သဖြင့် ငါ့အား မရောက် မရသေးသော မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ရန်၊ ရရန်၊ မျက်မှောက်မပြုရသေးသော နိဗ္ဗာန်သို့လည်း မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရန် ငါသည် လုံ့လဝီရိယ ရှေ့ထား၍ အားထုတ်ကာ နေတော့အံ့ဟု ဗျာဒိ မကင်းသော ရုပ်နာမ်ရှိ သူတို့ သတိတရားထားရန်”

(ပဉ္စကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော် ဒု-အနာဂတဘယသုတ်-၉၁)တွင် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူထားသည်။

* * * * *

II- (၂)-(၃) သေမှုကြံ့ရ- ဤရူပ

“ချစ်သားတို့. . . သေခြင်းသဘောသည် အဘယ်နည်း။

မရဏ ၃မျိုးတို့မှာ-

၁။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ အကြွင်းမဲ့ ပြတ်ခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော “သမုစ္ဆေဒမရဏ”

၂။ ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရဟု ဆိုအပ်သော တရားတို့၏ ပျက်ခြင်း ဘင်ခဏဟု ဆိုအပ်သော “ခဏိက မရဏ”

ထိုအမှန်ဖြစ်သော ဇရာတရား၏ ရင့်ရော်ပုံကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် မမြင်ခဲ့သောကြောင့် နှစ်သက်တပ်မက်မှု အဿာဒသည် ယခုအခါ အဘယ်မှာနည်း။

နှစ်သက် တပ်မက်သော တဏှာလည်း သင်တို့၏ စိတ်တွင် မရှိကြတော့ပေ။

စင်စစ် နှစ်သက်သော တဏှာသည် တပ်မက်ဖွယ်ဟူသော နှလုံးသွင်းမှားမှု၌သာ ဖြစ်သဖြင့် ယခုအမှန်မြင်ရသော သင်တို့အား နှလုံးသွင်းမှား၍ စွဲလမ်းတပ်မက်မှု အားလုံးသည် ချုပ်ဆုံး ကုန်ပျောက် ခဲ့လေပြီ။ ယခုအခါ အပြစ်သာထင်တော့သည်။ ဤသည်လျှင် အဆင်း ရုပ်တို့၏ အပြစ်တည်းဟု ဟောတော်မူသည်။

II- (၂)-(၂) နာမူသေမှု- ဆင်းရဲခု

မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့. . . တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ထိုသတို့သမီးကိုပင် အခြားသူတို့က ထူပေး သိပ်ပေးရလောက်အောင် အနာရောဂါ နှိပ်စက်၍ ဆင်းရဲကာ အပြင်းအထန် မမာမကျန်းသဖြင့် မိမိ၏ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်ကိုပင် မသုတ်သင်နိုင်သောကြောင့် ပေကျံ လူးလဲ၍ အိပ်နေသည်ကို သင်တို့မြင်ရာ၏။ ထိုအဖြစ်ကို သင်တို့ သတိပြု ကြရာ၏။ အရှေးအခါက တပ်မက်ခဲ့သော အဆင်းရုပ်သည် ပျောက်ကွယ်ခဲ့ပြီ မဟုတ်လော၊ အပြစ်သည် ထင်ရှားနေပြီမဟုတ်လော၊ မှန်ပါသည်။

ရဟန်းတို့... တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ထိုအမျိုးသမီးကိုပင်
သေ၍ သုသာန်၌ တစ်ရက်ရှိသော အလောင်း၊ နှစ်ရက်ရှိသော အ
လောင်း၊ သုံးရက်ရှိသော အလောင်း သေပြီးသည်နောက် ဖူးရောင်
ပုပ်ပွလျက် ရုပ်ဆင်းပျက်ပြားပြီးလျှင် အညိုအမည်းကွက်တို့ဖြင့်
သွေးပြည်တို့ ပုပ်ပွယိုစီးလျက် ထွက်ကျနေသည်ကို သင်တို့မြင်ရာ၏။
အသွေးအသားတို့နှင့်တကွ အကြော အရိုးတို့သာ ဆက်နေသော
အလောင်းအဖြစ်သာ သင်တို့မြင်ရာ၏။ ထိုသတို့သမီး အလောင်းကို
ကျီး၊ စွန်ရဲ၊ တောခွေး၊ သစ်ကျားတို့ ခဲစားအပ်သည်ဖြစ်၍
အရိုးတို့လည်း တခြားစီ ပြန့်ကြဲလျက်ရှိသော အလောင်းကိုသာလျှင်
သင် တို့မြင် ရာ၏။ ပြန်ကျလျက် ရှိသော အရိုးတို့သည်
ဆွေးမြည့် ကုန်လျက် မြေတို့နှင့် ရောနှောကာ နေသော
သူသေအလောင်းကိုသာလျှင် သင်တို့ တွေ့မြင် ရာ၏။
ရဟန်းတို့ ထိုအဖြစ်ကို သင်တို့ သတိပြုမိကြရာ၏။ ဤသတို့ သမီး၏
ငယ်ရွယ်စဉ်က တပ်မက်နှစ်သက်ခဲ့ရသော လောဘ တဏှာ
ဖြစ်လောက်သည့် အဆင်းရုပ်တို့သည် ကွယ်ခဲ့ပြီ မဟုတ်လော။

အပြစ်သည် ထင်ရှားနေသည် မဟုတ်လော။
မိမိတို့ တပ်မက်ခဲ့သော အဆင်းသည် ယခုအခါ ဘာမျှပင်
မရှိတော့၊ ဤသည်လျှင် အဆင်းတို့၏ အပြစ်ပင်တည်း”

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့အား အိုမင်းရင့်ရော်၍ တုတ်
တောင်ဝှေးကို အားကိုးအားထားပြုရသော အမျိုးသမီး၏

အဆင်းရုပ်၌ အပြစ်အာဒိနဝကို ဟောတော်မူပြီးနောက်
အနာနှိပ်စက်ခံနေရသော ဗျာဓိတရား၏ အဆင်းရုပ်၌ အပြစ်
အာဒိနဝကို ဆက်လက်၍ ဟောတော်မူပြန်လေသည်။ ယင်းသို့
အားကိုးရာမဲ့သော အသက်၉၀-၁၀၀ အရွယ်ရှိ အမျိုးသမီးသည်
ယခုအခါ သူတစ်ပါးထူပေးမှ ထနိုင်၊ ထိုင်နိုင်၍ သူတစ်ပါးသိပ်ပေးမှ
အိပ်နိုင်သော အခြေအနေဖြစ်နေ သည့်ပြင် ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တို့
အကြား၌ ပြုပြင်သုတ်သင်မည့်သူ ကင်းနေသော ထိုအမျိုးသမီး၏
အဖြစ်ကို သင်ချစ်သားတို့ မြင်နိုင် အောင် နှလုံးသွင်းကြကုန်၊
ထိုအမျိုးသမီးသည် ငယ်ရွယ်စဉ်က လှပခဲ့ သည့် ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါတို့သည်
ကွယ်ပျောက်ခဲ့လေပြီ။ ယခု အိုမင်းရင့် ရော် နာခဲ့ပြန်သော် အိပ်ရာမှ
မထနိုင်ဘဲ လဲလောင်း၍သာ နေရသည့် ဤခန္ဓာ၏ အပြစ်အာဒိနဝကို
ကြည့်ရန် “ဇရာဇဇရိတာ ဟောန္တိ ဟတ္ထပါဒါ အနဿဝါ”
အိုခြင်းသို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လက်ခြေ တို့သည် မိမိတို့၏
စိတ်အလိုသို့ မလိုက်မပါနိုင်ကြတော့ပေ။

ဤဗျာဓိတရားသည် ရုပ်နာမ်တို့၏ (ဇာတိ) အဖြစ်မှ ပေါက်ပွား
လာသည်။

“ငါသည် ယခုအခါ အနာကင်းနေသည်၊ ကျန်းမာနေသည်၊
အအေးအပူ မျှတလျက်ရှိသည်၊ မကြာတော့သော နောက်တစ်ချိန်
တွင် မမာမကျန်းသော အနာနှိပ်စက်ခံရသော အဖြစ်သို့ ဧကန်ရောက်
လတ္တံ့၊ အနာနှိပ်စက်ခံရသော ငါ့အား မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ
ဝိပဿနာ အဓိပ္ပာယ် သာသနာကို ငါအားထုတ်နိုင်ဖို့ မလွယ်ပြီ။

ထိုစကားမျိုးပြောသော သူတို့သည် သေတတ်သည်ကို အများပြော အနေနှင့်သာ ကြားရဖူး၍ တကယ်ယုံကြည်မှု မရှိသေးသောသူ၊ သေရမည့်ဘေးကို အလွန်ကြောက်သော သူသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

တကယ်ပင် နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံကြည်မှုရလျှင် မိမိ၏ အသေကိုပင် မိမိသိနိုင်သော ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ပေတော့မည် ဖြစ်သည်။

သံသရာ၌ ကျင်လည်ရသော သတ္တဝါသည် အသက်ကုန်၍ သေသည်ရှိသော် ခန္ဓာကိုယ်ကို အသုံးမပြုနိုင်တော့ဘဲ မိမိ၏ ဆွေးမြည့်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို အသုံးမပြုနိုင်တော့ဘဲ မိမိ၏ ဆွေးမြည့်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို စွန့်၍ သွားရာ၏။

ထိုသေသူသည် သူ၏ ကံအတိုင်း ပို့ဆောင်ရာ ဂတိသို့ သွားရသည်ဖြစ်၍ မီးလောင်ကျွမ်းနေသော ခန္ဓာကိုယ်သည် သူ၏ ဆွေမျိုးတို့၏ ငိုကြွေးခြင်းကိုမသိ၊ သို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်မငိုပါ”

“ယောက်ျားက စိတ်ခိုင်သူမို့ မငိုလျှင် ရှိပါစေတော့၊ အမိတို့ မည်သည်မှာ သားသမီးအပေါ်၌ အလွန်နူးညံ့ပါသည်၊ သင်သည် အဘယ်ကြောင့် မငိုသနည်း”

“ငါသည် သူ့ကို လာရန်မခေါ်ခဲ့ပါ။ ယခုလည်း သွားတော့ဟု ခွင့်မပြုဘဲ သူသွား၏။ မခေါ်ဘဲ လာ၍ ခွင့်မပြုဘဲ သွားသော သံသရာ ၌ ဤသို့ ဤသို့ တစ်ဘဝမှတစ်ဘဝသို့ ကျင်လည် သွားလာနေသော သတ္တဝါတို့အတွက် ငိုကြွေးခြင်းသည် အကျိုးဘယ်မှာ ရှိမည်နည်း”

၃။ သစ်ပင်သေ၏၊ သံသေ၏ စသော ခေါ်ဝေါ်သမုတ် အပ်သော “သမ္မုတိ မရဏ”

ဤမရဏ ၃မျိုးလုံးကို ပြမည့်အပိုင်းအတွက် လုံးဝမလိုအပ်၊ လိုအပ်သည်မှာကား ဘဝတစ်ခုဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ဇိဝိတိန္ဒြေ အစဉ်၏ ပြတ်ခြင်း မရဏကိုသာ ဤနေရာ၌ သတိ၏ အာရုံအဖြစ်ဖြင့် လိုအပ်၏။

ပြု၍လုပ်၍ရသော မသေမီကာလတွင်သာ မိမိအတွက် ပြုလုပ် ထားအပ်ကြောင်း၊ သေပြီးမှ ငိုယိုနေ၍ သောကပရိဒေဝ စသော အပူမီး ကိလေသာတို့သာ တိုးပွားလာနိုင်ကြောင်း ဟောတော်မူသည်။

မသေမီက သူပြုထားသော ကံကိုသာ အားကိုး အားထားပြု၍ ထိုကံလမ်းညွှန်မှုကို ခံယူကာ ဘဝတစ်ခုခု၊ အဖြစ်တစ်ခုခုသို့ သွားနေရသည်။

ဝေမာနိကပြိတ္တာမျိုး ဖြစ်မှသာလျှင် သေသူကို ရည်မှတ်၍ လှူက အကျိုးရတန်သရွေ့ ရတတ်လေသည်။

သို့ရာတွင် ၎င်းကိုရည်ရွယ်၍ လှူတိုင်းရပ်သည်ဟု ဆိုရန် အတော်ပင် ခက်သည်။

မည်သို့ဆိုစေ သေပြီးသောသူအား မသေမီက သာလျှင် မိမိအတွက် ပြုဖွယ်၊ လုပ်ဖွယ်၊ ဆောင်ရွက်ဖွယ် ကိစ္စတို့ကို စိတ်ချရလောက်အောင် ပြုလုပ်ထားထိုက်လှပေသည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် မအိုမီ၊ မနာမီ၊ မသေမီကာလက မိမိအကျိုးစီးပွားကို

အလိုရှိသော သူတို့သည် ပြုလုပ်အပ်သော မိမိ၏ သံသရာဘဝ အတွက် မိမိကိုယ်နှင့်သာ မိမိရင်းနှီး၍ စိတ်ချလက်ချ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း ဟောတော်မူလေသည်။

မည်သူ့ကိုမဆို တောင့်တ၍ မရသော အရာ၅မျိုး

လောက၌ မည်သူမဆို တောင့်တ၍ မရသောအရာတို့သည် ငါးမျိုးရှိကုန်၏။

(၁) အို တတ်သော သဘောတရားသည် “မအိုပါစေလင့်” ဟု မည်သူမှ တောင့်တ၍ မရကောင်းသော အရာဖြစ်သည်။

(၂) နာတတ်သော သဘောသည် “မနာပါစေလင့်” ဟု တောင့်တ၍ မရ။

(၃) သေတတ်သော သဘောသည် “မသေပါစေလင့်” ဟု တောင့်တ၍ မရ။

(၄) ကုန်တတ်သော သဘောသည် “မကုန်ပါစေလင့်” ဟု တောင့်တ၍ မရ။

(၅) ပျက်စီးတတ်သော သဘောသည် “မပျက်စီးပါစေလင့်” ဟု တောင့်တ၍ မရ။

သေမှုကြောင့် သောကပါယ်ပုံ

မင်းကြီး- အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာ တပည့်အား အို တတ်သော သဘောတရားသည် အိုခဲ့၏။ အိုသည် ရှိသော်- ဤသို့ ဆင်ခြင်၏။ အိုတတ်သော သဘောတရားသည် ငါတစ်ယောက်တည်း

သာ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ စင်စစ်မူကား ဤဘုံသို့လာခြင်း၊ တစ်ပါးသော ဘုံသို့သွားခြင်း၊ သေခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးအား အိုတတ်သော သဘောသည် အိုခဲ့သော်- ငါသည်သာ ပူဆွေးခဲ့မှု၊ ပင်ပန်းခဲ့မှု၊ တွေဝေ မိန်းမောခဲ့မှု၊ ရင်ဘတ်စည်တီး မြည်တမ်းခဲ့မှု၊ တွေဝေ မိန်းမောခဲ့မှု၊ ငါသည် ထမင်းလည်း မစားလိုရာ၊ ခန္ဓာကိုယ် သည်လည်း အဆင်းအင်္ဂါ ပျက်ယွင်းရာ၏။ အလုပ်အကိုင်တို့လည်း ပျက်ရာ၏။ ရန်သူတို့လည်း ဝမ်းမြောက်ကုန်ရာ၏။ မိတ်ဆွေတို့လည်း ဝမ်းနည်းကုန်ရာ၏” ဟု ဆင်ခြင်၏။

အိုတတ်သောသဘောရှိ၍ အိုခဲ့သော်- ထိုအရိယာ တပည့် သည် မစိုးရိမ် မပင်ပန်း၊ မငိုကြွေး၊ ရင်ဘတ်စည်တီး မမြည်တမ်း၊ တွေဝေခြင်းသို့ မရောက်၊ မင်းကြီး-ထိုအရိယာ တပည့်ကို အဆိပ် ရှိသော သောကဠာဠာကို ထုတ်နုတ်သူဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ သောက ဠာဠာ မစူးသော အရိယာ တပည့်သည် မိမိကိုယ်ကိုပင် ငြိမ်းအေး စေ၏။

**သေခြင်းသည် ဓမ္မတာဖြစ်၍ မငိုသင့်၊
မပူဆွေးသင့်၊**

သေခြင်းတရားသည် ဓမ္မတာတရားဖြစ်၍ မပူဆွေးကြဘဲ တရားရကြပါသလားဟု မေးလျှင် သက်သက် မဖြစ်နိုင်သော မေးခွန်း မျိုးဟု၊ “ဒီအသက်လောက်နဲ့တော့ သေဖို့မကောင်းသေးပါဘူး၊ စောလှ ပါသေးတယ်” သေသင့်သော အချိန်ကို သိ၍လော၊

ကြေငြာမှုသည် ၎င်းတို့၏ အရာမဟုတ်သည်၌ သက်သက်ရာယောင် လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအဆင်းတို့၌လည်း အဆင်းရုပ်တို့၏ သာယာဖွယ်ကို၊ အပြစ်ကို၊ ထွက်မြောက်ရာကို မလေ့လာ မသိရှိကြ ပါလဲလျက် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အဆင်းရုပ်တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိသယောင် သူတစ်ပါးတို့ကို ပြောကြားရာ၌လည်း မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သိ၍ ညွှန်ပြ သယောင် ပြုလုပ် ပြောဆိုနေသော်လည်း သူတို့၏ အရာမဟုတ်ပုံကို ဟောပြသဖြင့်လည်း ဤအဆင်းရုပ်တို့၏ သာယာဖွယ်အပြစ်ကို ထွက်မြောက်ရာကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သိမြင်အောင် ရှာဖွေအားထုတ် ခဲ့သဖြင့် ကိုယ်တိုင်ပိုင်နိုင်စွာ သိထားကြသော မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရိယာသာဝကတို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်မှု မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှုသည် ပိုမို၍ ထင်ရှားလာလေသည်။

III- (၁) ခံစားမှုဝယ်- သာယာဖွယ်

မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့ . . . ခံစားမှုတို့၏ သာယာဖွယ်သည် အဘယ်နည်း၊
ရဟန်းတို့ . . . ဤသာသနာ၌ ရဟန်းသည် ကာမဂုဏ်တို့မှ ဆိတ်၍
သာလျှင်၊

- အကုသိုလ်တရားတို့မှ ကင်း၍သာလျှင်၊
- ကြံစည်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊
- သုံးသပ်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊
- ပိတ်ဆို့တတ်သော တရားတို့၏ ကင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊

ကွဲလေပြီးသော ရေအိုးသည် တစ်ဖန်ပြန်စပ်၍ မရသကဲ့သို့ ထိုသူ၏ စိုးရိမ်ခြင်းသည် ကွဲလေပြီးသောအိုးကို စပ်၍မရသည်နှင့် တူ၏။

ထိုသေသူသည် မိမိလားရောက်ရာဂတိသို့ သွားလေပြီဖြစ်၍ မီးလောင်ကျွမ်းနေသော ဤကိုယ်ခန္ဓာသည် မိမိတို့၏ ငိုကြွေးခြင်း ကိုမသိ၊ ထို့ကြောင့် အရှင့်သားကို အကြောင်းပြု၍ မငိုကြောင်း” သေသောအခါ နတ်ပြည်သို့ လားကြလေသည်။

ထိုအသေမျိုး မရအောင်၊ ချုပ်ပြတ်အောင် အားထုတ်ရမည့် ဝိပဿနာ အလုပ်ကို မလုပ်လိုဘဲ နေကြခြင်းက မြတ်စွာဘုရားသည် အသုဘအဖြစ်ကို ဟောခြင်းကား ခန္ဓာကိုယ်၌ ဖွဲ့စည်းထားသော ဝတ္ထု ပစ္စည်းများသည် ဘာမျှ တပ်မက်ဖွယ်ရာ မရှိကြောင်း အတွင်းအပြင် စုံလင်အောင် ဟောပြသည်။ ထင်မြင်အောင် ဟောပြသည်။ အသေ ကောင်၌ ကြာလေ ရှံဖွယ်ကောင်းလေဖြစ်သော အမှန် သဘောတရား သည် မသေသေးသော မိမိခန္ဓာကိုယ်နှင့်လည်း ဘာမျှ မထူးခြား ကြောင်းကို ဟောပြသည်။

သေသူကို ဥပမာထား၍ ဟောကြားပုံ

လက်ရှိ အသက်ရှင်နေသော မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ လူသေ ကောင်ကဲ့သို့ မထူးခြားသော ထင်မြင်မှုရရှိလျှင် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို မှီ၍ဖြစ်သော တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ မဖြစ်ရာသော အကြောင်းမျိုးစုံ ကိုလည်း ဟောထားသည်။

* * * * *

**II- (၃)-(၁) အဆင်းရုပ်သွင် ထွက်မြောက်ချင်
မြန်မာပြန်**

“ရဟန်းတို့ . . . ရုပ်တရားတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် အဘယ် နည်း၊ ရဟန်းတို့၊ အဆင်းရုပ်တို့၌ လိုချင် တပ်မက်မှုကို မဖြစ်ရန် ဆုံးမခြင်း၊ လိုချင်တပ်မက်မှုကို ပယ်ခြင်းသည် အဆင်းရုပ်တို့၏ ထွက် မြောက်ရာပေတည်း။”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

အာရုံငါးပါး ကာမတရားတို့မှ ထွက်မြောက်မှု၊ အဆင်းရုပ်တို့မှ ထွက်မြောက်မှု၊ ခံစားမှုတို့မှ ထွက်မြောက်၊ ထိုသုံးမျိုးတို့၏ ထွက် မြောက်မှု ဟူသမျှသည် ထိုထိုကာမ၊ ရူပ၊ ဝေဒနာတို့အပေါ်၌ တပ်မက်မှု ဆန္ဒရာဂ တစ်ခုကိုသာ မဖြစ်ပေါ်အောင် ဆုံးမခြင်း၊ ပယ်ခြင်း တစ်ခု သာ ဖြစ်၍ နောက်ဆုံးခံစားမှု (ဝေဒနာ)တို့၏ ထွက်မြောက်ရာ အခန်း တွင်မှ အလုပ်သဘောနှင့် တွဲယှဉ်၍ ပြည့်စုံစွာ ပြအံ့။

**II- (၃)-(၂) ဟုတ်မှန်သဘော- ထုတ်ပြန်ဟော
မြန်မာပြန်**

“ရဟန်းတို့ . . . ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားဖြစ်စေ မည်သူမဆို အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆင်းရုပ်တို့၏ သာယာဖွယ်ကိုလည်း သာယာ ဖွယ်အားဖြင့်၊ အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်အားဖြင့်၊ ထွက်မြောက်ရာ

ကိုလည်း ထွက်မြောက်ရာအားဖြင့် ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိကုန်၊ ထိုသူတို့အား စင်စစ် ကိုယ်တိုင်သော်လည်း အဆင်းရုပ်တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိကြလိမ့်မည်၊ သူတစ်ပါးကိုသော်လည်း အဆင်းရုပ်တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိကြောင်း အကျင့်တရားတို့ကို ဆောက်တည်စေကြ လိမ့်ဟူသော အကြောင်းသည် မရှိနိုင်သည်သာတည်း။”

“ရဟန်းတို့ . . . ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားဖြစ်စေ မည်သူမဆို အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤသို့ အဆင်းရုပ်တို့၏ သာယာဖွယ်ကိုလည်း သာယာဖွယ် အားဖြင့်၊ အပြစ် ကိုလည်း အပြစ် အားဖြင့်၊ ထွက်မြောက်ရာ ကိုလည်း ထွက်မြောက်ရာအားဖြင့်၊ ဟုတ်မှန်သော အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိကုန်၏။ ထိုသူတို့အား စင်စစ် ကိုယ်တိုင်သော်လည်း အဆင်းရုပ် တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိကြလိမ့်မည်။ သူတစ်ပါးကိုသော်လည်း အဆင်းရုပ် တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိကြောင်း အကျင့်တရားတို့ကို ဆောက်တည်စေ ကြလိမ့်မည်ဟူသော အကြောင်းသည် ရှိသည်သာတည်း။”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

ကာမတရားတို့ကို သာယာဖွယ်ဟူ၍ အပြစ်ဟူ၍ ထွက် မြောက်ရာဟူ၍ သူ့ကိစ္စနှင့်သူ ပိုင်းခြား၍ သိသူလည်းမဟုတ်၊ သူတစ်ပါးတို့အားလည်း ပိုင်းခြားသိအောင် ဆောက်တည်စေကာ ညွှန်ပြနိုင်သူလည်း မဟုတ်သော သူတို့၏ ပြောဆိုမှု ပညတ်သည်ဟု

အာနာပါန အစီအရင်အတိုင်း အားထုတ်လေရာ စတုတ္ထ
ဈာန်ကို ရလေသည်။

ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ခြင်း၊ ကိုယ်လက် ကိုက်ခဲပူဆာခြင်းစသော
ကိုယ်ဆင်းရဲ ပင်ပန်းခြင်းတို့ကို ဈာန်ဝင်စားခြင်းဖြင့် သက်သာရာကို
ရစေလေသည်။

အလုံးစုံသော အာရုံနိမိတ်တို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင်း
လည်းကောင်း၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို အာရုံမပြုသော သမာဓိသို့ ရောက်နေ
၏။

ဖလသမာပတ် စသည် ဝင်စားရာတွင် ဈာန်အခြေခံ၍ ဝင်စား
၏။ ထိုဈာန်သည် စတုတ္ထဈာန်သို့ ရောက်သည်နှင့် ချမ်းသာခံစားမှု၊
ဆင်းရဲခံစားမှုတို့ကို လျစ်လျူရှု၍ ဥပေက္ခာ ဖြစ်လာလေသည်။

ထိုအချိန်တွင် ရောဂါအနာအပေါ်၌ ခံစားသော ဝေဒနာ
ဒုက္ခတို့ ကွာလေသည်။ ခံစားမှု(ဝေဒနာ) တို့၏ သာယာဖွယ်ပင်ပင်။

“ဖရိုဖရဲ ပြိုကွဲကြေမွလျက်ရှိသော မိမိ၏ကိုယ်ကို ဈာန်ကြီးဖြင့်
ရစ်ပတ်ဖွဲ့ချည်ခြင်းဖြင့် တောင့်တင်းခိုင်မာအောင် ပြု၍၊ ကောင်းကင်
ခရီးဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်သို့ ကြွသွား၍” စတုတ္ထဈာန်ကို
ရလေသည်။

သူသည် မကြောက်မလန့်၊ မနာမကျင်သဖြင့် လာကြည့်သူ
အပေါင်း အံ့ဩကြရလေသည်။

သောတာပန်ဖြစ်ပြီးနောက် ရဟန္တာပင် ဖြစ်သွားလေရကား
ဈာန်ခံစားမှု ဝေဒနာ၏ သာယာဖွယ်ကား ဤသို့ပင်။

နှစ်သက်ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ပထမဈာန်သို့ ရောက်၍
နေ၏။ ထိုပထမဈာန်သို့ ရောက်၍နေသောအခါ မိမိဆင်းရဲရန်လည်း
မစေ့ဆော်၊ သူတစ်ပါးဆင်းရဲရန်လည်း မစေ့ဆော်၊ မိမိသူတစ်ပါးနှစ်ဦး
ဆင်းရဲရန်လည်း မစေ့ဆော် ထိုအခါ၌ ဆင်းရဲ မရှိသော ခံစားမှုကို
သာလျှင် ခံစား၏။

ရဟန်းတို့ ဤခံစားမှုတို့၏ သာယာဖွယ်ကား ဆင်းရဲမရှိခြင်း
မျှသာလျှင် ဖြစ်၏ဟု ငါဆို၏။

ရဟန်းတို့ . . . ထို့ပြင်လည်း ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊
စတုတ္ထဈာန်သို့ ရောက်နေသောအခါ မိမိဆင်းရဲရန်လည်း မစေ့ဆော်၊
သူတစ်ပါးဆင်းရဲရန်လည်း မစေ့ဆော်၊ မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ဦးဆင်းရဲ
ရန်လည်း မစေ့ဆော်၊

ထိုအခါ၌ ဆင်းရဲမရှိသော ခံစားမှုကိုသာလျှင် ခံစား၏။
ရဟန်းတို့ . . . ဤခံစားမှုတို့၏ သာယာဖွယ်ကား ဆင်းရဲမရှိခြင်းမျှသာ
ဖြစ်၏ဟု ငါဆို၏။”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

ရှေးဦးစွာ ဝေဒနာဟူသော စကားကို ရှင်းလင်းသိထားရန်
လိုသေးသည်။ “ဝေဒနာ ဝေဒနာ” ဟူ၍ ပြောဆိုနေကျသော စကား
သည် ပါဠိဘာသာကို မြန်မာဘာသာ စကားဟု ထင်မှတ်၍ ရောနှော
ပြောဆိုနေကြလေသည်။ သုံးနှုန်းပြောဆိုရာတွင် နားလည်သလိုလို
ရှိသော်လည်း တကယ် အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရာ၌ လည်းကောင်း၊

သတိပဋ္ဌာန်တရားအလုပ် အားထုတ်ရာ၌ လည်းကောင်း ယောင်မှားမှု ဖြစ်ကြလေသည်။

သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်တွင် “ခံစားမှုတို့၏ သဘောကို ရှုနေ၊ သိနေရမည့်အစား” ဆင်းရဲတစ်ခုခုတွေ့မှ “ဝေဒနာနုပဿနာ”ဟု ထင်၍ ထိုဒုက္ခကိုပင် ရှာဖွေရှုနေသူတို့ များလှလေသည်။

ထို“ဝေဒနာ”ဟူသော ခံစားမှု၌ အဘယ်သည် သာယာဖွယ် နည်းဟူမူ ပထမဈာန်ရအောင် အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမ ဂုဏ်တို့ကို ခွာ၍ ကာယ၊ ဝစီ၊ မနော၊ အကုသိုလ်တို့ ကင်းဆိတ်၍ (ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခ)ဟူသော ကြံစည်ခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသော ပထမဈာန်သို့ ရောက်နေသောအခါ ထိုအခိုက် ဈာနယောဂီသည် ထိုအခါတွင် ဆင်းရဲမရှိသော ခံစားခြင်း ဖြစ်နေ၏။

ခံစားခြင်း၏ သာယာဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်ဟူသည် ထိုဈာန်ရ သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုအခိုက် ဆင်းရဲ မရှိခြင်းသည်သာလျှင် ဖြစ်၏။ လုံးလုံးဆင်းရဲချုပ်သွားသည်ကား မဟုတ်ပေ။

ဒုတိယဈာန်မှာ (ဝိတက်-ဝိစာရ)တို့ ချုပ်ခြင်းကြောင့် မိမိ၏ ကိုယ်ကို၊ စိတ်ကို ကြည်လင်စေတတ်သော စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း (သမာဓိ) ရသည်ဖြစ်၍ ထိုသမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိနေသောအခါ ဒုတိယဈာန်သို့ ရောက်၏။

တတိယဈာန်မှာ ဒုတိယဈာန်မှ ရရှိနေသော နှစ်သက်ခြင်း ကိုလည်း မစွဲမက်ခြင်းကြောင့် ဂရုစိုက်မှုနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိလျက် ချမ်းသာခြင်းကိုသာ ကိုယ်နှင့် ခံစား၏။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကြင် တတိယဈာန်ကြောင့် ထိုသူကို “လျစ်လျူရှုသူ၊ သတိရှိသူ၊ ချမ်းသာစွာ နေလေ့ရှိသူ”ဟု ပြောကြား ကုန်၏။ သို့ဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းကို မစွဲမမက် ခွာထွက်၍ နေသော အားဖြင့် တတိယဈာန်သို့ ရောက်၏။

စတုတ္ထဈာန်မှာ ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ နှစ်မျိုးကို ပယ်ခြင်း ကြောင့် ရှေးမဆွကပင်လျှင် ဝမ်းသာခြင်း- သောမနဿ၊ နှလုံးမသာ ယာခြင်း- ဒေါမနဿတို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲလည်းမဟုတ်၊ ချမ်းသာလည်း မဟုတ်သော လျစ်လျူရှုမှုကြောင့် ဖြစ်သော စင်ကြယ် သော သတိရှိသော စတုတ္ထဈာန်သို့ရောက်၍ နေသောအခါ ဆင်းရဲ မရှိသော ခံစားမှုသာလျှင် ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲလုံးဝ ချုပ်ဆုံး ကွယ်ပျောက် သည်ကား မဟုတ်ပေ။

စတုတ္ထဈာန်သို့ ရောက်၍ နေသော ချမ်းသာသည် ခန္ဓာကိုယ်၏ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ခွာနိုင်၏။

အဆင်းငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော အဖိုးမဖြတ်နိုင်လောက်သော ကမ္မလာ ရှစ်ထည်၊ မွန်မြတ်သော အဖိုးတန်သော ရတနာအမျိုးမျိုး ရှိကြသော်လည်း ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာကို မမိနိုင်၊ မတုနိုင်၊ မယှဉ်နိုင်ဖြစ်၍ ရတနာသုံးပါးသည် သာလျှင် အမွန် မြတ်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး လက်ဆောင် ပဏ္ဏာဖြစ်သည်”

အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်း အစီအရင်ကို အားထုတ်ပုံနည်း နိဿယ နှင့်တကွ ရွှေပြားတွင် ညွှန်ကြား၍ ပေးပို့အပ်သော အကြောင်းကြား သဝဏ်လွှာတွင် အိမ်ရာထောင်သော လူ့ဘောင်မှ ထွက်၍ ရဟန်းပြု တော်မူနိုင်ပေစေ”

အရင်းအနှီးများစွာ ရင်းပြီးမှ ရှုံးရသူကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား ခံစားမှု ဟူသမျှတွင် ကာမအားဖြင့် ခံစားမှု၊ ရူပ၊ အရူပ(ဈာန်) ခံစားမှု အမျိုးမျိုး ရှိသည့်အနက် “ခံစားမှု” ဟူသော အသံပါလာလျှင် မည်သည့် ခံစားမှုမဆို မကောင်းကြောင်းကို “ယံ ကိစ္ဆိဝေဒယိတံ တံဒုက္ခသ္မိ” ဟု ဘုရားဟောလေသည်။

သို့အတွက် ချမ်းသာသော နိဗ္ဗာန်သည် ခံစားမှုဟူ၍ ဘာမျှမရှိကြောင်း “သက်သက်ငြိမ်းအေးမှု” သာ ရှိကြောင်း ဟောတော်မူသည်။

* * * * *

III- (၃) ခံစားမှုမှ- ထွက်မြောက်ကြ

မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့- ခံစားမှုတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် အဘယ်နည်း၊ ရဟန်းတို့- ခံစားမှုတို့၌ တွယ်တာတပ်မက်မှုကို မဖြစ်စေရန် ဆုံးမခြင်း၊ မဖြစ်အောင် ပယ်ခြင်းသည် ခံစားမှုတို့၏ ထွက်မြောက်ခြင်းတည်း”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

ခံစားမှုဟူသော (ဝေဒနာ) တရားမှာ (သုခ ဝေဒနာ၊ ဒုက္ခ ဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ) “ချမ်းသာခံစားမှု၊ ဆင်းရဲခံစားမှု၊ ချမ်းသာမဟုတ် ဆင်းရဲမဟုတ်သည်ကို ခံစားမှု” အားဖြင့် ၃မျိုးရှိလေသည်။ ထို၃မျိုးသော ခံစားမှုတို့မှ လုံးဝထွက်မြောက်နိုင်ရန်အတွက်မှာ မည်သည့် ခံစားမှုမဆို တစ်ခုခုအပေါ်၌

(၁) ဆန္ဒရာဂမဖြစ်အောင် ဆုံးမခြင်း၊

III- (၂) ခံစားမှုတွင်- အပြစ်မြင်

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့. . . ခံစားမှုတို့၏ အပြစ်သည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့. . . ခံစားမှုတို့၏ မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောရှိခြင်းသည် ခံစားမှုတို့၏ အပြစ်ပေတည်း”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

“ဝေဒနာဟူသည် ခံစားမှုပင် ဖြစ်သည်။ ထိုခံစားမှုဟူသည် ချမ်းသာကို ခံစားမှု၊ ဆင်းရဲကို ခံစားမှု၊ ချမ်းသာမဟုတ်၊ ဆင်းရဲမဟုတ်သည်ကို ခံစားမှုအားဖြင့် ခံစားမှု သုံးမျိုးရှိသည်။ အကျယ်အားဖြင့် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဗဟုဝေဒနိယသုတ်တွင် ၁၀၈-ပါးအထိ ဟောထားပေသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်တော် ကျယ်ပွားသည့် အတိုင်း အကြွင်းအကျန်မရှိ ဟောထားသည်ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့ ဉာဏ်မမီ နိုင်ရာကို ဖော်ပြနေ၍ အကျိုးမပြီး။ အကျဉ်းဆုံးကို ချုပ်၍ ကြည့်လျှင် သုံးပါးသာ ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ သိနိုင်လောက်သော ထိုသုံးပါးကိုပင် ပိုင်နိုင်အောင် သုံးသပ်ရန် အရေးကြီးသည်။

ဝေဒနာဆိုသဖြင့် ဒုက္ခတစ်မျိုးတည်းကိုသာ ကောက်ယူနေက ငါးပါးမှောက်လိမ့်မည်။ ဝေဒနာဟုဆိုလျှင် သုံးပါးလုံး၏ သဘောကို လေ့လာသိရှိထားမှ ပယ်သင့်ယူသင့်ကို သိမည်။ ဤအပိုင်းတွင် ခံစားမှုတို့၏ အပြစ်ကို ဟောသော အပိုင်းဖြစ်၍ ထိုသဘောကိုပင် ပြအံ့။ ခံစားမှုဟူသော သဘောတွင် “ယံ ကိစ္ဆိ ဝေဒယိတံ တံဒုက္ခသ္မိ” ဟု သဠာယတန သံယုတ်ပဋိတော်- ရဟောဂတသုတ်တွင်

ဟောတော်မူ ထားရကား မည်သည့် ခံစားမှုမဆို ဆင်းရဲချည်း ဖြစ်သည်။ အနတ္တ လက္ခဏာသုတ်တွင် ခံစားမှုမှန်သမျှသည် အနိစ္စဟူသော ပျက်သဘော၊ ဒုက္ခဟူသော ဆင်းရဲသဘော၊ အနတ္တဟူသော ၎င်းတို့၏ သူ့သဘော သာဖြစ်၍ မည်သည့် ခံစားမှုကိုမှ (နေတံမမ) ငါ့ဥစ္စာမဟုတ် (နေသော ဟမသ္မိ) ငါမဟုတ် (နေမသောအတ္တာ) ငါ၏ အနှစ်သာရ အခိုင်အမာ မဟုတ်ဟူ၍ မှန်မှန်ကန်ကန် ပညာဉာဏ်ဖြင့် ရှုအပ်၊ မြင်အပ်၏”ဟု ဟောတော်မူထားပေရာ၊ ထိုမခိုင်မမြဲ လွန်ဆင်းရဲ၍ ငါလဲမဟုတ်၊ သူ မဟုတ်သော ဤသည့်(ဝေဒနာ) ခံစားမှုသည် အပြစ်စင်စစ် ဧကန် ဖြစ်၏။

အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို ခံစားခြင်းအပြစ်ကို “ကာမ” အပိုင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီ ယခု ရူပ၊ အရူပဟူသော ဈာန်ခံစားမှု၊ ဈာန်ဝင်စားမှုတို့၌လည်း အပြစ်ကို ဖော်ပြရဦးမည်။ မြတ်စွာဘုရား သည် ခံစားမှုတို့၏ မတည်ငြိမ်ဘဲ ပြိုကွဲပျက်စီးနေမှု၊ ဆင်းရဲမှု၊ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်မှုတို့ကို အဓိကထား၍ ဟောကြားခဲ့၏။ သဋ္ဌာယတန ဝဂ္ဂပါဠိတော် ဝေဒနာသံယုတ်တွင် “ဂေလည သုတ်”သည် ထိုခံစားမှု တို့၏ မမြဲပုံ၊ ဆင်းရဲပုံတို့ကို အထင်ရှားဆုံး ဟောတော်မူထား၏။

ယခု ဖော်ပြလိုသည်မှာ ခံစားမှုတို့၏ မမြဲသော ပရမတ် သဘော မဟုတ်၊ ဈာန် အဘိဉာဏ် ခံစားမှု၏ လောကနယ်ထဲမှ မမြဲ ၍ ပျက်စီးပုံကို သတိပြုပါ။ . .

III- (၂)-(၁)-(၁)အကန်းမနှင့်ညားသော သာမဏေ

“ပုထုဇဉ်တို့၏ တန်ခိုးမည်သည် ငြိမ်သက်ခြင်းမရှိ၊ မမြဲပေ၊ မသင့်မတော်သော ရူပါရုံစသည်နှင့် တွေ့လျှင် အနည်းငယ်မျှနှင့်ပင် ပျက်စီးတတ်သည်”

“မိန်းမတို့ မည်သည်ကား စကြာမင်းပင် ဖြစ်စေကာမူ မိမိအား တပ်မက်နှစ်သက်အပ်သော စိတ်ရှိသည်ကိုသိလျှင် ကျွန်ကဲ့သို့ပင် အောက်မေ့တတ်၏” ထိုဈာန်အဘိဉာဏ်ကို အားကိုးသဖြင့် တွေ့ရှိ ခံစား ရသော (ဝေဒနာ)တို့၏ အပြစ်တည်း။

III- (၂)-(၁)-(၂)“ဈာန်အဘိဉာဏ် ရမူးသူ”

ထိုဈာန်အဘိဉာဏ်တို့ကို အားကိုးသမှုပြု၍ မပြိုမကွဲ ခိုင်မြဲ သော တရားကို အမှတ်မှားကာ မေ့လျော့မှုကြောင့် ထိုဈာန်အဘိ ဉာဏ်တို့ ကွယ်ပျောက်ကာ အားကိုးရာမဲ့ ယခုဘဝ ဤအခြေအနေ ကိုသာ ရှုတော်မူကြပါ။

သိတတ်သော ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ဒုက္ခဇာတ်သိမ်း ငြိမ်းရာကိုရအောင် နှလုံးသွင်းတော်မူ ကြပါ။”

ဈာန်အဘိဉာဏ်သည် ခိုင်မြဲသော တရားမဟုတ်၊ မခိုင်မြဲသော အခြားတရားတို့နှင့်မတူ၊ ၎င်းကိုရအောင် အမျိုးမျိုးသော အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့မှ ဝေးကွာအောင် ရှောင်ကွင်း၍ စိတ်ကို ကျဉ်းကျပ် အောင် ဆောက်တည်ကာ အားထုတ်ယူရစေကာမူ ထိုဖယ်ခွာထား သော အာရုံငါးပါးတို့ တိုက်တွေ့လာလျှင်လည်း ခဏချင်းဖြင့် ၎င်း၏ ဓမ္မတာအတိုင်း ပျက်စီးတတ်ပေရာ

သည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ခန္ဓာ၌ (ဝေဒနာသုံးပါး) ခံစားမှု သုံးမျိုးတို့သည် အခါခပ်သိမ်း ဖြစ်ရှိနေသည်။ ချမ်းသာခံစားခိုက် ဆင်းရဲခံစားမှု၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲမဟုတ်သော ခံစားမှု မျိုးမရှိပေ။ ဆင်းရဲ ခံစားခိုက်၊ ချမ်းသာခံစားမှု၊ ချမ်းသာမဟုတ် ဆင်းရဲမဟုတ်သော ခံစားမှုတို့ မဖြစ်မရှိပေ။ ချမ်းသာမဟုတ်၊ ဆင်းရဲမဟုတ်သော သဘောကို ခံစား ခိုက် ချမ်းသာခံစားမှု၊ ဆင်းရဲခံစားမှုမျိုးတို့ မဖြစ်၊ မရှိပေဟု ဘုရား ဟောတော်မူသည်။

ကျွန်ုပ်တို့တွင် (ဝေဒနာ) ခံစားမှု တစ်မျိုးမျိုး အမြဲရှိနေမည်။ ချမ်းသာနေဆဲတွင် မည်သို့ သဘောထားမည်နည်း။ ချမ်းသာနေလျှင် ချမ်းသာနေသည်ဟု ထင်နေလျှင် နှစ်သက်သဘောကျမှု၊ တပ်မက်မှု “ရာဂါနုဿ” ကား လက်ပိုက်ကြည့်နေမည် မဟုတ်ပါချေ။

“ချမ်းသာသော ခံစားမှုကို ခံစားသောသူအား ထိုခံစားမှုတို့၏ သဘောတရားကို ပျက်မှုဟူ၍ မသိသောကြောင့် ခံစားမှုတို့၏ အပျက် သဘောကို မမြင်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ရာဂ တဏှာ ကိလေသာသို့ ကိန်းဝပ်ရောက်ရှိခြင်းသည် ဖြစ်၏”

ထိုချမ်းသာခံစားမှု၌ ကိလေသာမဖြစ်စေရန်ကား...

ထိုချမ်းသာ ခံစားမှုဟူသည် အလိုအလျောက် ဖြစ်နေသည် မဟုတ်၊

အစွဲအမှီ ရှိ၍သာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ ဖြစ်လာသနည်း၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ပင် စွဲမှီ၍

(၂) တားဆီးခြင်း၊

(၃) စောင့်ရှောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ လုပ်ငန်းမှစ၍ ထိုခံစားမှုတို့ အပေါ် တပ်မက်စွဲငြိသော ဆန္ဒရာဂကို လုံးဝ ပယ်သတ်နိုင်မှုသည် ခံစားမှု (ဝေဒနာ)မှ ထွက်မြောက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုထွက်မြောက် ရာတွင် ထွက်မြောက်ခြင်း ၃မျိုးရှိလေသည်။

“ကာမရာဂဟူသော တရား၏ ထွက်မြောက်ရာသည် သုံးပါး အပြားရှိ၏။

(၁) ဝိက္ခမ္ဘနနိဿရဏ ဟူသော ကြာကြာခွာ၍ ထွက်မြောက်ခြင်း၊

(၂) တဒင်္ဂနိဿရဏ ဟူသော ခဏခွာ၍ ထွက်မြောက်ခြင်း၊

(၃) သမုစ္ဆေဒနိဿရဏ အပြတ်ခွာ၍ ထွက်မြောက်ခြင်းတို့ ဖြစ်၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင် ပထမဈာန်ရအောင် အသုဘရှုခြင်းသည် ဆန္ဒရာဂကို ကြာကြာခွာထားနိုင်သောကြောင့် “ဝိက္ခမ္ဘန နိဿရဏ” မည်၏။

ခန္ဓာကိုယ်အား ပရမတ် ဖြစ်ပျက်ကို ရှုနေမှုသည် ဆန္ဒရာဂကို ခဏိကအားဖြင့် ပယ်၍ ထွက်မြောက်သောကြောင့် “တဒင်္ဂနိဿရဏ” မည်၏။

အရဟတ္တမဂ်သည် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို သတ်၍ ကိလေ သာမှ ထွက်မြောက်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် “သမုစ္ဆေ ဒနိဿရဏ” မည်၏။

အခြားသော ထွက်မြောက်မှု နိဿရဏ ၁၀၈မျိုးအထိ ပဋိ သမ္ဘဒါမဂ္ဂဋကထာ၌ ပြသေး၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဆန္ဒရာဂမှ ထွက်

မြောက်လျှင်၊ ထွက်မြောက်ရန် အားထုတ်နိုင်လျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဟောတော်မူချက် ပြည့်စုံပြီဖြစ်၏။ ထွက်မြောက်ခြင်း သုံးပါးပြရာ၌ . .

(၁) လှပသော အဆင်းရှုပါရုံတစ်ခုကို ဆန္ဒရာဂအားဖြင့် တပ်မက်မှု ဖြစ်လာလျှင် ထိုအဆင်း၌ တပ်မက်သော စိတ်တို့ ကင်းကွာပြတ်ဆဲ သွားစေရန် အသုဘဟူသော မတင့်မတယ် စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ် ဖြစ် အောင်ရှု၍ ပထမဈာန်စသည်ရလျှင် ထိုအဆင်း၌ တပ်မက်သော စိတ်တို့ အတော်ကြာအောင်ပင် ခွာထွက်နိုင်သည် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုကာမမှ ထွက်မြောက်မှုသည် (ဝိက္ခမ္မနနိဿ ရဏ)မည်၏။ သို့ရာ တွင် ထိုဈာန်ကြောင့် ခွာခြင်း၊ ထွက်မြောက်ခြင်း သည် စိတ်ချရသော ခွာခြင်း၊ ထွက်မြောက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ (အနု သယ) မျိုးစေ့ပြုတ်အောင် ခွာနိုင်သော ပညာမျိုးမဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

(၂) လှပသော အဆင်းရှုပါရုံတစ်ခုကို တွေ့လျှင် (ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌ မတ္တံအရ) မြင်တတ်သောသဘောနှင့် မြင်အပ်သောသဘောသာလျှင် ရှိ၏ဟု ပညတ်အာရုံ မယူသော အနိမိတ္တ သမာဓိဖြင့် ပရမတ် အာရုံ အတိုင်း အသွင်သဏ္ဍာန်ကို မမှတ်၊ မယူ မြင်တတ်သော သဘော သည် ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ချုပ်ပျက်တတ်၏။ မြင်အပ်သော သဘော သည်လည်း ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ချုပ်ပျက်တတ်၏။ မြင်သိသော သဘောသည်လည်း ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ချုပ်ပျက်တတ် ၏။ သို့ဖြစ်၍ မြင်တတ်၊ မြင်အပ်၊ မြင်သိသဘောတို့သည် ပရမတ်တို့၏ သဘော တရားအတိုင်း မိမိ သူတပါး ပြုသူပြင်သူမရှိ။ “သူ့သဘောအတိုင်း

ဖြစ်ပျက်တတ်သော သဘောတို့” ဟု ရှုနေ၊ သိနေသော အချိန်သည် ထိုမျှလောက် အချိန်နည်းသော်လည်း ကိလေသာကို ခွာခြင်း၊ ထွက်ခြင်း၌ ဝိပဿနာရှုဆဲ၊ ပရမတ်အာရုံကို သိဆဲအချိန်သည် (တဒင်္ဂ နိဿရဏ) မည်၏။ ခေတ္တခဏပင် ဖြစ်သော်လည်း ထိုရှုဆဲ၊ သိဆဲ၌ (ဖုဿန သမုဗ္ဗန္တိ ကရောတိ) ဟူ၍ အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော် ဟောချက် အတိုင်း တိုက်တွေ့တိုင်း ဉာဏ်က ကိလေသာကို သတ်၍သတ်၍ သွားသောကြောင့် ထိုဝိပဿနာဖြင့် ကိလေသာသတ်မှုသည် စိတ်ချ ရလေသည်။

(၃) ယင်းသို့ ဒိဋ္ဌိကိလေသာမှစ၍ မဂ်အဆင့်ဆင့် ပယ်သတ် လျက်သွားရာ အရဟတ္တမဂ် အရောက်တွင် ကိလေသာ ဟူသရွေ့ အကြွင်းအကျန်မရှိ၊ အမြစ်မှတူး၍ သတ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် (သမုဗ္ဗေဒနိဿရဏ) အပြီးသတ် ထွက်မြောက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထွက်မြောက်ခြင်း (နိဿရဏ)ကို ဟောရာ၌ “ဆန္ဒရာဂ ဝိနယ၊ ဆန္ဒရာဂပုဟာန” နှစ်ချက်ပြ၍ချည်း ဟောတော်မူသည်။ ထိုတွင် ကိလေသာကို သတ်ဆဲ၊ ဆုံးမဆဲ၊ အားထုတ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဆန္ဒရာဂ ဝိနယ” တစ်နည်း “တဒင်္ဂနိဿရဏ”ဟု ခေါ်၍ ကိလေ သာကို သတ် ခြင်း၊ ဆုံးမပြီး၊ အားထုတ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ‘ဆန္ဒရာဂပုဟာန’ တစ် နည်း “သမုဗ္ဗေဒ နိဿရဏ”ဟု ခေါ်နိုင်လေ သည်။

ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်သော ကျွန်ုပ်တို့သည် “ဆန္ဒရာဂ ဝိန ယ” “တဒင်္ဂနိဿရဏ”ဖြစ်ရန်သာ အရေးကြီးစွာ ဂရုစိုက်ဖို့ လိုလေ

“အရှင်ဘုရား- တပည့်တော်သည် ဤသို့ သဘောရှိသော ဆင်းရဲခံစားရမှုသည် နှိပ်စက်ပါသော်လည်း ကာယဟူ၍ ဖောက်ပြန်မှု အပေါင်း၌ ဖောက်ပြန်မှု အပေါင်းဟူ၍ လောဘ၊ ဒေါသကို ပယ် ဖျောက်လျက် ဂရုစိုက်ပြီး ဉာဏ်နှင့် ရှုနေပါသည်။

ခံစားမှု၌၊ သိမှု၌၊ ဖြစ်ပေါ်သော သဘောတရားတို့၌ ဤသို့သာ ရှုလျက်နေပါ၏” ဟု လျှောက်လေသည်။ ဤ၌ မာနဒိန္န သူကြွယ်သည် အနာဂါမ် ဖြစ်လေပြီးသောကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် ရှုရာ၌ အတော်ပင် ကျင်လည်စွာ ရှုနိုင်နေပေသည်။ ဝိပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှုသည် ခန္ဓာ ကိုယ်၏ အတွင်း သဘောတရားဖြစ်၍ ရောဂါအနာ ဒုက္ခဝေဒနာ သည် အပြင်ဘက်က ပညတ်အာရုံ ဖြစ်ပေရကား ထိုပညတ်ကိုခွာ၍ ရှုသည် ဖြစ်သောကြောင့် အဋ္ဌ ကထာတွင်

“တံဝေဒနံဝိက္ခမ္ဘေတွာ” “ထိုဆင်းရဲ ခံစားမှု (ဒုက္ခဝေဒနာ) ကို ခွာ၍(ဝါ) နှလုံးမသွင်း မရှုမမှတ်ခြင်းဖြင့် ခွာ၍” ဟု အသီးသီး ဆိုကြ လေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆင်းရဲခံစားမှုကို ခွာရသနည်း ဟူမူ ပညတ်အာရုံဖြစ်သောကြောင့် ဟူပေ။

III (၃)-၁-၂ “မြွေကိုက်ခံ၍ တရားနာခြင်း”

ဝိပဿနာရှုသောဉာဏ်၏ အစွမ်းသတ္တိဖြင့် အဆိပ်တက်ခြင်း အဟုန်ကို ဖယ်ခွာ၍”

ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ရုပ်နာမ်ပရမတ်ကိုသာ ရှုသည်ဖြစ်၍ မြွေကိုက်ခြင်း၊ အဆိပ်တက်ခြင်း စသော ပညတ်အာရုံကို နှလုံးမသွင်း

ဖြစ်လာ၏။ ဤအစွဲအမှီခံရသော ခန္ဓာကိုယ်သည်ကား မမြဲသော သဘော၊ ပြုပြင်အပ်သောသဘော၊ အကြောင်းကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပေါ် ခြင်း သဘောရှိ၏။

ဤခန္ဓာသည် ဤသို့ မမြဲသော၊ ပြုပြင်အပ်သော အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိလျှင် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သောချမ်းသာ ခံစားမှုသည် အဘယ်မှာ မြဲပါလိမ့်မည်နည်းဟု သိ၏။

ထိုသူသည် ဤခန္ဓာကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာခံစားမှု၌ လည်းကောင်း၊ မမြဲသော သဘောကို မပြတ်ရှုလျက်နေ၏။

ပျက်တတ်သောသဘောကို မပျက် ရှုလျက်နေ၏။
တပ်မက်ကင်းမှုကို မပြတ် ရှုလျက်နေ၏။
ချုပ်ငြိမ်းသောသဘောကို မပြတ် ရှုလျက်နေ၏။
စွန့်ပစ်ခြင်းသဘောကို မပြတ် ရှုလျက်နေ၏။
ယင်းသို့ ရှုမြင်နေသော သူအား ရာဂတဏှာ ကိလေသာသည် ထိုသူ၌ မကိန်းဝပ်တော့ပေ”

ချမ်းသာခံစားခြင်းတကာတို့တွင် စျာန်ချမ်းသာ ခံစားခြင်းသည် အမွန်ဆုံး၊ အမြတ်ဆုံးနှင့် အသာဆုံးဖြစ်၏။

“ဆင်းရဲသော ခံစားမှုကို ခံစားသောသူအား ထိုခံစားမှု သဘောတရားကို ပျက်မှုဟူ၍ မသိသောကြောင့် ခံစားမှုတို့၏ အပျက် သဘောကို မမြင်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိဿာနုဿ ဟူသော ဒေါသ ဒေါမနဿတို့ ကိန်းဝပ်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

(အနာဂါမ်ရဟန္တာ)က လွဲလျှင် ဖြစ်မည်ချည်းတည်း။ ဒေါသ ဒေါမနဿတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် မည်သို့ သဘောထားမည်နည်း၊ မြတ်စွာ ဘုရား၏ ညွှန်ပြ ဟောကြားပုံကို လေ့လာကြည့်ပါ။

ခန္ဓာကိုယ် = ခန္ဓာငါးပါး

ထိုဆင်းရဲ ခံစားမှုသည် အလိုအလျောက် ဖြစ်သည်မဟုတ်။ အစွဲ အမှီရှိ၍သာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အဘယ်ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်ပေါ်သနည်း၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ကိုပင် စွဲမှီ၍ ဖြစ်လာ၏။ ခန္ဓာကိုယ်သည်ကား မမြဲသော သဘော၊ ဤခန္ဓာကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော ဆင်းရဲခံစားမှုသည် အဘယ်မှာ မြဲပါလိမ့်မည်နည်းဟု သိ၏။ ဤခန္ဓာကိုယ်၌ လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲ ခံစားမှု၌ လည်းကောင်း မမြဲသောသဘောကို မပြတ်ရှုလျက်နေ၏။ ပျက်တတ်သောသဘောကို မပြတ်ရှုလျက်နေ၏။ တပ်မက်ကင်းမှုကို မပြတ်ရှုလျက်နေ၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော သဘောကို မပြတ်ရှုလျက်နေ၏။ စွန့်ပစ်ခြင်းသဘောကို မပြတ်ရှုလျက်နေ၏။ ယင်းသို့ ရှုမြင်သော သူအား ပဋိဿာနုသယဟူသော ဒေါသ၊ ဒေါမနဿသည် မကိန်းဝပ် တော့ပေ”

III (၃)-(၁)-(၁) “အပြင်ဒုက္ခရှုနေ၍ တရားမရ”

ဖောက်ပြန်လျက် ပျက်လျက်ရှိသည်။ ထပ်ခါထပ်ခါ သိနေ သောအခါ ခန္ဓာပေါ်ဝယ် အမြင်တစ်မျိုး ဖြစ်လာသည်။ ဤခန္ဓာအပေါ် စိတ်ပျက်စရာ ဖြစ်လာ၏။ ပျော်စရာဟူ၍ ရှာမတွေ့။ တပ်မက်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်ဟူ၍ ဉာဏ်၌မမြင်။ “သက်သက် ဒုက္ခပါ တကား”ဟု အသိပြောင်းလာ၏။

ဒုက္ခဝေဒနာ ဆင်းရဲခံစားရမှုမှ လွတ်အောင် ရှုသွားကြကုန် သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့၏ သစ္စာဒီပကအဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ဝေသော “မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဖို့ရန်”ဟူသော စာအုပ် စာမျက်နှာ အမှတ်၃၅-မှစ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ဒုက္ခဝေဒနာဟူသော ဆင်းရဲခံစားမှုဖြစ်သော် အပြင်ဘက်က ဖြစ်သော ဆင်းရဲခံစားရမှုသည် ပညတ်အာရုံဖြစ်၍ ပရမတ်ရုပ် နာမ်သို့ မထိမခိုက်ပေ။ ဣရိယာပုတ်ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အပြင်အပမှ လုံ့လပယောဂကြောင့်ဖြစ်စေ တွေ့ထိခံစားရသော ဒုက္ခဝေဒနာသည် ပညတ်ကို အာရုံပြုသော ဒုက္ခဒုက္ခတာမျိုးဖြစ်၍ သင်္ခါရဒုက္ခ မဟုတ်ရကား သံဝေဂ အထောက်အပံ့မျှသာ ဖြစ်လေသည်။

ယင်းသို့ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့ရသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့ သည် ဝိပဿနာရှုရာတွင် မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျှ ပေတေ၍မရှု ထိုဒုက္ခ ဝေဒနာကိုခွာ၍(ဝါ) နှလုံးမသွားဘဲ ခံစားမှု သဘောတရား၏ ပျက်မှု ကိုသာ ရှုကြကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ မာနဒိန္န ဟူသော အနာဂါမ်သာဝကသည် တစ်ခါသော် သေလောက်သည့် ရောဂါ ဝေဒနာဖြစ်သောကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာကို အပင့်ခိုင်းပြီးလျှင် တရားနာလေရာ အရှင်အာနန္ဒာက သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး တရားကို ဟောလေသည်။ ထိုအခါ မာနဒိန္နသူကြွယ်က။

“ဧဝ ရူပါယစာဟံ ဘန္တေ ဒုက္ခာယ ဒေဝနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော ကာယေကာယာနုပဿီဝိဟရာမိ ။လ။ အာတာပီ သမ္ပဇာ နောသတိ မာဝိနေယျလောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ”

(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်-၁၅၅)

မိရိုးဖလာ အစဉ်အဆက်စသော လက်တွေ့မကျသော ကိစ္စ
များကို မနှစ်သက်၊ တွန်းလှန်၏။ ပယ်မြစ်၏။

III (၃)-၂ - ၁ ဥပနန္ဒ ဆိုဆုံးမ

ပစ္စည်းလေးပါးတို့၌ ရောင့်ရဲလွယ်ရန် သန္တုဋီက ဖြစ်ရန် ပစ္စည်း
လေးပါးတို့ကို အပိုမထားကြကုန်ဘဲ စွန့်လွှတ်ကြလေသည်။ ဥပနန္ဒ
ရဟန်းသည် စွန့်လွှတ်သောပစ္စည်းတို့ကို သူ့ချည်းယူ၍
သွားလေသည်။

ရှေးဦးစွာ မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင် မှန်ကန် လျှောက်ပတ်သော
အကျင့်၌ စိတ်ကိုကောင်းစွာ သွင်းထားရာ၏။ မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမပြီး
နောက်မှ မိမိတစ်ပါး အခြားသူကို ဆုံးမရာ၏။ ပညာရှိသောသူသည်
မညစ်ညူးစေရာ”

ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ နည်းနာရမ္မ သူတစ်ပါးကို ဟောပြော ပြသရာ၏။

မိမိကိုယ်တွေ့ မရှိဘဲ ဟောပြောပြသပါက နောင်အခါတွင်
အခက်အခဲ တွေ့ရတတ်လေသည်။

ကိုယ်တိုင် သိမြင်အောင် အားထုတ်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် အမှန်
ကို မသိပုံတို့ကို မိမိကိစ္စသာဖြစ်၍ မိမိကိစ္စကို မိမိသိဖို့ရာ အရေးကြီး
ကြောင်း တိုက်တွန်း အပ်ပေသတည်း။

အသိအမှတ် မပြုသောအားဖြင့် မြွေဆိပ်တွင်သာမက ပညတ်မျိုးစုံ
ကိုပင် ဖယ်ခွာ၍ ရှုသည်ဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာ တွေလာတိုင်း
သော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ဒေသနာတော်တွင် ဖယ်၍ခွာ၍ ရှုသည်
ချည်းတည်း။

အရေးတစ်စုံ ကိုယ်၌ ကြုံလာက “အနမတဂ္ဂသုတ်” ကို နှလုံးသွင်း
နိုင်ဖို့ လိုသည်။

တရားအားထုတ်မှုကို လျော့ချမည်လော၊

ဂရုမစိုက်ဘဲ တရားကိုသာ ဆက်လက် အားထုတ်မည်လော”

ပျက်ချင်လည်း ပျက်စေတော့၊ ကွဲချင်လည်း ကွဲစေတော့၊ မြတ်စွာ
ဘုရား၏ ဆုံးမတိုင်းသော တရားအလုပ်ကိုသာလျှင် ဆောင်ရွက် အား
ထုတ်လေရော့။

မျက်စိလည်း ပျက်သည်။ ရဟန္တာလည်းဖြစ်သည်။

မိမိအကျိုးကိုသာ လိုလားသောသူမှန်လျှင် ထိုလိုဖြင့်ထိုး၍
သစ္စာတရားကို ပြမည့်သူ၏ထံသို့ ချဉ်းကပ်ရန် ထိုက်၏။ သစ္စာတစ်ပါး
မျှပင် မသိခဲ့ရ။

ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းနှင့်တကွ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းနှင့်တကွ၊ လေးပါး
ကုန်သော အရိယာသစ္စာတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိမည်ဟူ၍ ငါ
ဘုရားသည် မဟောပေ။

စင်စစ် ငါဟောသည်ကား ချစ်သားတို့ ချမ်းသာခြင်းနှင့်တကွ
သာလျှင် ဝမ်းသာခြင်းနှင့်တကွသာလျှင် လေးပါးကုန်သော အရိယာ

သစ္စာတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိမည်ဟူ၍ ငါဘုရားသည် ဟောတော်
မူ၏။

သစ္စာသိရန် အားထုတ်ရာတွင်လည်း ဒုက္ခနှင့် ဒေါမနဿနှင့်
ရင်းနှီး၍ ရှာရမည် မဟုတ်ပေ။ ဉာဏ်နှင့်ပညာနှင့်သာ ရင်းနှီး၍ ရယူ
အပ်ပေသည်။

ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ၏ ပရမတ်သဘောတရားဟူသည် ဉာဏ်မပါလျှင်
တွေ့သိနိုင်သော တရားမဟုတ်ပေ။

* * * * *

III (၃)-၂ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ- ဉာဏ်နှင့်ရှာ

မြန်မာပြန်

“ရဟန်းတို့ . . . ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားဖြစ်စေ မည်သူမဆို အကြင်
ပုဂ္ဂိုလ်သည် ခံစားမှုတို့၏ သာယာဖွယ်ကိုလည်း သာယာဖွယ်အားဖြင့်၊
အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်အားဖြင့်၊ ထွက်မြောက်ရာကိုလည်း ထွက်
မြောက်ရာအားဖြင့် ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိကုန်၊ ထိုသူတို့
အား စင်စစ် ကိုယ်တိုင်သော်လည်း ခံစားမှု တို့ကို ပိုင်းခြား၍
သိကြလိမ့် မည်၊ သူတစ်ပါးကိုသော်လည်း ခံစားမှုတို့ကို ပိုင်းခြား၍
သိကြောင်း အကျင့်တရားတို့ကို ဆောက်တည်စေကြလိမ့်မည် ဟူသော
အကြောင်း သည် မရှိနိုင်သည်သာတည်း။

“ရဟန်းတို့ . . . ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားဖြစ်စေ မည်သူမဆို
အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤသို့ ခံစားမှုတို့၏ သာယာဖွယ်ကိုလည်း

သာယာဖွယ်အားဖြင့်၊ အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်အားဖြင့်၊ ထွက်မြောက်
ရာကိုလည်း ထွက်မြောက်ရာအားဖြင့် ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ခွဲခြား၍
သိကုန်၏။

ထိုသူတို့အား စင်စစ် ကိုယ်တိုင်သော်လည်း ခံစားမှုတို့ကို ပိုင်း
ခြား၍ သိကြလိမ့်မည်၊ သူတစ်ပါးကိုသော်လည်း ခံစားမှုတို့ကို ပိုင်းခြား
၍ သိကြောင်း အကျင့်တရားတို့ကို ဆောက်တည်စေကြလိမ့်မည်
ဟူသော အကြောင်းသည် ရှိသည်သာတည်း။”

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

ကာမဂုဏ်နှင့် အဆင်းရုပ်တို့တွင် သာယာဖွယ် အပြစ်
ထွက်မြောက် ရာ တရားတို့ကို ကိုယ်တိုင်လည်း ယထာဘူတကျနစွာ
အားထုတ်၍ မထားသူတို့၏ ပြောမှု ဟောမှုသည် အမှန်သိမဟုတ်၊
ကိုယ်တိုင်မသိ မဟုတ်သကဲ့သို့ ခံစားမှု တရားတို့ကိုလည်း
သာယာဖွယ်ကိုလည်း သာယာဖွယ်ဟု၊ အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်ဟု၊
ထွက်မြောက်ရာကိုလည်း ထွက်မြောက်ရာဟု ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ
လေ့လာ ဆည်းပူးထားသူ မဟုတ်သဖြင့် ဟုတ်မှန်စွာ မသိကုန်။
ယင်းသို့ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် မလေ့လာ အားမထုတ်သဖြင့် ဟုတ်မှန်စွာ
မသိသော သူတို့က သူ တစ်ပါးတို့ကို သိအောင် ဟောပြော
သင်ကြားဆောက်တည်လိမ့်မည် ဟူသော အကြောင်းသည် မရှိနိုင်၊
မဖြစ်နိုင်ဟု အတိအလင်းပင် မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားသည်။

ကိုယ်တိုင် ဒိဋ္ဌလက်တွေ့ကျကျ သိမြင်ပြီးမှသာလျှင် ဤမဂ္ဂင်
ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို ဟောကြားအပ်၏။

သိဒ္ဓကား ဒုက္ခ ဟူ၍၊ ဆင်းရဲဟူ၍ အသံသာတူသည် သဘောကား ပညတ်အာရုံ၊ သူသိငါသိ အပြင်အပ ဆင်းရဲမှုကို ဆင်းရဲပဲ၊ ဒုက္ခပဲဟု သိနေသော ပညတ်ဖြင့် လုံးဝ အာရုံပြုနိုင် သိနိုင်သည် မဟုတ်ပေ။

“ဥဒယဗ္ဗယ ပဋိပိဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခာတိ ဒုက္ခလက္ခဏံ အာရောပေတိ”

ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းတို့သည် အမြဲမပြတ် နှိပ်စက်အပ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဒုက္ခဟူ၍၊ ဆင်းရဲဟူ၍ ဒုက္ခလက္ခဏာ ဆင်းရဲဟူ၍ မှတ်ကြောင်းထင်၏။ ရှု၏။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွင် ဖောက်ပြန်မှု ပရမတ် သဘောတို့၏ ၎င်းတို့သဘောအတိုင်း ဖြစ်လျက် ပျက်လျက် နေသော သဘောသည်ပင်လျှင် နှိပ်စက်နေသော သဘောတို့ဖြစ်၍ ဒုက္ခဟူသော တရား၏ အနက်၎င်းတွင် မူလအနက်ဖြစ်သော ‘ပိဋနတ္ထ နှိပ်စက်ပြု၏’ဟူသော အတိုင်း ဒုက္ခ ဖြစ်နေသည်။ ဆင်းရဲနေသည်။ ဤရုပ်နာမ်ဖြစ်မှု သင်္ခါရစုသည် ပင်လျှင် “ဒုက္ခလက္ခဏာ ဒုက္ခခန္ဓာကိုယ်”ဟု ဉာဏ်ဖြင့်သာ ပိုင်းခြား သိကောင်းသော တရားကို ထိုထိုပရမတ်တို့သို့ ဉာဏ်မကပ်သော ပဏ္ဍိတမာနိ တက္ကိသမား ကြံဝိုးဝါးတို့ သိနိုင်သောအရာ မဟုတ်ချေ။

ဤခန္ဓာတွင် ယခုသိနေရသော ဖောက်ပြန်သဘောသည် ပျက်ပျက်၍သာ နေလေသောကြောင့် ဆင်းရဲပင်မြစ် အမှန်ဖြစ်၏။ ထိုဆင်းရဲမျိုးသည် ခန္ဓာဇာတိအဖြစ်ရှိသော သတ္တဝါတိုင်းအား ထိုဖြစ်မှု ပျက်မှုသည် ဖြစ်ချင်သူအား၊ ဖြစ်ရှိနေသူအား နှိပ်စက်၏။ အဖြစ်

နိဂုံးကမ္မတ်- အဆုံးသတ်

ကာမမှ ထွက်မြောက်လိုလျှင် ကာမတို့ အပေါ်၌ လိုချင်တပ်မက် နှစ်သက်တွယ်တာသော လောဘ တဏှာကို မဖြစ်အောင် ဆုံးမရမည်။

နောက် ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမည်။ သံသရာကို လှည့်လည် စေတတ်သော တဏှာကို ပြုတ်အောင် တိုက်ရမည်။

အဆင်းရှုပ်မှ ထွက်မြောက်လိုသူသည် ခံစားမှု (ဝေဒနာ)မှ ထွက်မြောက်လိုရာ ယင်းဆန္ဒရာဂကိုသာလျှင် တစ်ခုတည်းသော တရားဖြစ်၍ ၎င်းကိုသာလျှင် ပယ်သတ်နည်း ထွက်မြောက်သော ခရီးဖြစ်ကြောင်း ဟောထားသည်။

အားလုံးခြုံ၍ ကြည့်လတ်သော် တဏှာကိုသတ်၍ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သံသရာစက်ကို ဖြစ်သော တရားဖြစ်ရာ ခန္ဓာဒုက္ခ၊ သံသရာဒုက္ခကို ဒုက္ခဟူ၍ သိအောင် အားထုတ်ရာ၌ လမ်းမှန်ရအောင် ရှာဖွေလျက် ယထာဘူတကျလှသော ဗုဒ္ဓဘုရား၏ သာသနာတော် အလုပ်ကို လုံ့လမယုတ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်လျက်ရှိကြကုန်သော ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့ အားထုတ်အပ်သော တရားအား ယထာဘူတ ကျ-မကျကို လေ့လာဝေဖန်၍ ရခဲသိခဲလှသော မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ကို ပြုစုနိုင်ကြပါစေ။

တိုင်းပြည်နိုင်ငံတော်ကို အုပ်ချုပ်ကြကုန်သော မင်းအစိုးရ တို့သည်လည်း တိုင်းသားပြည်သူ ခပ်သိမ်းလူတို့အား တရားနှင့်အညီ အေးချမ်းသာယာစွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ပါစေ။

တိုင်းသူပြည်သား လူအများသည်လည်း ရောဂါခပ်သိမ်းဘေး ကျမ်းငြိမ်း၍ စောင့်ထိန်း သီလ ဒါနကောင်းမှု အစုစုဖြင့် ကျွတ်ဆု ကိုမှန်း အေးချမ်းကြပါစေ။

ဤသည် ကျမ်းစာပြီးဆုံးသည်အထိ ရေးပြုသည့်သူအား ဘေး ဥပဒ် အန္တရာယ်တို့ မရှိခြင်း၊ စိတ်တွင် ညှိုးနွမ်း ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှု မရှိခြင်း၊ ဤသုတ်ကို ဟောသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို အာရုံယူ၍ ရေးသောကြောင့် စိတ်လက်တည်ငြိမ် အေးချမ်းခြင်းတို့ဖြင့် ပြီးဆုံးပြီဖြစ်ရကား၊ အများဝေနေ သတ္တဝါတွေလည်း စိတ်နေအေးချမ်း ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဤ စာရေးရကုသလကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲစွာသော ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ မဖြစ်ဝေးစွာ ချုပ်ငြိမ်းရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်သို့ ဧကန် ရအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ရပါစေသား. . . ။

ဆရာကြီး ဦးကြည်
(သစ္စာ ဒီပက)

ဣရိယာပုတ်ပြောင်းသင့်ပုံ

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွင် တရားတွေ့အောင် အားထုတ်လိုသော ယောဂီသည် ခန္ဓာနှင့် ဉာဏ်ကွဲအောင် ညွှန်ပြထားလေသည်။ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကို မလှုပ်မရှား ဣရိယာပုတ်ကို မပြောင်းမလဲ ပေတေ၍ ရှုနေက ဆင်းရဲဖြစ်သော (ဒုက္ခ-ဝေဒနာ)တို့သည် မိုးတိမ်များ တက်သကဲ့သို့

တရွေ့ရွေ့ တရိပ်ရိပ် တက်လာမည်။ ထိုအခါတွင် တစ်ချိန်ထက် တစ်ချိန် အချိန်ရှိသရွေ့ ကိုယ်ပင်ပန်းသည်၊ နာကျင်သည်၊ စိတ်ကသိ ကအောက်ဖြစ်မည်၊ လှုပ်ရှားမည်၊ ငြိမ်သက်မှုမရ ဆင်းရဲခဲစားမှုကိုသာ မသက်မသာ သိနေရသဖြင့် ခန္ဓာ၏ ပင်ကိုပရမတ်သဘော သိမှု မဖြစ်၊ ဒုက္ခဝေဒနာပေါ်သို့ စိတ်ဆင်းရဲစွာ လည်ကျလာမည်။ ခန္ဓာ၏ ပရမတ် အမှန်သဘောကို သိမှရမည့်တရားကို မရနိုင်တော့ချေ။ ဤကား ဒုက္ခဝေဒနာ တွေ့နေရသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ပင် ဖြစ် သည်။

၎င်းကို သတိပဋ္ဌာန်လုပ်ငန်း စိစစ်ရေး တာဝန်အရ မူလ ပဏ္ဏာ သဋ္ဌကထာ ပထမအုပ် - ၂၆၈တွင် အဆိုပြုလိုက်ရာ သုတ်သီ လက္ခဏ် အဋ္ဌကထာ-၁၇၆က ထောက်ခံ၍ ဥဇုံ-ကာယံပဏိဓာယ အပိုဒ်-၁၈၈၊ သမ္မောအဋ္ဌကထာ-၃၄၂၊ ၃၃၁၊ ၃၅၂။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တဋ္ဌကထာ- ၂၂၈ တို့က တညီတညွတ်တည်း အတည်ပြု ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို နောက်ဆုံး ဆဋ္ဌသင်္ဂီယနာ သာသနာ့ခေတ်တစ်ခုလုံးက သာသနာ တော်၏ အမှန်ကန်ဆုံး ပြဋ္ဌာန်း၍ တစ်သာသနာလုံး အတွက် ဖြန့်ချိ ထားသည်။

ဉာဏ်သိရမည့် ဒုက္ခနှင့် သူသိငါသိ ဒုက္ခသည် သံသရာ လည်မှု ပြတ်မှုထက်မက ကွာခြား၏။ သူသိငါသိ အပြင်သိ ဒုက္ခမျိုးသည် လူတိုင်းသိ၏။ သတ္တဝါတိုင်းသိ၏။ ပညတ်နယ်သားတိုင်း သိ၏။ ဤသို့ သတ္တဝါတိုင်း သိနေသော ဒုက္ခရောက်မှု၊ ဆင်းရဲမှု မျိုးကား သံသရာ တွင် လည်ပတ်ရာ၌ အချက်အချာဖြစ်၏။ ဉာဏ်

မရှိလျှင် နှိပ်စက်မှုငြိမ်း၏။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲသော ဒုက္ခဝေဒနာရှု လိုသော ယောဂီသည် အပြင်ဒုက္ခက္ခရိယာပုတ် မရွေးမပြင်သဖြင့် တွေ့ သော ဒုက္ခစသော ပရမတ်ရုပ်နာမ်၌ ဉာဏ်ဖြင့်သာ သိရမည့် ဖြစ်ပျက် နေမှုကို မမြင်သူတို့၏ သူသိငါသိ လောကပညတ်သိ စသော ဒုက္ခ မျိုးစုံ ဆင်းရဲအဖုံဖုံကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မရှုမမြင်မူ၍ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့်သိရမည့် ပညတ်မဖတ် ပရမတ် ဖြစ်ပျက် ဒုက္ခသစ္စာ သဘော ကိုသာ ၎င်းတို့၏ လက္ခဏာအတိုင်း ရှုမှတ်ရန် လိုပေသည်။

သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော် ဝေဒနာနုပဿနာပိုင်းတွင် . . .

“ဝေဒနာသု၊ ခံစားသော သဘောတို့၌ သမုဒယဝယဓမ္မာ နုပ သိဝါ။ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း သဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတိ၊ နေ၏” ဟူ၍ လုပ်ငန်း အဓိကပြု၍ ဟောတော်မူချက်တွင် ဝေဒနာဟူ သော ခံစားမှုတစ်ခုခု တွေ့လာသော် မည်သို့ ရှုကြောင်း ကိုယ့်အလုပ် ကိုယ်သိစေကုန်။

ဝိပဿနာရှုပ္ပယ်၊ တောလေးဆယ် နှင့် မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ်
- ၁၇၈ -

ရည်ညွှန်းကိုးကားထားသည့် တရားစာအုပ်များစာရင်း

စဉ်	စာအုပ်	စာအုပ်အမည်	ရေးသားသူ
၁		ဝိပဿနာရှုပ္ပယ် တောလေးဆယ်	အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)
၂		မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် အပွင့်	ဆရာကြီး ဦးကြည် (သစ္စာဒီပက- မူလဓမ္မာစရိယ)